

a Grimaldi Group company

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.

Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση για την οικονομική χρήση 2018 (1/1 – 31/12/2018)

Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία
Αρ. Γ.Ε.ΜΗ. 77083027000
25^{ης} Αυγούστου 17-71202 Ηράκλειο Κρήτης

Πίνακας Περιεχομένων

Σελίδα

Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου	1
Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για τη χρήση 2018 (1/1 – 31/12/2018)	2
Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31 ^{ης} Δεκεμβρίου 2018	18
Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	56

Τα ποσά της ετήσιας χρηματοοικονομικής έκθεσης απεικονίζονται σε χιλιάδες €, εκτός αν ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Τυχόν αποκλίσεις σε επίπεδο τελευταίου ψηφίου οφείλονται στη στρογγυλοποίηση των ποσών.

Συγκριτικά ποσά της χρήσης 1/1–31/12/2017 έχουν αναταξινομηθεί / αναπροσαρμοστεί για λόγους καλύτερης πληροφόρησης.

Η Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση έχει εγκριθεί σε συνεδρίαση του την 23/4/2019 από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας.

Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι με την παρούσα δηλώνουμε ότι, εξ όσων γνωρίζουμε:

1. Οι ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.» για τη χρήση από 1 Ιανουαρίου 2018 έως 31 Δεκεμβρίου 2018, οι οποίες καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού, των ιδίων κεφαλαίων, των υποχρεώσεων και τα αποτελέσματα και λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης της Α.Ν.Ε. ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο και
2. Η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Εταιρείας, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Ηράκλειο, 23 Απριλίου 2019

**Ο Πρόεδρος
του Δ.Σ.**

**Ο Διευθύνων
Σύμβουλος**

**Το Μέλος
του Δ.Σ.**

**Emanuele
Grimaldi**
Αρ. Διαβ. ΙΤ / ΑΑ 2179472

**Αντώνιος
Μανιαδάκης**
Α.Δ.Τ. ΑΙ 944699

**Γεώργιος
Παπαγεωργίου**
Α.Δ.Τ. ΑΚ 469642

Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για τη χρήση 2018 (1/1 – 31/12/2018)

Η παρούσα έκθεση αναφέρεται στις ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2018, και συντάχθηκε σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία.

Σημαντικά Γεγονότα κατά τη Χρήση του 2018

Την 22/1/2018 έληξε, βάσει της σύμβασης που είχε υπογραφεί τον Ιούλιο 2012, η ναύλωση στην εταιρεία Compagnia Italiana di Navigazione (C.I.N.) των δύο πλοίων M/V Cruise Bonaria και M/V Mykonos Palace που ανήκουν στη θυγατρική εταιρεία Minoan Italia S.p.A. Τα πλοία αυτά την ίδια ημέρα, 22/1/2018 ναυλώθηκαν από την ανωτέρω θυγατρική προς εταιρεία θυγατρική της υπερκείμενης μητρικής.

Στη συνέχεια, την 8/3/2018 ολοκληρώθηκε η πώληση του πλοίου M/V Cruise Bonaria της θυγατρικής εταιρείας Minoan Italia S.p.A. στην εταιρεία Grimaldi Euromed S.p.A., στην οποία το εν λόγω πλοίο είχε εκναυλωθεί από τον Ιανουάριο του 2018. Το συνολικό καθαρό τίμημα της πώλησης του πλοίου ανήλθε σε € 70.000. Το τίμημα αυτό χρησιμοποιήθηκε για την αποπληρωμή τμήματος του ομολογιακού δανείου της Εταιρείας. Το καθαρό κέρδος σε ενοποιημένη βάση από την παραπάνω πώληση διαμορφώθηκε σε € 1.513 και περιλήφθηκε στα οικονομικά αποτελέσματα της χρήσης.

Τον Ιούνιο 2018, ολοκληρώθηκε η μεταβίβαση του πλοίου ΜΥΚΟΝΟΣ ΠΑΛΑΣ έναντι € 65.000 στην Εταιρεία από την θυγατρική εταιρεία Minoan Italia S.p.A.

Την 11/6/2018, ολοκληρώθηκε η αρχική συμφωνία–πλαίσιο που είχε υπογραφεί την 26/10/2017 με την εταιρεία ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών προκειμένου η Εταιρεία να προχωρήσει στη διάθεση του συνόλου των μετοχών της Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. που κατείχε, αφού προηγουμένως είχαν ικανοποιηθεί όλοι οι όροι και είχαν ληφθεί όλες οι απαιτούμενες εγκρίσεις (Επιτροπή Ανταγωνισμού, εταιρικά διοικητικά όργανα, πιστωτικά ιδρύματα, κ.λ.π). Η ολοκλήρωση της συμφωνίας–πλαίσιο περιελάμβανε την εκτέλεση των ακόλουθων επιμέρους και αλληλεξαρτώμενων (en bloc) συναλλαγών:

- Πώληση από την Εταιρεία στην ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών των 37.667.504 μετοχών της εταιρείας Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. οι οποίες αντιπροσωπεύουν ποσοστό 48,53% του καταβεβλημένου μετοχικού της κεφαλαίου της, έναντι τιμήματος € 78.500. Παράλληλα με την πώληση των εν λόγω μετοχών της εταιρείας Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε., η Εταιρεία απέκτησε το δικαίωμα να δραστηριοποιηθεί στη γραμμή Ηράκλειο–Κυκλάδες, με ταυτόχρονη δέσμευση της ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών να μην δραστηριοποιηθεί ο όμιλος της στην εν λόγω γραμμή επί τριετία.
- Αγορά του πλοίου “SUPERFAST XII” από εταιρεία του Ομίλου Grimaldi, το οποίο ανήκε στην εταιρεία ΑΤΤΙΚΑ ΦΕΡΡΙΣ Ν.Ε., 100% θυγατρική της ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών, έναντι συνολικού τιμήματος € 74.500.
- Αγορά από την Εταιρεία του ταχύπλοου πλοίου «HIGHSPEED 7» (το οποίο μετονομάστηκε σε «ΣΑΝΤΟΠΙΝΗ ΠΑΛΑΣ») από την εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. έναντι συνολικού τιμήματος € 25.000.

Η Εταιρεία για το δικαίωμα δραστηριοποίησης και μη ανταγωνισμού από τον όμιλο της ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών που απέκτησε για τη γραμμή Ηράκλειο–Κυκλάδες, ζήτησε και έλαβε μελέτη εκτίμησης της εύλογης αξίας από ανεξάρτητο αναγνωρισμένο εκτιμητή η οποία διενεργήθηκε σύμφωνα με μέθοδο αποδεκτή από τα Δ.Π.Χ.Α. (μέθοδος προεξοφλημένων ελεύθερων ταμειακών ροών).

Βάσει των ανωτέρω, η Εταιρεία αποαναγνώρισε τη συμμετοχή στην εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. και αναγνώρισε στα ενσώματα πάγια στοιχεία την απόκτηση του πλοίου «HIGHSPEED 7» ποσού €25.000 και στα άυλα περιουσιακά στοιχεία την απόκτηση του δικαιώματος δραστηριοποίησης και μη ανταγωνισμού ποσού €4.807 (βάσει μελέτης ανεξάρτητου εκτιμητή). Το δικαίωμα θα αποσβεστεί με τη σταθερή μέθοδο εντός της τριετίας. Μετά την ολοκλήρωσή όλων των ανωτέρω από τη συνολική συναλλαγή δεν προέκυψε κέρδος ή ζημία για την Εταιρεία και τον Όμιλο.

Η Εταιρεία την 29/6/2018 εξόφλησε πλήρως το ομολογιακό δάνειο που είχε συνάψει σε ευρώ, με αποτέλεσμα την 31/12/2018 να μην υφίσταται βραχυπρόθεσμος ή μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός.

Την 6/7/2018 εγκρίθηκε η αίτηση της Εταιρείας για ετήσια δρομολόγηση του πλοίου ΜΥΚΟΝΟΣ ΠΑΛΑΣ στη γραμμή «Πειραιάς – Σούδα Χανίων» από 15/7/2018. Ως εκ τούτου η ναύλωση του πλοίου στη θυγατρική της υπερκείμενης μητρικής που έληξε την 9/7/2018 δεν ανανεώθηκε.

Την 25η Μαΐου 2018 τέθηκε σε ισχύ ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 2016/679 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (G.D.P.R.). Η Εταιρεία προκειμένου να διασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωσή της με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

- Σύστησε εσωτερικά ειδική Επιτροπή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων για την υλοποίηση έργου ανάπτυξης συστήματος συμμόρφωσης με τον Κανονισμό και για την εγκατάσταση συστήματος ασφάλειας πληροφοριών, αξιοποιώντας εσωτερικούς πόρους και με τη συνδρομή εξωτερικού εξειδικευμένου συμβούλου.
- Όρισε Υπεύθυνο Ασφαλείας Πληροφοριών, Συντονιστή Αιτημάτων Προσωπικών Δεδομένων και Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων και ενημέρωσε σχετικά την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.
- Διοργάνωσε σεμινάρια για την ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού.
- Προχώρησε στην ανάλυση και προσαρμογή των συστημάτων και των διαδικασιών της, καθώς και στη χάραξη νέων πολιτικών.

- Περιέλαβε τις προβλέψεις του Κανονισμού στις συμβάσεις που καταρτίζει με τους εργαζομένους, τους προμηθευτές, τους πελάτες και τους επαγγελματικούς συνεργάτες της, ενώ βρίσκεται σε διαδικασία πιστοποίησης κατά το Πρότυπο ISO 27001:2013.

Από 1/1/2020 με βάση απόφαση της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού IMO τίθεται σε ισχύ η υποχρέωση εφοδιασμού όλων των πλοίων με καύσιμα μικρής περιεκτικότητας σε θείο (0,5%). Η απόφαση αυτή επηρεάζει και τα πλοία που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Ακτοπλοΐα. Η Εταιρεία αποφάσισε για την αποφυγή προμήθειας καυσίμου με χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο να τοποθετήσει ειδικά φίλτρα καυσαερίων (scrubbers) στα συμβατικά πλοία του στόλου της. Η επένδυση αυτή εκτιμάται ότι θα συνεισφέρει θετικά στην οικονομική της επίδοση τα επόμενα χρόνια. Η εν λόγω επένδυση ξεκίνησε στα τέλη του 2018 και βρίσκεται σε εξέλιξη.

Την 1/11/2018 λήφθηκε απόφαση από την Έκτακτη Γ.Σ. της Εταιρείας για την διαγραφή των μετοχών της Εταιρείας από το Χ.Α.Α. και την υποβολή σχετικού αιτήματος προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η εν λόγω διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη.

Μεταφορικό Έργο

Η Εταιρεία για ολόκληρη τη χρήση δραστηριοποιήθηκε στην ακτοπλοϊκή γραμμή «Πειραιάς–Ηράκλειο» ενώ από τα μέσα Ιουνίου ξεκίνησε τη δραστηριοποίηση της στη γραμμή «Ηράκλειο–Κυκλάδες» με το νέο της απόκτημα ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ ΠΑΛΑΣ και από τα μέσα Ιουλίου ξεκίνησε η δρομολόγηση του πλοίου ΜΥΚΟΝΟΣ ΠΑΛΑΣ στη γραμμή «Πειραιάς–Σούδα Χανίων. Τέλος, στο πλαίσιο της καλύτερης εξυπηρέτησης του επιβατικού κοινού, από τον Ιούλιο και μέχρι τη λήξη της υψηλής τουριστικής περιόδου (10/9), επεκτάθηκε το δρομολόγιο των πλοίων της γραμμής «Πειραιάς–Ηράκλειο» περιλαμβάνοντας ως ενδιάμεσο προορισμό την Μήλο, εκτελώντας για ορισμένο αριθμό δρομολογίων τη διαδρομή «Πειραιάς–Μήλος–Ηράκλειο».

Από την δραστηριοποίηση στις παραπάνω γραμμές το 2018 διακινήθηκαν με τα πλοία της Εταιρείας 1.087 χιλ. επιβάτες, 143 χιλ. Ι.Χ. αυτοκίνητα και 67 χιλ. φορτηγά αυτοκίνητα.

Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης – Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η εταιρεία, η οποία μαζί με την μητρική περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις καθώς και η μέθοδος ενοποίησης με την οποία ενσωματώθηκε:

Επωνυμία	Μέθοδος ενοποίησης	Έδρα	% Συμμετοχής	
			2018	2017
Minoan Italia S.p.A.	Ολική	Παλέρμο Ιταλίας	100%	100%

Τα βασικά μεγέθη της ενοποιημένης Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης καθώς και της Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων του Ομίλου διαμορφώθηκαν όπως παρακάτω:

	2018	2017	Μεταβολή €
Βασικά μεγέθη Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης			
Μη Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	266.714	390.071	-123.357
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	40.044	49.887	-9.843
Ίδια Κεφάλαια	278.316	284.311	-5.995
Υποχρεώσεις	28.442	155.647	-127.205
Βασικά μεγέθη Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων			
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κύκλος Εργασιών	91.737	79.459	12.278
Κόστος Πωληθέντων	76.305	55.309	20.996
Έξοδα Διοίκησης – Διάθεσης	22.020	17.552	4.468
Κέρδη χρήσης προ Φόρων, Χρηματοδοτικών & Επενδυτικών Αποτελεσμάτων και Αποσβέσεων (EBITDA)	8.446	20.132	-11.686
Καθαρά Χρηματοοικονομικά και Επενδυτικά Αποτελέσματα [(Έξοδα)]	-928	-1.605	677
Ενοποιημένα Αποτελέσματα (Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-5.778	4.159	-9.937
Ενοποιημένα Αποτελέσματα (Ζημίες) / κέρδη χρήσης από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-78	78
Ενοποιημένα Αποτελέσματα (Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους	-5.778	4.081	-9.859

Σημείωση: Τα παραπάνω χρηματοοικονομικά στοιχεία προκύπτουν άμεσα από τις Ετήσιες Χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας

- Τα Μη Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία διαμορφώθηκαν σε € 266.714 έναντι € 390.071 την 31/12/2017 μειωμένα κατά € 123.357, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην πώληση του πλοίου M/V Cruise Bonaria της θυγατρικής εταιρείας Minoan Italia S.p.A. στην εταιρεία Grimaldi Euromed S.p.A., στη πώληση από την Εταιρεία στην εταιρεία ATTICA A.E. Συμμετοχών του συνόλου της συμμετοχής της στην εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε., την αγορά παράλληλα από την Εταιρεία του ταχύπλοου πλοίου «HIGHSPEED 7» (το οποίο μετονομάστηκε σε «ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ ΠΑΛΑΣ») από την εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. καθώς και τις αποσβέσεις της χρήσης.

- Τα Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζουν μείωση κατά € 9.843 και διαμορφώθηκαν σε € 40.044, έναντι € 49.887 την 31/12/2017. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση των ταμειακών διαθεσίμων του Ομίλου συνεπεία της ολοσχερούς εξόφλησης του τραπεζικού δανεισμού του.
- Τα Ίδια Κεφάλαια μειώθηκαν κατά € 5.995 και διαμορφώθηκαν σε € 278.316 έναντι € 284.311 την 31/12/2017. Η εν λόγω μεταβολή αυτή οφείλεται στα αποτελέσματα της χρήσης.
- Οι Συνολικές Υποχρεώσεις του Ομίλου μειώθηκαν κατά € 127.205 σε € 28.442 έναντι € 155.647 την 31/12/2017. Η παραπάνω μείωση είναι συνέπεια της ολοσχερούς αποπληρωμής του δανεισμού του Ομίλου.

Τα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες επηρεάστηκαν κυρίως λόγω της σημαντικής αύξησης παρουσίασαν οι τιμές των καυσίμων με συνέπεια να εμφανιστούν μειωμένα.

Πιο αναλυτικά:

- Ο Κύκλος Εργασιών από συνεχιζόμενες δραστηριότητες παρουσίασε αύξηση της τάξεως των € 12.278 και διαμορφώθηκε σε € 91.737 έναντι € 79.459 της χρήσης του 2017. Η βελτίωση αυτή οφείλεται στη δραστηριοποίηση του Ομίλου σε δύο νέες δρομολογιακές γραμμές (Ηράκλειο-Κυκλάδες και Πειραιάς-Σούδα Χανίων).
- Το Κόστος Πωληθέντων αυξήθηκε κατά € 20.996 και διαμορφώθηκε σε € 76.305 έναντι € 55.309 της αντίστοιχης προηγούμενης χρήσης. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στην σημαντική αύξηση των τιμών των καυσίμων καθώς και σε κόστη που συνδέονται με τη δραστηριοποίηση στις δύο νέες δρομολογιακές γραμμές.
- Τα Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης παρουσίασαν αύξηση κατά € 4.468 σε σχέση με την αντίστοιχη προηγούμενη χρήση και διαμορφώθηκαν σε € 22.020 λόγω κυρίως εξόδων που συνδέονται με τη δραστηριοποίηση στις δύο νέες δρομολογιακές γραμμές.
- Τα αποτελέσματα προ Φόρων, Χρηματοδοτικών & Επενδυτικών Αποτελεσμάτων και Αποσβέσεων (EBITDA) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες της χρήσης διαμορφώνονται σε κέρδη € 8.446 έναντι κερδών € 20.132 την χρήση του 2017 παρουσιάζοντας μείωση κατά € 11.686 εξαιτίας των λόγων που αναφέρθηκαν παραπάνω.
- Τα Καθαρά Χρηματοοικονομικά και Επενδυτικά Αποτελέσματα [Έξοδα], παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με αυτά της αντίστοιχης χρήσης του 2017 και διαμορφώθηκαν σε € 928 έναντι € 1.605 (βελτίωση κατά € 677). Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στην ολοσχερή αποπληρωμή δανειακών υποχρεώσεων από τον Ιούνιο του 2018.
- Όλα όσα αναλύθηκαν ανωτέρω επηρέασαν τα Καθαρά μετά από φόρους Αποτελέσματα της χρήσης από συνεχιζόμενες δραστηριότητες τα οποία διαμορφώθηκαν σε ζημίες € 5.778 έναντι κερδών € 4.159 της περασμένης χρήσης.

Χρηματοοικονομικοί Δείκτες

Ορισμένοι βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες του Ομίλου παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	2018	2017
Γενική Ρευστότητα	1,50	1,74
<u>Σύνολο Κυκλοφορούντων Περιουσιακών Στοιχείων</u>		
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		
Άμεση Ρευστότητα	1,40	1,66
<u>Σύνολο Κυκλοφορούντων Περιουσιακών Στοιχείων – Αποθέματα</u>		
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		
Σχέση Ιδίων προς Ξένα Κεφάλαια	9,79	1,83
<u>Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων</u>		
Σύνολο Υποχρεώσεων		

- Ο δείκτης Γενικής Ρευστότητας αξιολογεί τη δυνατότητα της Εταιρείας να ανταποκριθεί στην αποπληρωμή των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της και προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια του Ισολογισμού.
- Ο δείκτης Άμεσης Ρευστότητας μας δείχνει πόσες φορές τα ταχέως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της Εταιρείας καλύπτουν τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της και προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια του Ισολογισμού.
- Ο δείκτης Ιδίων προς Σύνολο Υποχρεώσεων παρουσιάζει την χρηματοοικονομική διάρθρωση της Εταιρείας και την σχέση ανάμεσα στα ίδια κεφάλαια με τις Βραχυπρόθεσμες και Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια του Ισολογισμού.

Εταιρική Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης – Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Παρακάτω παρουσιάζονται τα σημαντικότερα μεγέθη της Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης και της Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων της Εταιρείας:

	2018	2017	Μεταβολή €
Βασικά μεγέθη Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης			
Μη Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	268.636	378.617	-109.981
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	24.659	49.958	-25.299
Ίδια Κεφάλαια	270.467	273.700	-3.233
Υποχρεώσεις	22.828	154.875	-132.047
Βασικά μεγέθη Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων			
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κύκλος Εργασιών	88.324	69.103	19.221
Κόστος Πωληθέντων	73.217	49.768	23.449
Έξοδα Διοίκησης – Διάθεσης	21.950	17.400	4.550
Κέρδη χρήσης προ Φόρων, Χρηματοδοτικών & Επενδυτικών Αποτελεσμάτων και Αποσβέσεων (EBITDA)	5.363	9.942	-4.579
Καθαρά Χρηματοοικονομικά και Επενδυτικά Αποτελέσματα [Έσοδα]	3.625	2.645	980
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-3.016	3.926	-6.942
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-78	78
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους	-3.016	3.848	-6.864

Σημείωση: Τα παραπάνω χρηματοοικονομικά στοιχεία προκύπτουν άμεσα από τις Ετήσιες Χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας

Πορεία Μετοχής

(ποσά σε €)

Η τιμή της μετοχής της Εταιρείας διαμορφώθηκε κατά την 31/12/2018 σε € 2,40 ενώ η χρηματιστηριακή της αξία κατά την ίδια ημερομηνία ανήλθε σε € 256.752.120.

Σημαντικά Γεγονότα μετά τη λήξη της Χρήσης 2018

Το Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σε συνεδρίαση του την 18/4/2019 ενέκρινε το αίτημα της Εταιρείας για την διαγραφή των μετοχών της από το Χ.Α.Α. Από την 23/4/2019 οι μετοχές της Εταιρείας τέθηκαν εκτός διαπραγμάτευσης. Δεν υφίστανται περαιτέρω μεταγενέστερα γεγονότα του Ισολογισμού της 31/12/2018, που να αφορούν είτε τη μητρική εταιρεία είτε τον Όμιλο.

Προοπτικές για το 2019

Για το 2019, η Εταιρεία εκτιμά ότι τα οικονομικά μεγέθη της θα ενισχυθούν περαιτέρω από την εμπορική επέκταση της και δραστηριοποίηση της για το σύνολο της χρονιάς στις νέες γραμμές Πειραιάς-Χανιά και Ηράκλειο-Κυκλάδες που αποτελούν δημοφιλείς προορισμούς με αξιόλογη επιβατική κίνηση.

Επιπρόσθετος παράγων που θα επηρεάσει θετικά τα οικονομικά μεγέθη της Εταιρείας είναι η απόφαση για την τοποθέτηση ειδικών φίλτρων καυσαερίων (scrubbers) στα συμβατικά πλοία του στόλου της, κίνηση η οποία θα επιτρέψει την συνέχιση προμήθειας-κατανάλωσης τύπου καυσίμου σημαντικά οικονομικότερου από αυτόν που θα ήταν υποχρεωμένη η Εταιρεία να καταναλώνει χωρίς την επένδυση αυτή σε εφαρμογή του νέου περιβαλλοντικού κανονισμού που θα ισχύσει από 1/1/2020.

Το ύψος των ταμειακών διαθεσίμων του Ομίλου εξασφαλίζουν ότι την απρόσκοπτη χρηματοδότηση της επένδυσης αυτής. Τέλος, επιπλέον ενισχυτικό παράγοντα για την οικονομική απόδοση της Εταιρείας το 2019 αποτελεί η ολοσχερής εξόφληση του δανεισμού της Εταιρείας.

Σε κάθε περίπτωση, εκτιμάται ότι η οριστική διαμόρφωση των οικονομικών αποτελεσμάτων της Εταιρείας θα επηρεαστεί από το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας, το οποίο αντικατοπτρίζει την εκάστοτε εξέλιξη της πολιτικής συγκυρίας, την ένταση του ανταγωνισμού μεταξύ των εταιρειών του κλάδου της ακτοπλοΐας, την διακύμανση των τιμών των καυσίμων, καθώς και την πορεία της τουριστικής κίνησης.

Εταιρικό Μοντέλο – Βασικοί Στόχοι & Στρατηγικές

Η Εταιρεία παρέχει υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του εγχώριου και διεθνούς τουρισμού & εμπορίου. Ο στόλος της Εταιρείας αποτελείται από πλοία τα οποία έχουν την δυνατότητα μεταφοράς επιβατών, Ι.Χ. αυτοκινήτων καθώς και φορτηγών οχημάτων. Επιπρόσθετα, παρέχει υπηρεσίες πρακτόρευσης στην αγορά της Αδριατικής. Κύριο μέλημα και βασική της προτεραιότητα είναι η συνεχής βελτίωση των υπηρεσιών της προς τους πελάτες και η

οικοδόμηση μακροχρόνιων σχέσεων πιστότητας πελατών οι οποίες βασίζονται στην ποιότητα και την αξιοπιστία των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η διοίκηση της Εταιρείας επικεντρώνει την προσοχή στις παρακάτω επιχειρηματικές πολιτικές:

- Επενδύει σε πλοία μοντέρνα και τεχνολογικά προηγμένα
- Παρέχει υψηλό επίπεδο υπηρεσιών δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα ασφάλειας και ποιότητας
- Στοχεύει στη συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση της ποιότητας και των χαρακτηριστικών των παρεχόμενων υπηρεσιών σύμφωνα και με τις διατυπωμένες ανάγκες της αγοράς προκειμένου να επιτύχει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των πελατών της
- Απολαμβάνει υψηλό επίπεδο πιστότητας πελατών προς την Εταιρεία
- Επιδιώκει νέες προοπτικές ανάπτυξης στην ακτοπλοϊκή αγορά του Αιγαίου

Οι βασικοί στόχοι που θέτει η Εταιρεία είναι οι παρακάτω:

- Βέλτιστο επίπεδο της λειτουργίας του στόλου
- Καλύτερες δυνατές αποδόσεις για το επενδυμένο κεφάλαιο στην Εταιρεία
- Διατήρηση μίας υγιούς χρηματοοικονομικής δομής
- Ενίσχυση της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της Εταιρείας
- Εκμετάλλευση πιθανών ευκαιριών για περαιτέρω ανάπτυξη στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας
- Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της στην Ελληνική ακτοπλοϊκή αγορά.

Πολιτικές ποιότητας

Η πολύχρονη παρουσία της Εταιρείας στο κλάδο της Επιβατηγού ναυτιλίας, οι αυστηρές πολιτικές ποιότητας που διαχρονικά ακολουθεί, το άρτια κατηρητισμένο στελεχιακό δυναμικό της καθώς και οι επενδύσεις σε πλοία υψηλών προδιαγραφών την έχουν οδηγήσει στην παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρεία έχει καταφέρει να διακριθεί, λαμβάνοντας σημαντικές πιστοποιήσεις και βραβεία από αναγνωρισμένους διεθνείς και εγχώριους οργανισμούς:

- ISO 9001:2015, Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας, που της αποδόθηκε για την «Ασφαλή και Ποιοτική Μεταφορά Επιβατών και Οχημάτων» από το Διεθνή Νηογνώμονα RINA.
- ISO 22000:2005, Σύστημα Ασφαλούς Διαχείρισης Τροφίμων για αποθήκευση, επεξεργασία και σερβίρισμα τροφίμων και ποτών στα πλοία, από την TÜV Hellas.
- ISM-Code (International Safety Management) Κώδικα Ασφαλούς Διαχείρισης και τον κώδικα ISPS (International Ship and Port Facility Security) - Διεθνές Πιστοποιητικό Ασφάλειας Πλοίου, από τον Νηογνώμονα RINA.
- Πιστοποίηση HACCP (Hazardous Analysis Critical Control Point) από τον TÜV HELLAS (μέλος του RWMTÜV Group) για τη Διασφάλιση Υγιεινής, στην αποθήκευση, την παραγωγή και την κατανάλωση των τροφίμων και των ποτών εν πλω.
- Environmental Management System ISO 14001:2015. Η εταιρεία εξακολουθεί να τηρεί εθελοντικά το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης), για το οποίο επιθεωρείται ετησίως από το Νηογνώμονα RINA.
- ISO 27001:2013, Information Security Management System. Η Εταιρεία έχει εκκινήσει από τον Μάρτιο 2018 την διαδικασία απόκτησης του εν λόγω πιστοποιητικού για την διαχείριση και διασφάλιση ευαίσθητων εταιρικών δεδομένων.
- GDPR
Οι Μινωικές Γραμμές έχουν συμμορφωθεί πλήρως με το νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων 2016/679 (GDPR) της ΕΕ για την προστασία προσωπικών δεδομένων.

Οι εν λόγω πιστοποιήσεις που έχει λάβει η Εταιρεία επιβεβαιώνουν τους αυστηρούς κανόνες και διαδικασίες που τηρούνται τόσο στα πλοία του στόλου όσο και στις υπηρεσίες ξηράς. Σημειώνεται ότι οι πιστοποιήσεις αυτές λαμβάνονται κατόπιν διενέργειας των προβλεπόμενων κατά περίπτωση σχετικών επιθεωρήσεων από ανεξάρτητους επιθεωρητές.

Περιβαλλοντικά Ζητήματα

Οι Μινωικές Γραμμές δίνουν μεγάλη έμφαση και προτεραιότητα σε θέματα ενεργειακής διαχείρισης επιδιώκοντας συνεχώς τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους που συνεπάγεται μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των πλοίων του στόλου τους και περαιτέρω προστασία του περιβάλλοντος.

Προάγουν την καλλιέργεια της περιβαλλοντικής συνείδησης, με ιδιαίτερη σοβαρότητα, ευαισθησία και ευσυνειδησία, επιδιώκοντας την υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών για την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των πλοίων, προσαρμοζόμενες στις απαιτήσεις της MARPOL και των νέων περιβαλλοντικών προτύπων και απαιτήσεων για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος (Κανονισμός Ε.Ε. 2015/757 για τον έλεγχο των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Υψηλά πρότυπα ασφάλειας, ποιότητας και προστασίας του περιβάλλοντος

Οι Μινωικές Γραμμές συμμετέχουν σε ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΛ.ΚΕ.ΘΕ. για την μελέτη του υδάτινου περιβάλλοντος και είναι μέλος της "HELMERA", Ελληνικής Ένωσης Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος.

Για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος υλοποιούνται επιπλέον ενέργειες, χρησιμοποιώντας ποικίλους τρόπους ανακύκλωσης, συνεργαζόμενη επίσης με κορυφαίες εταιρείες διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων ώστε να

υπάρχουν όσο το δυνατόν λιγότερες επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στόχος των παραπάνω ενεργειών είναι η πλήρης εναρμόνιση της εταιρείας με το SHIP ENERGY EFFICIENCY MANAGEMENT PLAN και ταυτόχρονα η μείωση των εκπομπών ρύπων του διοξειδίου του άνθρακα, σύμφωνα με τους κανονισμούς της MARPOL 73/78.

Στα πλοία του ομίλου έχουν τοποθετηθεί πτερύγια προπελών ενώ έχει γίνει από την περίοδο 2012-13 και επικάλυψη της γάστρας του πλοίου με σιλικονούχα, φιλικά προς το περιβάλλον χρώματα, ώστε συνδυαστικά να εξασφαλιστεί η υψηλότερη δυνατή ενεργειακή απόδοση αποφέροντας μείωση κατανάλωσης και εκπομπών ρύπων κατά 25% περίπου.

Επίσης, οι Μινωικές Γραμμές :

- Τηρούν θεμελιωτικά το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (Environmental Management System ISO 14001:2004), για το οποίο η Εταιρεία επιθεωρείται ετησίως από το Νηογνώμονα RINA.
- Σχεδιάζουν δρομολόγια με χαμηλή ταχύτητα, ώστε να υπάρχει εξοικονόμηση καυσίμων και μικρότερες εκπομπές ρύπων.
- Κατά τη διάρκεια παραμονής κάθε πλοίου στο λιμάνι χρησιμοποιούν μόνο καύσιμα που περιέχουν ελάχιστο θείο (ultra-low sulfur marine gas oil).

Η Εταιρεία συνεχίζει να επενδύει σε σύγχρονες φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες και συμμορφώνεται πλήρως με τους διεθνείς και εγχώριους κανονισμούς. Ο στόλος της υποβάλλεται αυστηρές ποιοτικές διαδικασίες πιστοποίησης, οι οποίες ανανεώνονται σε ετήσια βάση.

Στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος μέσω της μείωσης των αέριων ρύπων και τη συμμόρφωση με την Απόφαση ΜΕΡC.259(68), τα πλοία της Εταιρείας Κνωσός Παλάς, Φαιστός Παλάς και Μύκονος Παλάς σχεδιάζεται να εγκαταστήσουν εντός του 2019 συστήματα καθαρισμού των καυσαερίων ανοικτού κυκλώματος (open-loop scrubbers), τα οποία χρησιμοποιούν μόνο θαλάσσιο νερό και χωρίς τη προσθήκη καυστικής σόδας ή ανθρακικού νατρίου. Ακολούθως παρουσιάζεται η εγγυημένη απόδοση του συστήματος των scrubbers:

SO ₂ Removal	SO ₂ (ppm)/CO ₂ (% v/v) ≤ 4.3
SW turbidity (De – Sox Tower discharge)	< 25 FNU
SW pH	≥ 6,5 at 4 mt from OB (IMO)
SW PAH (De – Sox Tower discharge)	< 50 microg/L normalized at 45 t/MW(MCR)/h

Κατά το 2018, τα πλοία της Εταιρείας άνω των 5.000 GT πιστοποιήθηκαν για το πλάνο παρακολούθησης και ελέγχου των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (MRV), σύμφωνα με τον Κανονισμό Ε.Ε. 2015/757 και το Ship Fuel Oil Consumption Data Collection Plan (IMO DCS) της Απόφασης ΜΕΡC.282(70) Ship Efficiency Management Plan part II.

Επίσης, η Εταιρεία τηρεί προαιρετικά το Water Ballast Management Plan (πρόγραμμα διαχείρισης υδραυλικού έρματος), σύμφωνα με τον Κανονισμό Β-1 του International Convention for the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments 2004 και του ΙΜΟ "Guidelines for Ballast Water Management and Development of Ballast Water Management Plans" Resolution ΜΕΡC 127 (53).

Επιπρόσθετα, η Εταιρεία προμηθεύεται φιλικά προς το περιβάλλον αναλώσιμα υλικά, ανταλλακτικά, εξοπλισμό και φροντίζει για τη συνεχή εκπαίδευση των μελών του πληρώματος και του προσωπικού ξηράς της εταιρείας, ώστε να δημιουργηθεί περιβαλλοντική συνείδηση με παράλληλη προτροπή για ευαισθητοποίηση του επιβατικού κοινού.

Οι Μινωικές Γραμμές συμμετέχουν στο πρόγραμμα POSEIDON MED II, το οποίο σκοπεύει στην εισαγωγή του καυσίμου LNG (υγροποιημένου φυσικού αερίου) ως το κύριο της ναυτιλιακής βιομηχανίας και στην ανάπτυξη μίας επαρκούς υποδομής για το δίκτυο της εφοδιαστικής αλυσίδας προμήθειας καυσίμου. Στόχος του προγράμματος είναι η προετοιμασία των τεχνικών σχεδίων για 10 πλοία τα οποία θα μετατραπούν σε πλοία που θα χρησιμοποιούν ως καύσιμο το LNG, στα οποία συμπεριλαμβάνεται το πλοίο της Εταιρείας Φαιστός Παλάς.

Τέλος, η Εταιρεία, αποδεικνύοντας την περιβαλλοντική ευαισθησία της, πρόσθεσε στο στόλο της το ταχύπλοο πλοίο Σαντορίνη Παλάς που είναι φιλικό προς το περιβάλλον καθώς χρησιμοποιεί αποκλειστικά καύσιμο χαμηλής περιεκτικότητας σε Θείο (0,1%).

Η Εταιρεία τηρεί ένα αυστηρό σύστημα διαδικασιών και ελέγχων σχετικά με την διαχείριση των αποβλήτων και των λυμάτων στα πλοία του στόλου της σύμφωνα και με τους σχετικούς εγχώριους και διεθνείς κανονισμούς. Κατά το έτος 2018 το σύνολο των αποβλήτων και λυμάτων, για τα οποία τα πλοία μας τηρούν όλα τα πρότυπα, που διαχειρίστηκε η εταιρεία ήταν:

ΠΛΟΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 σε ΚΥΒΙΚΑ ΜΕΤΡΑ								
	Πετρελαιοειδή Κατάλοιπα	Ξεντινόνερα	Πλαστικά	Υπολείμματα τροφίμων	Οικιακά Απορρίμματα	Χρησιμοποιημένα Μαγειρικά Λάδια	Άλλα Απορρίμματα	Ηλεκτρονικά Απορρίμματα	Ανακυκλωμένα Ξεντινόνερα
ΚΝΩΣΟΣ ΠΑΛΑΣ	376,00	491,80	410,80	308,10	995,60	0,755	375,00	–	444,80
ΦΑΙΣΤΟΣ ΠΑΛΑΣ	377,00	468,00	403,80	321,60	930,90	0,575	370,00	0,02	393,00
ΜΥΚΟΝΟΣ ΠΑΛΑΣ	390,10	184,00	335,80	287,30	868,80	–	481,60	1,90	60,00
ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ ΠΑΛΑΣ	14,50	3,00	173,50	102,00	111,50	–	2,00	–	–
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ	1.157,60	1.146,80	1.323,90	1.019,00	2.906,80	1,330	1.228,60	1,92	897,80

Ανθρώπινο Δυναμικό – Εταιρικές Ευκαιρίες

Η Εταιρεία πιστεύει ότι η προσωπικότητα του κάθε εργαζόμενου συμβάλλει σημαντικά στην επιτυχία της ως εταιρείας ευρείας αναγνωρισιμότητας στον κλάδο της, και στοχεύει στην πρόσληψη, κατάρτιση και διατήρηση ατόμων με κατάλληλα προσόντα (ταλέντα) με στόχο τη διατήρηση υψηλού επιπέδου παρεχόμενων υπηρεσιών σε ξηρά και θάλασσα.

Η Εταιρεία έχει αναπτύξει και συνεργάζεται με τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα μέσα από τα γραφεία διασύνδεσης και συχνά απασχολεί φοιτητές και παρέχει ίσες ευκαιρίες και μεταχείριση στην απασχόληση ανεξαρτήτως ηλικίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, φυλής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων.

Η προώθηση της ισότητας και των ίσων ευκαιριών στον τομέα της απασχόλησης αποτελεί βασική επιδίωξη και προτεραιότητα της Εταιρείας και εφαρμόζεται σε όλα τα επίπεδα της διοικητικής πυραμίδας. Οι εργαζόμενοι σε κάθε υπηρεσία, διοικητική θέση, εποπτικό όργανο θα πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, δεξιότητες, τη γνώση και εμπειρία του αντικειμένου ή τομέα απασχόλησης τους. Περαιτέρω, η Εταιρεία επενδύει στην εκπαίδευση των εργαζομένων της με στόχο την διαρκή τους βελτίωση καθώς και την επαγγελματική τους ανέλιξη, ενώ είναι απολύτως σεβαστά και προστατεύονται πλήρως τα δικαιώματα των εργαζομένων.

Η προώθηση των αρχών της ουσιαστικής ισότητας στο χώρο εργασίας για όλους τους συμμετέχοντες, ανεξαρτήτως των προσωπικών τους χαρακτηριστικών ή/και επιλογών σε συνδυασμό με την διαρκή εκπαίδευση των εργαζομένων και τον κώδικα ηθικής της Εταιρείας ο οποίος μεταξύ άλλων περιλαμβάνει αξίες όπως την ποιότητα, διαφάνεια, υπευθυνότητα, σεβασμό, καινοτομία συμβάλουν στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη συνολική βελτιστοποίηση της απόδοσης του ανθρώπινου δυναμικού της Εταιρείας.

Η Εταιρεία πιστεύει στη διαχείριση των ανθρώπων με σεβασμό και αξιοπρέπεια, τόσο ως μεμονωμένα άτομα, όσο και ως μέρη του ανθρώπινου δυναμικού της. Το ανθρώπινο δυναμικό της Εταιρείας αναλύεται ως ακολούθως:

Απασχολούμενο Ανθρώπινο Δυναμικό

Υπηρεσίες & Διευθύνσεις Ξηράς → 141 εργαζόμενοι, εκ των οποίων:

- 71 άνδρες (50,35%) / 70 γυναίκες (49,65%) (4 γυναίκες σε θέσεις υψηλής ευθύνης)

Πληρώματα → 260, εκ των οποίων 19 γυναίκες (7,30%)

Ηλικιακή κατανομή Ανθρώπινου Δυναμικού

<u>ΞΗΡΑ / άτομα</u>	<u>ΘΑΛΑΣΣΑ / άτομα</u>	<u>Ηλικία</u>
10	45	< 30
101	161	30 – 50
30	54	> 50

Δία βίου μάθηση

Είναι φιλοσοφία της Εταιρείας η ανάπτυξη και η βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων, επιδιώκοντας τη παράλληλη βελτίωση και ανάπτυξη ποιοτικών υπηρεσιών (δια βίου μάθηση). Για την επίτευξη αυτού του στόχου η Εταιρεία παρακινεί και προσφέρει στους εργαζόμενους της ευκαιρίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης μέσω εταιρικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων/ημερίδων. Ταυτόχρονα οι υπάλληλοι που σπουδάζουν έχουν την παροχή σπουδαστικής άδειας μετ' αποδοχών για το σκοπό αυτό σύμφωνα με την Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΣΣΕ).

Κατά το έτος 2018, 34 στελέχη της Εταιρείας που εργάζονται σε ξηρά και θάλασσα συμμετείχαν σε 12 διαφορετικά εκπαιδευτικά σεμινάρια έχοντας συνολικά 312 ώρες κατάρτισης.

Σύστημα αξιολόγησης

Αντικείμενο της διεργασίας είναι η περιγραφή των απαιτούμενων ενεργειών για τον καθορισμό των στόχων του ανθρώπινου δυναμικού της Εταιρείας και τη διαχείριση της βελτίωσης της απόδοσης του. Η ηλεκτρονική εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης, διασφαλίζει το απόρρητο της διαδικασίας και συμβάλλει στη δημιουργία βάσης δεδομένων για τη χρήση στατιστικών στοιχείων, ώστε να συμβάλλει στη λήψη ορθών διοικητικών αποφάσεων και βελτίωσης της απόδοσης των εργαζομένων στοχευμένα.

Στόχος είναι η διαρκής προσπάθεια να λειτουργήσει το σύστημα αξιολόγησης ως εργαλείο ανάπτυξης και βελτίωσης του Ανθρώπινου Δυναμικού της Εταιρείας διασφαλίζοντας το πλαίσιο μιας ειλικρινούς στάσης και διαλόγου μεταξύ εργαζομένων και διευθυντικών στελεχών αλλά και της διοίκησης για συγκεκριμένα εργασιακά θέματα που απασχολούν την Εταιρεία.

Υγεία και ασφάλεια

Η ασφάλεια στο χώρο εργασίας είναι κύρια προτεραιότητα της Εταιρείας. Η Εταιρεία λαμβάνει επαρκή μέτρα για να αποτρέψει τυχόν ατυχήματα και καθιερώνει τις πρακτικές που ανιχνεύουν, αποτρέπουν ή/και αντιμετωπίζουν τους πιθανούς κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, καθώς και των συνεργατών/πελατών που επισκέπτονται καθημερινά τις υπηρεσίες μας.

Επίσης η Εταιρεία έχει δημιουργήσει πιστοποιημένους μηχανισμούς που αποβλέπουν στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και στην εξασφάλιση της υγείας και ασφάλειας του προσωπικού της. Η Εταιρεία παρέχει στους εργαζόμενους στις διοικητικές υπηρεσίες εδώ και πολλά χρόνια ομαδικό ασφαλιστήριο ζωής, το οποίο περιλαμβάνει και νοσηλευτικές - ιατροφαρμακευτικές καλύψεις καθώς και ετήσιο check-up με υψηλές παροχές/ πλήθος σοβαρών εξετάσεων.

Ταυτόχρονα η Εταιρεία σε σχέση με τα πληρώματα συμμορφώνεται στα πλαίσια των κανονισμών ISO & ISM κ.τ.λ. Για το 2018:

* Θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα: –

* Μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα : **5 (ναυτικοί)**

Κοινωνική ευθύνη – Πολιτικές

Η Εταιρεία υποστηρίζει σταθερά μια καθαρά ανθρωποκεντρική φιλοσοφία, σύμφωνα με την οποία κάθε επιχειρηματική τους δραστηριότητα οφείλει να έχει στο επίκεντρό της τον άνθρωπο.

Η συναίσθηση αυτής της κοινωνικής ευθύνης, έχει οδηγήσει την Εταιρεία σε μια σειρά από χορηγίες, υπό τη μορφή οικονομικής στήριξης ή δωρεάν μετακινήσεων με τα πλοία του στόλου της, που στόχο έχουν να ενισχύσουν, να ενθαρρύνουν και να επιβραβεύσουν αξιόλογες πρωτοβουλίες και προσπάθειες, ανταποδίδοντας με αυτόν τον τρόπο στην τοπική κοινωνία της Κρήτης μέρος του οφέλους που αποκομίζει, αποσκοπώντας έτσι στην ευημερία του κοινωνικού συνόλου και την πρόοδο.

Το σύγχρονο πλάνο των χορηγικών δράσεων των Μινωικών Γραμμών, στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης καλύπτει ένα ευρύ φάσμα αποδεκτών ως ακολούθως:

- Κοινωφελείς Οργανώσεις, όπως οι «Γιατροί του Αιγαίου ΠΑ.Γ.Ν.Η» που από το 1996 προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες υγείας και πρόληψης, σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες απομονωμένων περιοχών της Κρήτης και των ακριτικών Ελληνικών νησιών. Αναγνωρίζοντας αυτό το σπουδαίο κοινωνικό τους έργο, οι Μινωικές Γραμμές έχουν προβεί στην “υιοθεσία” της οργάνωσης παρέχοντας δωρεάν θαλάσσιες μετακινήσεις ατόμων, οχημάτων και εξοπλισμού.
- Κέντρα Πολιτισμού, Μουσεία, Πολιτιστικούς Συλλόγους και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
- Την Εθνική Λυρική Σκηνή
- Υποστήριξη εκκλησιαστικών κοινωφελών ιδρυμάτων και δράσεων
- Αθλητικές χορηγίες

Παράλληλα, ενισχύονται οι κοινωνικές δράσεις που αφορούν στη σωστή διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και ανάπτυξη ενός ασφαλούς και φιλικού περιβάλλοντος εργασίας, στο οποίο επιβραβεύεται η αριστεία και προάγεται η ομαδικότητα και η ίση μεταχείριση με τη διοργάνωση δραστηριοτήτων που ξεπερνούν τα όρια της επαγγελματικής κατάρτισης και στοχεύουν στην ενίσχυση των προσωπικών δεσμών.

Στο πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, οι Μινωικές Γραμμές έχουν εντάξει και στηρίζουν εδώ και 20 χρόνια την εθελοντική αιμοδοσία, μία πράξη πολιτισμού, κοινωνικής ευαισθησίας και γενναιοδωρης προσφοράς. Η πρωτοβουλία αυτή ξεκίνησε με στόχο την ενίσχυση του θεσμού της εθελοντικής αιμοδοσίας που «σώζει ζωές» και μέσα σε αυτά τα 20 χρόνια έχουν συγκεντρωθεί περισσότερες από 500 μονάδες αίματος.

Υποστήριξη της αειφόρου ανάπτυξης και του περιβάλλοντος

Οι Μινωικές Γραμμές είναι η πρώτη ναυτιλιακή εταιρεία στην Ελλάδα που απέσυρε πλαστικά καλαμάκια από τα μπαρ και τα εστιατόρια των πλοίων της και τα αντικατέστησε με βιοδιασπώμενα και φιλικά προς το περιβάλλον.

Υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων

Οι Μινωικές Γραμμές κατανοώντας τις ανάγκες ευπαθών κοινωνικών ομάδων προσαρμόζει ανάλογα την εμπορική της πολιτική. Για τις Μινωικές Γραμμές, η πολιτική ευθυνότητας αποτελεί προαπαιτούμενο, καθώς αντανακλά τις ιδρυτικές αξίες της καθορίζοντας τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της.

Κίνδυνοι – Αβεβαιότητες

Η Εταιρεία και ο Όμιλος εκτίθενται κυρίως στους παρακάτω χρηματοοικονομικούς κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να επηρεαστούν από το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον όπως αναλύεται παρακάτω.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για τη δημιουργία και την εποπτεία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου και βάσει εγκεκριμένων πολιτικών του, έχει αναθέσει στον Οικονομικό τομέα την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου εφαρμόζονται προκειμένου να αναγνωρίζονται και να αναλύονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η Εταιρεία και ο Όμιλος, να τίθενται όρια ανάληψης κινδύνου και να αντισταθμίζονται οι κίνδυνοι, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου, εξετάζονται περιοδικά ώστε να ενσωματώνουν τις αλλαγές που παρατηρούνται στις συνθήκες της αγοράς και στις δραστηριότητες της Εταιρείας και του Ομίλου.

Μακροοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα – Έλεγχος κεφαλαίων

Το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα έχει γίνει ιδιαίτερα ευμετάβλητο έπειτα και από τους κεφαλαιακούς ελέγχους που επιβλήθηκαν από τον Ιούνιο του 2015 οι οποίοι περιλαμβάνουν περιορισμούς που επηρεάζουν τόσο τις εγχώριες συναλλαγές όσο και το σύνολο των συναλλαγών της χώρας μας με τις χώρες του εξωτερικού. Οι παραπάνω εξελίξεις, παρά τη χαλάρωση του νομοθετικού πλαισίου των κεφαλαιακών ελέγχων, εξακολουθούν να ισχύουν και να επιδρούν στην οικονομία της χώρας.

Τα προβλήματα του τραπεζικού συστήματος με κυριότερο απ’ όλα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια καθώς και η επίδραση από εξωγενείς παράγοντες δημιουργούν αβεβαιότητα όσον αφορά τη χρηματοδότηση του Ελληνικού Δημοσίου μέσω της

έκδοσης κρατικών ομολόγων μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος τον Αύγουστο του 2018, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάσει τις προοπτικές ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας.

Εντός του ανωτέρω πολιτικοοικονομικού πλαισίου, όλες οι δραστηριότητες του Ομίλου συνεχίζονται κανονικά, ενώ αναλαμβάνονται από τη Διοίκηση όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την θωράκιση του Ομίλου.

Η Διοίκηση έχει αξιολογήσει ότι δεν απαιτούνται πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου κατά την 31/12/2018 πέραν αυτών που διενήργησε.

Πιστωτικός κίνδυνος

Τα έσοδα της Εταιρείας προέρχονται από κατηγορίες υπηρεσιών όπως μεταφορά επιβατών και Ι.Χ. αυτοκινήτων, πωλήσεων επί των πλοίων σε εστιατόρια, μπαρ & καταστήματα επί των πλοίων, μεταφορά φορτηγών αυτοκινήτων, πρακτορεύσεις πλοίων συνδεδεμένων εταιρειών και ναυλώσεις πλοίων. Ως εκ τούτου, η πελατειακή βάση της Εταιρείας έχει υψηλό εύρος και αναλύεται ως εξής:

Α) Στους έχοντες επαγγελματική συνεργασία όπως:

- Τουριστικοί Πράκτορες
- Κεντρικοί Πράκτορες
- Μεταφορικές Εταιρείες (Cargo Companies)
- Αυτοκινητιστές (Cargo Owners)
- Εταιρείες Ενοικίασεως Επιβατηγών Ι.Χ.
- Ναυτιλιακές Εταιρείες

Β) Στους μεμονωμένους ταξιδιώτες–επιβάτες.

Γίνεται διαρκής προσπάθεια για την προσέλκυση περισσότερων δυνητικών πελατών (σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες) για την ενίσχυση των πωλήσεων και διερεύνηση της πελατειακής βάσης. Ο πιστωτικός κίνδυνος αφορά περιπτώσεις αθέτησης υποχρέωσης αντισυμβαλλόμενων όσον αφορά στην εκπλήρωση των συναλλακτικών υποχρεώσεων. Με βάση την πιστωτική πολιτική που έχει θεσπίσει η Εταιρεία, κάθε νέος πελάτης εξετάζεται για την πιστοληπτική του ικανότητα πριν του προταθούν οι συνήθεις όροι πληρωμών. Η Εταιρεία παρακολουθεί τα υπόλοιπα των πελατών της και εξετάζει την περίπτωση σχηματισμού προβλέψεων. Συνεπώς, τυχόν αδυναμία πελατών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, ενδεχομένως να επηρεάσει τα αποτελέσματα της Εταιρείας μέσω της δημιουργίας αντίστοιχων προβλέψεων.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας συνίσταται στην αδυναμία της Εταιρείας και του Ομίλου να εκπληρώσουν τις χρηματοοικονομικές τους υποχρεώσεις όταν αυτές λήγουν. Η προσέγγιση που υιοθετεί η Εταιρεία και ο Όμιλος για τη διαχείριση της ρευστότητας είναι να διασφαλιστεί, η απαραίτητη ρευστότητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της. Ως εκ τούτου, έχει εξασφαλίσει κατάλληλο συνδυασμό ρευστών διαθεσίμων και εγκεκριμένων τραπεζικών πιστώσεων.

Κατά την 31/12/2018 τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου ανέρχονταν σε € 24.165 έναντι € 33.839 της 31/12/2017 ενώ διατηρεί πιστωτική γραμμή με συνεργαζόμενη τράπεζα συνολικού ορίου χορήγησης € 7.000 κατά την 31/12/2018 και κατά την 31/12/2017, το οποίο στο σύνολο του δεν είχε χρησιμοποιηθεί. Οι παραπάνω πιστωτική γραμμή, επιβαρύνεται με κυμαινόμενο επιτόκιο, πλέον του περιθωρίου κέρδους της τραπεζής και οι εκάστοτε εκταμιεύσεις καλύπτονται με μεταχρονολογημένες επιταγές καθώς και με προσημείωση που έχει εγγραφεί επί δύο ακινήτων της Εταιρείας. Λαμβάνοντας υπόψη το υπόλοιπο των τραπεζικών πιστώσεων που υπάρχουν στην διάθεση του Ομίλου, την έλλειψη δανειακών υποχρεώσεων καθώς και το ύψος των ταμειακών διαθεσίμων του η Διοίκηση θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου κινδύνου στο προβλεπτό μέλλον.

Κίνδυνος συνθηκών αγοράς

Οι γραμμές στις οποίες η Εταιρεία δραστηριοποιείται, με πλοία τα οποία διαχειρίζεται ή πρακτορεύει, είναι πλήρως απελευθερωμένες, με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός μεταξύ των εταιρειών σε αυτές τις αγορές να είναι έντονος. Η προσπάθεια για διατήρηση και διεύρυνση των μεριδίων κάθε εταιρείας στις αγορές αυτές, ενδέχεται να δημιουργήσει συνθήκες εντονότερου ανταγωνισμού με αντίκτυπο στα οικονομικά τους αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίων πρακτορεύει, προσπαθεί να βελτιστοποιεί την κατανομή των πλοίων ανά γραμμή, να αξιολογεί την κερδοφορία των υφιστάμενων (αλλά και πιθανών νέων) γραμμών και να τιμολογεί τις υπηρεσίες της σε ανταγωνιστικά επίπεδα. Η τυχόν περαιτέρω εντατικοποίηση των συνθηκών ανταγωνισμού στις αγορές που δραστηριοποιείται η Εταιρεία ενδέχεται να επιφέρει ουσιαδώς δυσμενείς επιδράσεις στα λειτουργικά της αποτελέσματα, τις ταμειακές ροές και τη χρηματοοικονομική της κατάσταση. Η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίων πρακτορεύει, παρακολουθεί τις κινήσεις των ανταγωνιστών και ενεργεί ανάλογα προκειμένου να επιτύχει το βέλτιστο για αυτήν οικονομικό αποτέλεσμα και να διασφαλίσει με το καλύτερο δυνατό τρόπο το εταιρικό της συμφέρον.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Μετά την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού κοινού νομίσματος από την Ελλάδα, η Εταιρεία εξάλειψε σε μεγάλο βαθμό το συναλλαγματικό της κίνδυνο, δεδομένου ότι το σύνολο σχεδόν των συναλλαγών της διενεργείται με βάση το ευρώ. Έμμεσα η Εταιρεία υφίσταται συναλλαγματικό κίνδυνο από την προμήθεια των καυσίμων.

Κίνδυνος επιτοκίων

Κατόπιν της εξόφλησης των δανειακών υποχρεώσεων του Όμιλου εντός του 2018 η έκθεση στον κίνδυνο επιτοκίων έχει σχεδόν εξαλειφθεί και υφίσταται μόνο για τα Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που διαθέτει.

Διαχείριση κεφαλαίου

Η πολιτική του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, συνίσταται στη διατήρηση μιας ισχυρής βάσης κεφαλαίου, ώστε να εξασφαλίζεται η εμπιστοσύνη των επενδυτών, των πιστωτών και της αγοράς στην Εταιρεία και στον Όμιλο και να επιτρέπει την μελλοντική ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Προμηθευτές – Εφοδιαστική αλυσίδα

Ο Όμιλος έχει αναπτύξει μια αλυσίδα εφοδιασμού προκειμένου να εξυπηρετήσει τόσο τις ανάγκες για την ομαλή λειτουργία της (προμήθειες καυσίμων, ανταλλακτικών κ.α.) όσο και τις ανάγκες για την εξυπηρέτηση των επιβατών της (εμπορεύματα καταστημάτων, εστιατορίων & μπαρ). Μέχρι και σήμερα δεν έχει παρατηρηθεί κάποια ιδιαίτερη δυσκολία ή καθυστέρηση στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών. Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων (capital controls) που επεβλήθησαν στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2015 δεν έχουν δημιουργήσει αξιοσημείωτες καθυστερήσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού της Εταιρείας. Επιπρόσθετα, οι μακροχρόνιες συνεργασίες που έχει ο Όμιλος καθώς και η σχέση εμπιστοσύνης που έχει αναπτύξει με τους προμηθευτές τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού βοηθά στην επίλυση των τυχόν μικρών προβλημάτων στη λήψη αγαθών & υπηρεσιών.

Τιμές καυσίμων

Το κόστος καυσίμων, λόγω της φύσης των υπηρεσιών που προσφέρει ο Όμιλος, είναι το σημαντικότερο λειτουργικό κόστος και αποτελεί τον βασικότερο κίνδυνο έκθεσης του Ομίλου. Λόγω της υψηλής μεταβλητότητας των διεθνών τιμών πετρελαίου ο Όμιλος επεξεργάζεται συνεχώς διάφορα προϊόντα αντιστάθμισης του κινδύνου από την άνοδο της τιμής των καυσίμων, έτσι ώστε μόλις οι συνθήκες της αγοράς το επιτρέψουν, να προχωρήσει στη χρήση τους. Επιπρόσθετα, έχοντας ήδη προβεί σε μια σειρά ενεργειών ο Όμιλος έχει περιορίσει σημαντικά τις καταναλώσεις καυσίμων. Σημειώνεται, ότι το 2018 υπήρξε σημαντική αύξηση των διεθνών τιμών πετρελαίου γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους καυσίμων ανά μετρικό τόνο.

Εναρμόνιση με νέο κανονισμό

Με βάση τις αποφάσεις της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού IMO τα πλοία της ακτοπλοΐας έχουν δικαίωμα να εφοδιάζονται καύσιμα με περιεκτικότητα σε θείο 3,5% και 1,5% μέχρι 31/12/2019. Περαιτέρω, ο εν λόγω οργανισμός όρισε ως ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής για τη χρήση ναυτιλιακού καυσίμου μικρής περιεκτικότητας σε θείο 0,5% την 1η Ιανουαρίου 2020 για όλα ανεξαιρέτως τα πλοία της Ελληνικής Ακτοπλοΐας. Η εν λόγω αλλαγή απαιτεί την προσαρμογή των υφιστάμενων συμβατικών πλοίων του στόλου του Ομίλου στις νέες προδιαγραφές που θεσπίστηκαν. Ο Όμιλος αποφάσισε να μην προμηθευτεί καύσιμο με χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο αλλά να τοποθετήσει ειδικά φίλτρα καυσαερίων (scrubbers) στα πλοία του στόλου του. Η εν λόγω επένδυση ξεκίνησε στα τέλη του 2018 και βρίσκεται σε εξέλιξη. Η έλλειψη δανεισμού σε συνδυασμό με το ύψος των ταμειακών διαθεσίμων του Ομίλου εξασφαλίζουν ότι η επένδυση αυτή δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομική του κατάσταση.

Περιβαλλοντικός Κίνδυνος

Ο Όμιλος δίνει μεγάλη βαρύτητα σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Τα πλοία του στόλου εφαρμόζουν το Διεθνή Κώδικα Ασφαλούς Διαχείρισης Πλοίων (ISM) IMO, ενώ περαιτέρω εφαρμόζει κώδικες ασφαλείας που είναι υποχρεωμένοι λόγω της πιστοποίησης ISO 14001:2004, τηρώντας αυστηρά το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο. Ο Όμιλος έχοντας πλήρη επίγνωση και ευαισθησία στα περιβαλλοντικά θέματα εφαρμόζει απαρέγκλιτα τους σχετικούς κανόνες ασφαλείας.

Σημαντικές συναλλαγές μεταξύ της Εταιρείας και συνδεδεμένων μερών

Στο παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα σημαντικότερα υπόλοιπα λογαριασμών της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31/12/2018 και 31/12/2017 με τα συνδεδεμένα πρόσωπα τα οποία προέρχονται από τις συναλλαγές που περιγράφονται ανωτέρω.

<u>1/1-31/12/2018</u>	<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u>					<u>Η Εταιρεία</u>	<u>Minoan Italia S.p.A.</u>	<u>Ο Όμιλος</u>	
<u>εταιρεία</u>	<u>Grimaldi Group S.p.A. *</u>	<u>Grimaldi Euromed S.p.A.</u>	<u>Grimaldi Deep Sea S.p.A.</u>	<u>Grimaldi Maritime Agencies Sweden AB</u>	<u>Grimaldi Belgium n.v.</u>	<u>Σύνολα</u>	<u>Grimaldi Group S.p.A.</u>	<u>Grimaldi Euromed S.p.A.</u>	<u>Σύνολα</u>
Έξοδα εμπορικής εκμετάλλευσης πλοίων (αμοιβή παραχώρησης χώρων επί πλοίων)	-	10.069	-	-	-	10.069	-	-	10.069

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για την χρήση 2018 (1/1 – 31/12/2018)
(ποσά σε χιλιάδες €)

Επίρριψη κόστους εξόδων πρακτορεύσεων	-	-2.863	-72	-	-	-2.935	-	-	-2.935
Έξοδα αγοράς καυσίμων πλοίων	-	268	-	-	-	268	-	-	268
Έξοδα συντηρήσεων–επισκευών πλοίων	-	-	-	-	-	-	-	8.676	8.676
Διάφορα έξοδα	36	-	-	-	1	37	22	-	59
Σύνολα	36	7.474	-72	-	1	7.439	22	8.676	16.137
Έσοδα κόστους ενδιάμεσης πληρωμάτων	163	449	-	-	-	612	-	-	612
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (προμήθειες και λοιπά έσοδα / επιρρίψεις πρακτορεύσεων κλπ)	141	9.060	17	-	-	9.218	-	-	9.218
Επίρριψη εσόδων από εμπορική εκμετάλλευση πλοίων	-	3.406	-	-	-	3.406	-	-	3.406
Έσοδα από ναυλώσεις πλοίων	-	788	-	-	-	788	-	2.217	3.005
Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	-	-	-	-	-	-	-	570	570
Διάφορα έσοδα	-	16	-	1	-	17	-	-	17
Τμήμα από πώληση πλοίου	-	-	-	-	-	-	-	70.000	70.000
Σύνολα	304	13.719	17	1	-	14.041	-	72.787	86.828

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours και η Grimaldi Group (Roma)

1/1–31/12/2017

Εταιρεία	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.						Η Εταιρεία	Ο Όμιλος	
	Grimaldi Group S.p.A.*	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Grimaldi Germany GBMH	Finnlines Plc	Grimaldi Belgium n.v.	Σύνολα	Minoan Italia S.p.A. Grimaldi Group S.p.A. Σύνολα	
Έξοδα εμπορικής εκμετάλλευσης πλοίων (αμοιβή παραχώρησης χώρων επί πλοίων κλπ)	-	9.484	-	-	14	-	9.498	-	9.498
Έξοδα πρακτόρευσης και επίρριψη κόστους εξόδων πρακτόρευσης	-	-2.398	-110	20	-	-	-2.488	-	-2.488
Διάφορα έξοδα	-1	-8	-	-	-	1	-8	20	12
Σύνολα	-1	7.078	-110	20	14	1	7.002	20	7.022
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (προμήθειες και λοιπά έσοδα / επιρρίψεις πρακτορεύσεων κλπ)	128	9.142	25	-	-	-	9.295	-	9.295
Επίρριψη εσόδων από εμπορική εκμετάλλευση πλοίων	37	3.600	-	-	-	-	3.637	-	3.637

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για την χρήση 2018 (1/1 – 31/12/2018)
(ποσά σε χιλιάδες €)

Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	318	275	–	–	–	–	593	–	593
Σύνολα	483	13.017	25	–	–	–	13.525	–	13.525

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

Διευκρινίζεται ότι οι παραπάνω συναλλαγές με τα συνδεδεμένα πρόσωπα, έχουν πραγματοποιηθεί υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς.

Στο παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα σημαντικότερα υπόλοιπα λογαριασμών της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31/12/2018 και 31/12/2017 με τα συνδεδεμένα πρόσωπα τα οποία προέρχονται από τις συναλλαγές που περιγράφονται ανωτέρω.

<u>31/12/2018</u>	<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u>			<u>Η Εταιρεία</u>	<u>Μinoan Italia S.p.A.</u>	<u>Ο Όμιλος</u>
<u>εταιρεία</u>	<u>Grimaldi Group S.p.A. *</u>	<u>Grimaldi Euromed S.p.A.</u>	<u>Grimaldi Deep Sea S.p.A.</u>	<u>Σύνολα</u>	<u>Grimaldi Euromed S.p.A.</u>	<u>Σύνολα</u>
απαίτηση από υποχρέωση σε	246	–	–	246	–	246
	–	1.688	2	1.690	5.610	7.300

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours και η Grimaldi Group (Roma)

<u>31/12/2017</u>	<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u>			<u>Η Εταιρεία</u>	<u>Ο Όμιλος</u>	
<u>εταιρεία</u>	<u>Grimaldi Group S.p.A. *</u>	<u>Grimaldi Euromed S.p.A.</u>	<u>Grimaldi Deep Sea S.p.A.</u>	<u>Finnlines Plc</u>	<u>Σύνολα</u>	<u>Σύνολα</u>
απαίτηση από υποχρέωση σε	29	1.243	49	–	1.321	1.321
	–	–	–	13	13	13

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

Παροχές στα μέλη του Δ.Σ. και Διοίκησης της Εταιρείας

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές προς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα Διευθυντικά Στελέχη κατά τη χρήση 2018 ανήλθαν σε:

	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	430	477
Μη εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	340	274
Διευθυντικά στελέχη	1.030	905
Σύνολα	1.800	1.656

Από τις παραπάνω αμοιβές που επιβάρυναν τα αποτελέσματα της χρήσης, παρέμεινε κατά την 31/12/2018 και 31/12/2017 ανεξόφλητο ποσό € 73 και € 64 αντίστοιχα.

Επιπρόσθετα, κατά το 2018 από εμπορικές συνεργασίες η Εταιρεία είχε συναλλαγές με εταιρείες συμφερόντων μελών του Δ.Σ. ποσού € 191 ενώ κατά την 31/12/2018 υπήρχε απαίτηση € 201 και υποχρέωση ποσού € 1.

Τέλος οι συναλλαγές με συγγενικά πρόσωπα της Διοίκησης και των διευθυντικών στελεχών κατά την χρήση 2018 ανήλθαν σε € 291 ενώ κατά την 31/12/2018 υπήρχε υποχρέωση (ανεξόφλητο υπόλοιπο) προς αυτά τα πρόσωπα ποσού € 33. Η φύση των εν λόγω συναλλαγών ήταν κυρίως εργασιακή (μισθοδοσίες) και από εμπορική συνεργασία (αμοιβές για λήψη υπηρεσιών και αγαθών).

Επεξηγηματική Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας περιέχει πρόσθετες αναλυτικές πληροφορίες.

Μετοχικό Κεφάλαιο της Εταιρείας

Το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας κατά την 31/12/2018 ανέρχεται σε € 240.705.112,50 και διαιρείται σε 106.980.050 κοινές ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας € 2,25 η κάθε μία. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μετόχων είναι αυτά που προβλέπονται από το νόμο. Σημειώνεται ότι τόσο η Εταιρεία όσο και η θυγατρική της δεν κατείχαν ίδιες μετοχές κατά τη διάρκεια του 2018.

Περιορισμοί στη μεταβίβαση μετοχών της Εταιρείας

Η μεταβίβαση των μετοχών πραγματοποιείται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί αναφορικά με τη μεταβίβασή τους.

Σημαντικές άμεσες και έμμεσες συμμετοχές

Η εταιρεία «GRIMALDI GROUP S.p.A.» την 31/12/2018 κατείχε το 96,56% του συνολικού αριθμού μετοχών της Εταιρείας (89,94% άμεσα και 6,62% έμμεσα).

Μετοχές οι οποίες παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται μετοχές που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

Περιορισμοί στα δικαιώματα ψήφου

Δεν υπάρχουν περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου.

Συμφωνίες μετόχων της Εταιρείας

Δεν είναι γνωστές στην Εταιρεία, συμφωνίες μεταξύ των μετόχων της που συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση μετοχών ή περιορισμούς στην άσκηση δικαιωμάτων ψήφου.

Οι κανόνες για το διορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και για την τροποποίηση του καταστατικού που διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στον κ.ν. 2190 / 1920

Οι κανόνες για το διορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και για την τροποποίηση του καταστατικού δε διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στο κ.ν. 2190 / 1920.

Ειδικότερα, αναφορικά με τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας το άρθρο 15 του καταστατικού της Εταιρείας ορίζει ότι: « 1. Η Εταιρεία διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούμενο από επτά (7) έως εννέα (9) εκτελεστικά και μη εκτελεστικά μέλη σύμφωνα με το ν. 3016 / 2002 όπως εκάστοτε ισχύει, μετόχους ή μη.

2. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι πάντοτε επανεκλέξιμα και ελευθέρως ανακλητά.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που εξέλεξε η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 22/6/2017 είναι 9.

Όσον αφορά την θητεία και την εκλογή του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 17 του καταστατικού της Εταιρείας ισχύει ότι : « Με εξαίρεση τα αναφερόμενα στο άρθρο 21 του καταστατικού της εταιρείας, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της εταιρείας για τετραετή θητεία, που παρατείνεται αυτόματα μέχρι την πραγματοποίηση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης που συνέρχεται μετά τη λήξη της θητείας τους ».

Τέλος αναφορικά με την αντικατάσταση μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας ισχύει η ρύθμιση του άρθρου 21 του καταστατικού της που έχει ως ακολούθως « 1. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να εκλέγει μέλη αυτού σε αντικατάσταση μελών που παραιτήθηκαν, απέθαναν ή απώλεσαν την ιδιότητά τους με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Η ανωτέρω εκλογή από το Διοικητικό Συμβούλιο γίνεται με απόφαση των απομενόντων μελών, εάν είναι τουλάχιστον τρία (3), και ισχύει για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται. Η απόφαση της εκλογής υποβάλλεται στη δημοσιότητα του άρθρου 7β του ν. 2190 / 1920 και ανακοινώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην αμέσως προσεχή Γενική Συνέλευση, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει τους εκλεγέντες, ακόμη και αν δεν έχει αναγραφεί σχετικό θέμα στην ημερήσια διάταξη.

2. Σε περίπτωση παραίτησης, θανάτου ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου, τα υπόλοιπα μέλη μπορούν να συνεχίσουν τη διαχείριση και την εκπροσώπηση της εταιρείας, χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός αυτών υπερβαίνει το ήμισυ των μελών, όπως είχαν πριν την επέλευση των ανωτέρω γεγονότων. Σε κάθε περίπτωση τα μέλη αυτά δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των τριών (3).

3. Σε κάθε περίπτωση, τα απομένοντα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους (ακόμη και ένα), μπορούν να προβούν σε σύγκληση Γενικής Συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου».

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων μελών του για την έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών

Δεν προβλέπεται αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων μελών του για την έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών σύμφωνα με το άρθρο 16 του κ.ν. 2190 / 1920.

Σημαντικές συμφωνίες της Εταιρείας, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης

Δεν υπάρχουν συμφωνίες της Εταιρείας, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης με εξαίρεση τη σύμβαση του ομολογιακού δανείου της Εταιρείας που αναφέρει ότι τυχόν μεταβολή στη μετοχική σύνθεση της Εταιρείας που επιφέρει αλλαγή του ελέγχου της αποτελεί λόγω υπερημερίας.

Σημαντικές συμφωνίες με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή το προσωπικό της Εταιρείας

Δεν υπάρχουν συμφωνίες που η Εταιρεία έχει συνάψει με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή με το προσωπικό της, οι οποίες προβλέπουν αποζημίωση σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους. Σε περίπτωση καταγγελίας των συμβάσεων εργασίας προσώπων που εργάζονται στην Εταιρεία με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ισχύουν οι αποζημιώσεις που προβλέπονται από το νόμο.

Εταιρική Διακυβέρνηση

I. Εταιρική Διακυβέρνηση

Η Εταιρεία έχει υιοθετήσει τις Αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, όπως αυτές αναφέρονται στην ισχύουσα Ελληνική νομοθεσία και τις διεθνείς πρακτικές.

Σύμφωνα με αυτές η Εταιρική Διακυβέρνηση είναι το σύνολο των κανόνων, αρχών και των μηχανισμών ελέγχου, που στόχο έχουν την οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, την διαφάνεια προς το επενδυτικό κοινό, καθώς επίσης και τη διασφάλιση των συμφερόντων των μετόχων της και όσων συνδέονται με τη λειτουργία της.

Σχετικά με την πολιτική πολυμορφίας που εφαρμόζεται για τα διοικητικά, διαχειριστικά και εποπτικά όργανα, επισημαίνεται ότι η Εταιρεία δεν εφαρμόζει συγκεκριμένη πολιτική αλλά έχει υιοθετήσει στον Κώδικα Δεοντολογίας εξειδικευμένες διατάξεις όπου αναφέρεται ρητά ότι καταβάλλεται κάθε προσπάθεια από την Εταιρεία για τη δημιουργία συνθηκών ίσων ευκαιριών για όλους τους εργαζομένους, υφιστάμενους και μελλοντικούς, χωρίς να είναι επιτρεπτές διακρίσεις με βάση το φύλο, την καταγωγή, τη θρησκεία, τις πολιτικές πεποιθήσεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση κλπ.

II. Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Εταιρεία αποφάσισε να συντάξει Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (αναρτάται στον ιστότοπο: www.minoan.gr), σύμφωνα με τις υποδείξεις του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) για τις Εισηγμένες Εταιρείες.

Τροποποιήσεις αυτού του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι της απολύτου διακριτικής ευχέρειας της εταιρίας.

III. Αποκλίσεις από τις υποδείξεις του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΣΕΒ και αιτιολόγησή τους

Διοικητικό Συμβούλιο – Ρόλος και αρμοδιότητες

- ✓ Δεν έχουν συσταθεί ξεχωριστές επιτροπές από το Διοικητικό Συμβούλιο, που να επιμελούνται της διαδικασίας υποβολής υποψηφιοτήτων για εκλογή των μελών του και να υποβάλουν προτάσεις, όσον αφορά στις αμοιβές των εκτελεστικών μελών και των διευθυντικών στελεχών, καθώς αυτές αποφασίζονται από την ολομέλειά του.

Διοικητικό Συμβούλιο – Μέγεθος και σύνθεση

- ✓ Δεν διορίζεται ανεξάρτητος Αντιπρόεδρος, προερχόμενος από τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά μη-εκτελεστικός, διότι αφενός ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι διαφορετικά πρόσωπα, αφετέρου ο Αντιπρόεδρος πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ανεξαρτησίας.
- ✓ Σημειώνεται, εδώ, ότι το Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 19 του Καταστατικού, έχει τη δυνατότητα να εκλέξει, με μυστική ψηφοφορία, μέλος του ως Διευθύνοντα Σύμβουλο, καθορίζοντας συγχρόνως και τις αρμοδιότητές του.
- ✓ Η ιδιότητα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου αποτελεί κώλυμα για την εκλογή του και ως Διευθύνοντος Συμβούλου.

Διοικητικό Συμβούλιο – Καθήκοντα και συμπεριφορά των μελών του

- ✓ Τα μέλη του Δ.Σ. δεν υποχρεούνται να παρέχουν αναλυτική γνωστοποίηση των τυχόν επαγγελματικών δεσμεύσεων τους (συμπεριλαμβανομένων και σημαντικών μη εκτελεστικών δεσμεύσεων σε εταιρείες και μη κερδοσκοπικά ιδρύματα) πριν από το διορισμό τους, ούτε υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των Διοικητικών Συμβουλίων εισηγμένων εταιριών στα οποία μπορούν να συμμετέχουν, εφόσον ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στα καθήκοντά τους.
- ✓ Δεν απαιτείται έγκριση του Δ. Σ. για το διορισμό εκτελεστικού μέλους του ως μη εκτελεστικού μέλους, σε εταιρεία που δεν είναι θυγατρική ή συνδεδεμένη με την εταιρεία.

Διοικητικό Συμβούλιο – Ανάδειξη των υποψηφίων μελών του

- ✓ Δεν έχει συσταθεί επιτροπή ανάδειξης υποψηφιοτήτων για το Διοικητικό Συμβούλιο, διότι λόγω της συγκρότησης της εταιρείας δεν αξιολογείται ως απαραίτητη.

Διοικητικό Συμβούλιο – Λειτουργία

- ✓ Δεν συντάσσεται ετήσιο ημερολόγιο/πρόγραμμα συνεδριάσεων δράσης καθώς είναι εύκολη η σύγκληση και συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, όταν το επιβάλλουν οι ανάγκες και επιτάσσει ο νόμος.
- ✓ Δεν προβλέπονται συναντήσεις του Προέδρου με τα μη εκτελεστικά μέλη, χωρίς την παρουσία των εκτελεστικών μελών, ώστε να συζητά την αποτελεσματικότητα και τις αμοιβές των εκτελεστικών μελών, δεδομένου του ότι οποιοδήποτε θέμα συζητείται παρουσία όλων των μελών του Δ. Σ.
- ✓ Δεν προβλέπονται προγράμματα εισαγωγικής ενημέρωσης για τα νέα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ούτε υπάρχει πρόβλεψη για διαρκή επαγγελματική επιμόρφωση για τα μέλη, δεδομένου ότι προτείνονται προς εκλογή πρόσωπα που διαθέτουν επαρκή και αποδεδειγμένη εμπειρία και διοικητικές ικανότητες.
- ✓ Δεν υπάρχει πρόβλεψη για την παροχή πόρων στις επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου, ούτε για την πρόσληψη εξωτερικών συμβούλων, καθώς σχετικοί πόροι εγκρίνονται κατά περίπτωση, με βάση τις εκάστοτε τρέχουσες ανάγκες.
- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν υποστηρίζεται από Εταιρικό Γραμματέα, δεδομένου ότι οι σχετικές ανάγκες καλύπτονται αποτελεσματικά από την Υπηρεσία Γραμματείας Διοίκησης.

Διοικητικό Συμβούλιο – Αξιολόγηση

- ✓ Δεν προβλέπεται θεσμοθετημένη διαδικασία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του, ούτε της επίδοσης του Προέδρου. Η διαδικασία αυτή δεν θεωρείται ως αναγκαία ενόψει της δομής και της συγκρότησης της εταιρείας.

- ✓ Δεν προβλέπεται θεσμοθετημένη διαδικασία, κατά την οποία, τα τακτικά και μη εκτελεστικά μέλη συνέρχονται χωρίς την παρουσία εκτελεστικών μελών, προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των εκτελεστικών μελών και να καθορίζονται οι αμοιβές τους.
- ✓ Στην Ετήσια Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης δεν αναφέρεται διαδικασία αξιολόγησης του Διοικητικού Συμβουλίου, ή των επιτροπών του, δεδομένου ότι δεν προβλέπονται σχετικές διαδικασίες αξιολόγησης.

Το Σύστημα εσωτερικού ελέγχου

- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν προβαίνει σε ετήσια αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου διότι η Επιτροπή Ελέγχου μελετά και εκφράζει την άποψή της (προς το Διοικητικό Συμβούλιο) στην Ετήσια Ανασκόπηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου.

Η Επιτροπή Ελέγχου

- ✓ Δεν προβλέπεται η διάθεση πόρων στην Επιτροπή για την εκ μέρους της χρήση εξωτερικών συμβούλων, καθώς η σύνθεση της Επιτροπής και οι εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία των μελών της εξασφαλίζουν την αποτελεσματικότητά της.

Διοικητικό Συμβούλιο – Αμοιβές

- ✓ Δεν υφίστανται συμβάσεις παροχής εξαρτημένων υπηρεσιών μεταξύ της εταιρείας και των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ώστε να υπάρχει πρόβλεψη επιστροφής όλου ή μέρους του bonus που τυχόν έχει απονεμηθεί.
- ✓ Δεν προβλέπεται Επιτροπή Αμοιβών, που να αποτελείται αποκλειστικά από μη εκτελεστικά, ανεξάρτητα στην πλειονότητά τους, μέλη, η οποία να έχει ως αντικείμενο τον ορισμό των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η σύσταση αυτής της επιτροπής, δεδομένης της συγκρότησης και της λειτουργίας της Εταιρείας δεν κρίνεται αναγκαία.
- ✓ Η αμοιβή των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου δεν εγκρίνεται από το Δ.Σ. μετά από εισήγηση της αρμόδιας Επιτροπής Αμοιβών, δεδομένου ότι δεν υφίσταται τέτοια επιτροπή. όλες οι αμοιβές και παροχές προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθορίζονται με απόφασή του και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κ.ν. 2190 / 1920. Επίσης, είναι δυνατό να χορηγηθεί αποζημίωση, στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, της οποίας το ύψος ορίζεται με ειδική απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Κάθε άλλη αμοιβή ή αποζημίωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου επιβαρύνει την Εταιρεία, εφόσον εγκριθεί με ειδική απόφαση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης.

Γενική Συνέλευση των Μετόχων

- ✓ Δεν προβλέπεται να αναρτάται περίληψη των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, στον ιστότοπο της εταιρείας. Οποσδήποτε, ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας για κάθε απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, εντός πέντε (5) ημερών από τη διεξαγωγή της, μεταφρασμένα και στην αγγλική γλώσσα.
- ✓ Η εταιρεία δεν διαθέτει τρόπους ψηφοφορίας διά της ηλεκτρονικής ψήφου ή διά αλληλογραφίας, ενθαρρύνοντας και διευκολύνοντας τη «φυσική» παρουσία των μετόχων στις γενικές συνελεύσεις.

IV. Αναφορά των κύριων χαρακτηριστικών του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και της Διαχείρισης Κινδύνων σχετικά με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου είναι το σύνολο των διαδικασιών που ακολουθούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο, τη Διοίκηση και το προσωπικό της εταιρείας, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα της εταιρικής λειτουργίας, η αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του επενδυτικού κοινού και η συμμόρφωση με τους υφιστάμενους νόμους και κανονισμούς.

Μεταξύ αυτών των διαδικασιών περιλαμβάνονται η παρακολούθηση της οικονομικής πληροφόρησης, η αξιολόγηση και βελτίωση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης των κινδύνων, όπως επίσης η εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τις θεσμοθετημένες πολιτικές και διαδικασίες, όπως αυτές καταγράφονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Εταιρείας, στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και τον Κανονισμό Εργασιών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις κανονιστικές διατάξεις.

V. Πληροφοριακά στοιχεία για τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας αποτελείται από εννέα (9) μέλη. Κατά την 31/12/2018 απαρτίζεται από 2 εκτελεστικά, 5 μη εκτελεστικά μέλη και 2 μη εκτελεστικά–ανεξάρτητα μέλη. Τα εκτελεστικά μέλη απασχολούνται στην Εταιρεία ή παρέχουν υπηρεσίες σε αυτήν ασκώντας διαχειριστικά καθήκοντα. Τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν ασκούν διαχειριστικά καθήκοντα στην Εταιρεία. Επιπρόσθετα, 3 από τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου πληρούν τις προϋποθέσεις ως ανεξάρτητα κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 3016/2002 και δεν έχουν σχέση εξάρτησης με την Εταιρεία ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα, όπως επιτάσσει το αρθ. 44 παρ. 1 του ν. 4449/2017.

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Έναρξη Θητείας	Λήξη Θητείας
1. Emanuele Grimaldi	Πρόεδρος, Εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
2. Μιχαήλ Χατζάκης	Αντιπρόεδρος, Μη εκτελεστικό μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
3. Αντώνιος Μανιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
4. Gianluca Grimaldi	Μη εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
5. Paul Kyprianou	Μη εκτελεστικό μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021

6. Diego Pacella	Μη εκτελεστικό μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
7. Mario Fuduli	Μη εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
8. Κωνσταντίνος Μαμαλάκης	Μη εκτελεστικό–ανεξάρτητο μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
9. Γεώργιος Παπαγεωργίου	Μη εκτελεστικό–ανεξάρτητο μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021

Ηράκλειο, 23 Απριλίου 2019
Εκ μέρους του Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος
του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων
Σύμβουλος

Emanuele
Grimaldi

Αρ. Διαβ. ΙΤ / ΑΑ 2179472

Αντώνιος
Μανιαδάκης

Α.Δ.Τ. ΑΙ 944699

a Grimaldi Group company

Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις
(ατομικές και ενοποιημένες)
της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2018

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί σε συνεδρίασή του την 23/4/2019 από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας.

Περιεχόμενα

Σελίδα

Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων	22	
Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης	23	
Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων μητρικής εταιρείας	24	
Ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων	25	
Κατάσταση ταμειακών ροών	26	
Σημειώσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2018 (1/1 – 31/12/2018)		
Αριθμός σημείωσης		
1	Γενικές πληροφορίες για την Εταιρεία	27
2	Βάση κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	27
2.1	Σημείωση συμμόρφωσης	27
2.2	Βάση παρουσίασης	27
2.3	Χρήση εκτιμήσεων	28
3	Σημαντικές λογιστικές πολιτικές	28
3.1	Βάση ενοποίησης	28
3.1.1	Θυγατρικές	28
3.1.2	Συγγενείς	29
3.1.3	Συναλλαγές απαλειφόμενες κατά την ενοποίηση	29
3.2	Συναλλαγές σε ξένα νομίσματα και λειτουργικό νόμισμα	29
3.3	Χρηματοοικονομικά μέσα	29
3.3.1	Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	29
3.3.1.α	Απαιτήσεις	29
3.3.1.β	Χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία είτε μέσω των αποτελεσμάτων είτε μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	30
3.3.1.γ	Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	30
3.3.1.δ	Δάνεια	30
3.3.1.ε	Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	30
3.3.1.στ	Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων	30
3.4	Μετοχικό κεφάλαιο	30
3.5	Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία	30
3.6	Επενδύσεις σε ακίνητα	31
3.7	Μισθώσεις	31
3.8	Αποθέματα	31
3.9	Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων	31
3.9.1	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	31
3.9.2	Μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	31
3.10	Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	32
3.11	Μερίσματα	32
3.12	Παροχές στο προσωπικό	32
3.12.1	Προγράμματα καθορισμένων εισφορών	32
3.12.2	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	32
3.12.3	Παροχές λήξης της εργασιακής σχέσης	32
3.12.4	Βραχυπρόθεσμες παροχές στο προσωπικό	32
3.13	Προβλέψεις	32
3.14	Έσοδα	33
3.14.1	Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (ναύλοι–ναυλώσεις–πρακτορεύσεις)	33
3.14.2	Έσοδα από πωλήσεις αγαθών επί των πλοίων	33

Αριθμός σημείωσης		Σελίδα
3.14.3	Λοιπά έσοδα	33
3.14.4	Έσοδα από μερίσματα	33
3.14.5	Κρατικές επιχορηγήσεις	33
3.15	Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	33
3.16	Φόρος εισοδήματος	33
3.17	Αποτελέσματα ανά μετοχή	34
3.18	Λειτουργικοί τομείς	34
3.19	Αλλαγές σε λογιστικές πολιτικές	34
3.20	Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποίηση υφιστάμενων Προτύπων	35
4	Έσοδα	37
5	Κόστος πωληθέντων	37
6	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	37
7	Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	38
8	Λοιπά λειτουργικά έσοδα	38
9	Λοιπά λειτουργικά έξοδα	38
10	Χρηματοοικονομικά έσοδα	38
11	Χρηματοοικονομικά έξοδα	38
12	Παροχές σε εργαζόμενους	38
13	Φόροι εισοδήματος	39
14	Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία	39
15	Επενδύσεις σε ακίνητα	41
16	Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες	41
17	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	41
18	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	42
19	Αποθέματα	42
20	Απαιτήσεις και λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	42
21	Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	43
22	Μετοχικό κεφάλαιο	43
23	Λοιπά αποθεματικά	43
24	Μερίσματα	43
25	Δάνεια – Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις	43
26	Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών προσωπικού	44
27	Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις & Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	45
28	Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων	45
29	Διαχείριση Χρηματοοικονομικού κινδύνου	45
29.1	Γενικά	45
29.2	Μακροοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα – Έλεγχοι κεφαλαίων	45
29.3	Πιστωτικός κίνδυνος	46
29.3.1	Έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο	46
29.3.2	Ζημίες απομείωσης	46
29.4	Κίνδυνος ρευστότητας	47
29.5	Κίνδυνος συνθηκών αγοράς	47
29.5.1	Συναλλαγματικός κίνδυνος	48
29.5.2	Κίνδυνος επιτοκίων	48
29.6	Διαχείριση κεφαλαίου	48
29.7	Προμηθευτές – Εφοδιαστική αλυσίδα	48
29.8	Τιμές καυσίμων	48

Αριθμός σημείωσης		Σελίδα
29.9	Εναρμόνιση με νέο κανονισμό	48
29.10	Περιβαλλοντικός Κίνδυνος	48
30	Εκτίμηση εύλογης αξίας	49
31	Λειτουργικοί τομείς	49
32	Αποτελέσματα ανά μετοχή	50
33	Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών	51
33.1	Όμιλος υπερκείμενης μητρικής	51
33.2	Θυγατρικές εταιρείες	53
33.3	Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και διευθυντικά στελέχη	53
34	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	53
35	Αμοιβές ορκωτών ελεγκτών λογιστών	54
36	Μεταγενέστερα γεγονότα	55

Τα ποσά των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απεικονίζονται σε χιλιάδες €, εκτός αν ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Τυχόν αποκλίσεις σε επίπεδο τελευταίου ψηφίου οφείλονται στη στρογγυλοποίηση των ποσών.

Συγκριτικά ποσά της χρήσης 1/1–31/12/2017 έχουν αναταξινομηθεί / αναπροσαρμοστεί για λόγους καλύτερης πληροφόρησης.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ και ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

	Σημείωση	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
		1/1–31/12/2018	1/1–31/12/2017	1/1–31/12/2018	1/1–31/12/2017
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Έσοδα	4	91.737	79.459	88.324	69.103
Κόστος πωληθέντων	5	-76.305	-55.309	-73.217	-49.768
Μικτά κέρδη χρήσης		15.432	24.150	15.107	19.335
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	6	-13.790	-11.254	-13.785	-11.137
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	7	-8.230	-6.298	-8.165	-6.263
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	8	2.427	1.168	914	1.168
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	9	-716	-1.822	-712	-1.822
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων		-4.877	5.944	-6.641	1.281
Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων	17 & 30	-20	–	-20	–
Χρηματοοικονομικά έσοδα	10	243	191	158	167
Χρηματοοικονομικά έξοδα	11	-1.151	-1.796	-1.151	-1.796
Καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα		-908	-1.605	-993	-1.629
Έσοδα από μερίσματα συμμετοχών	16	–	–	4.638	4.274
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης προ φόρων		-5.805	4.339	-3.016	3.926
Φόρος εισοδήματος	13	27	-180	–	–
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		-5.778	4.159	-3.016	3.926
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες		–	-78	–	-78
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους		-5.778	4.081	-3.016	3.848
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης					
Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων					
Αναλογιστικές (Ζημίες) / κέρδη υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26	-187	35	-187	35
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους		-5.965	4.116	-3.203	3.883
Οι (Ζημίες) / κέρδη χρήσης κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής εταιρείας		-5.778	4.081	-3.016	3.848
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		–	–	–	–
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους		-5.778	4.081	-3.016	3.848
Τα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής εταιρείας		-5.965	4.116	-3.203	3.883
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		–	–	–	–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους		-5.965	4.116	-3.203	3.883
(Ζημίες) / κέρδη μετά από φόρους ανά μετοχή–βασικές και προσαρμοσμένες (σε €)	32	-0,0540	0,0381	-0,0282	0,0360

* Η συνολική επίδραση από την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. 9 και 15 αναγνωρίστηκε στον λογαριασμό «Αποτελέσματα εις νέο» χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ. 3.19)

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

	Σημείωση	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Περιουσιακά στοιχεία					
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	14	242.855	292.067	238.966	154.970
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	14	4.058	138	4.058	138
Επενδύσεις σε ακίνητα	15	1.135	1.176	1.135	1.176
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρίες	16	–	–	11.223	125.643
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	17	87	83.414	87	83.414
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	18	18.579	13.276	13.167	13.276
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		266.714	390.071	268.636	378.617
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Αποθέματα	19	2.568	2.476	2.568	2.476
Απαιτήσεις	20	12.491	13.002	12.087	19.587
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	20	820	570	820	506
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	21	24.165	33.839	9.184	27.389
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		40.044	49.887	24.659	49.958
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		306.758	439.958	293.295	428.575
Ίδια Κεφάλαια & Υποχρεώσεις					
Ίδια Κεφάλαια					
Μετοχικό Κεφάλαιο	22	240.705	240.705	240.705	240.705
Διαφορά υπέρ το άρτιο		25.744	25.744	25.744	25.744
Λοιπά αποθεματικά	23	13.875	13.818	12.921	13.108
Αποτελέσματα εις νέο *		-2.008	4.044	-8.903	-5.857
Ίδια Κεφάλαια αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής εταιρείας		278.316	284.311	270.467	273.700
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		–	–	–	–
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		278.316	284.311	270.467	273.700
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Δάνεια	25	–	125.221	–	125.221
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	13	–	179	–	–
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	26	1.571	1.420	1.571	1.420
Λοιπές προβλέψεις		180	188	180	188
Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων		1.751	127.008	1.751	126.829
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Δάνεια-Βραχυπρόθεσμο μέρος πληρωτέο την επόμενη χρήση	25	–	13.818	–	13.818
Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις	3.19 & 27	3.157	–	3.157	–
Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	27	23.534	14.821	17.920	14.228
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		26.691	28.639	21.077	28.046
Σύνολο Υποχρεώσεων		28.442	155.647	22.828	154.875
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		306.758	439.958	293.295	428.575

* Η συνολική επίδραση από την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. 9 και 15 αναγνωρίστηκε στον λογαριασμό «Αποτελέσματα εις νέο» χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ. 3.19)

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

	<u>Σημείωση</u>	<u>Μετοχικό κεφάλαιο</u>	<u>Υπέρ το άρτιο</u>	<u>Λοιπά αποθεματικά</u>	<u>Αποτελέσματα εις νέο</u>	<u>Σύνολο</u>
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2017		240.705	25.744	13.073	-9.705	269.817
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1–31/12/2017						
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					3.848	3.848
Αναλογιστικά κέρδη υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			35		35
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				35	3.848	3.883
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2017		240.705	25.744	13.108	-5.857	273.700
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2017		240.705	25.744	13.108	-5.857	273.700
Αλλαγή σε λογιστική πολιτική *	3.19				-30	-30
Αναπροσαρμοσμένα Υπόλοιπα κατά την 1/1/2018		240.705	25.744	13.108	-5.887	273.670
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1–31/12/2018						
(Ζημίες) χρήσης μετά από φόρους					-3.016	-3.016
Αναλογιστικές (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			-187		-187
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				-187	-3.016	-3.203
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2018		240.705	25.744	12.921	-8.903	270.467

* Η συνολική επίδραση από την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. 9 και 15 αναγνωρίστηκε στον λογαριασμό «Αποτελέσματα εις νέο» χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ. 3.19)

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

	Σημείωση	Αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής εταιρείας				Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο	
		Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο			
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2017		240.705	25.744	13.558	188	280.195	–	280.195
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2017								
Μεταφορά μεταξύ αποτελεσμάτων εις νέον και αποθεματικών (δημιουργία τακτικού αποθεματικού)				225	-225	–	–	–
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					4.081	4.081	–	4.081
Αναλογιστικά κέρδη υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			35		35	–	35
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						–	–	–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				35	4.081	4.116	–	4.116
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2017		240.705	25.744	13.818	4.044	284.311	–	284.311
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/12/2018		240.705	25.744	13.818	4.044	284.311	–	284.311
Αλλαγή σε λογιστική πολιτική *	3.19				-30	-30	–	-30
Αναπροσαρμοσμένα Υπόλοιπα κατά την 1/1/2018		240.705	25.744	13.818	4.014	284.281	–	284.281
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2018								
Μεταφορά μεταξύ αποτελεσμάτων εις νέον και αποθεματικών (δημιουργία τακτικού αποθεματικού)				244	-244	–	–	–
(Ζημίες) χρήσης μετά από φόρους					-5.778	-5.778	–	-5.778
Αναλογιστικές (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			-187		-187	–	-187
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						–	–	–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				-187	-5.778	-5.965	–	-5.965
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2018		240.705	25.744	13.875	-2.008	278.316	–	278.316

* Η συνολική επίδραση από την υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. 9 και 15 αναγνωρίστηκε στον λογαριασμό «Αποτελέσματα εις νέο» χωρίς την αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών του 2017 (σημ. 3.19)

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

<u>Έμμεση Μέθοδος Παρουσίασης</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
		<u>1/1-31/12/2018</u>	<u>1/1-31/12/2017</u>	<u>1/1-31/12/2018</u>	<u>1/1-31/12/2017</u>
Λειτουργικές δραστηριότητες					
(Ζήμιες) / κέρδη χρήσης προ φόρων		-5.805	4.261	-3.016	3.848
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για:</i>					
Αποσβέσεις	14 & 15	13.323	14.188	12.004	8.660
Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων	17 & 30	20	–	20	–
Προβλέψεις		378	1.112	378	1.112
Συναλλαγματικές διαφορές		1	-3	1	-3
Αποτελέσματα [(έσοδα), (κέρδη)] λοιπής επενδυτικής δραστηριότητας	14 & 16	-1.513	–	-4.638	-4.274
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		1.151	1.796	1.151	1.796
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:</i>					
(Αύξηση) / μείωση αποθεμάτων		-92	785	-92	785
(Αύξηση) / μείωση απαιτήσεων		-5.417	29.945	320	28.628
Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων (πλην δανειακών)		11.872	-28.770	6.773	-28.629
<i>Μείον :</i>					
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα		-891	-1.675	-891	-1.675
Καταβεβλημένοι φόροι		-230	-1.333	–	-1.031
Σύνολο Εισροών από λειτουργικές δραστηριότητες (α)		12.797	20.306	12.010	9.217
Επενδυτικές δραστηριότητες					
Απόκτηση θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών και λοιπών επενδύσεων		–	-507	–	-507
Επιστροφή κεφαλαίου θυγατρικών	16	–	–	121.020	471
Αγορά ενσώματων και άλλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	14	-31.671	-1.409	-95.073	-1.409
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων περιουσιακών στοιχείων	14	70.000	–	–	–
Εισπράξεις από πώληση συμμετοχών	17	78.500	–	78.500	–
Μερίσματα εισπραχθέντα	16	–	–	4.638	4.274
Σύνολο (Εκροών) / εισροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)		116.829	-1.916	109.085	2.829
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες					
Εξοφλήσεις δανείων	25	-139.300	-13.930	-139.300	-13.930
Σύνολο (Εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)		-139.300	-13.930	-139.300	-13.930
Καθαρή (Μείωση) / αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσης (α) + (β) + (γ)		-9.674	4.460	-18.205	-1.884
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης		33.839	29.379	27.389	29.273
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	21	24.165	33.839	9.184	27.389

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Σημειώσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2018 (1/1 – 31/12/2018)

1. Γενικές πληροφορίες για την Εταιρεία

Η Εταιρεία ιδρύθηκε στις 25/5/1972 (Φ.Ε.Κ. 939–25/5/1972) με έδρα το Δήμο Ηρακλείου Κρήτης, επωνυμία «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία» και διακριτικό τίτλο «MINOAN LINES». Η Εταιρεία δραστηριοποιείται κυρίως στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας τόσο σε γραμμές εσωτερικού όσο και σε γραμμές εξωτερικού.

Οι μετοχές της Εταιρείας είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών με κωδικό MINOA. Οι αντίστοιχοι κωδικοί της μετοχής σε άλλα on line συστήματα είναι :Reuters : MILr.AT–Bloomberg : MINOA GA.

Το σύνολο των μετοχών που διαιρείται το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας είναι κοινές ονομαστικές μετοχές και κατά την 31/12/2018 και την 31/12/2017 ανέρχονταν σε 106.980.050. Κάθε μετοχή έχει δικαίωμα μίας ψήφου. Η συνολική κεφαλαιοποίηση της Εταιρείας την 31/12/2018 ανέρχονταν στο ποσό € 256.752.

Η πλειοψηφία των μετοχών της Εταιρείας κατέχεται από το 2008, από την εταιρεία «Grimaldi Group S.p.A.», μέλος του Ομίλου Grimaldi, με έδρα το Παλέρμο της Ιταλίας η οποία κατέστη υπερκείμενη μητρική εταιρεία που ασκεί έλεγχο στην Εταιρεία και τον Όμιλο.

Το ανώτατο όργανο της Εταιρείας είναι η Γενική Συνέλευση των μετόχων η οποία εκλέγει το Διοικητικό Συμβούλιο που απαρτίζεται από 7–9 μέλη. Την 22/6/2017 η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων εξέλεξε 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο. Από τα εννέα μέλη (9) του Διοικητικού Συμβουλίου την 31/12/2018, δύο (2) ήταν εκτελεστικά, πέντε (5) μη εκτελεστικά και δύο (2) ανεξάρτητα–μη εκτελεστικά.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, περιλαμβάνουν τις ατομικές και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (οι «χρηματοοικονομικές καταστάσεις»), οι οποίες εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο σε συνεδρίαση του την 23/4/2019, ενώ τελούν υπό την τελική έγκριση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Εταιρείας. Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν την Εταιρεία και την θυγατρική της (Όμιλος).

Η θυγατρική εταιρεία που περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και το ποσοστό συμμετοχής που κατέχει η μητρική εταιρεία είτε άμεσα είτε έμμεσα, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

<u>εταιρεία</u>	<u>Μέθοδος</u> <u>ενοποίησης</u>	<u>Έδρα</u>	<u>% Συμμετοχής</u>	
			<u>2018</u>	<u>2017</u>
Minoan Italia S.p.A.	Ολική	Παλέρμο Ιταλίας	100%	100%

2. Βάση κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

2.1 Σημείωση συμμόρφωσης

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις συντάχθηκαν με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.), όπως αυτά έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που ίσχυαν κατά την ημερομηνία προετοιμασίας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern) γεγονός που υποδηλώνει ότι ο Όμιλος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα και προβαίνει στις αναγκαίες κινήσεις και διαπραγματεύσεις ώστε να διαθέτει επαρκείς χρηματοοικονομικούς πόρους για να ανταποκρίνεται στις χρηματοοικονομικές και λειτουργικές του υποχρεώσεις για το προβλεπτό μέλλον. Πιο συγκεκριμένα ο Όμιλος, μέσω των μέτρων τα οποία έλαβε η Διοίκηση τόσο τα προηγούμενα έτη όσο και στην τρέχουσα χρήση, έχει εμφανίσει κερδοφόρα αποτελέσματα. Επιπλέον, παρά τις δυσκολίες που δημιουργήθηκαν από την επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων στην Ελλάδα (σημ. 29.2), ο Όμιλος διαθέτει ικανοποιητική ρευστότητα, δεν έχει δανειακές υποχρεώσεις και είναι πλήρως ενήμερος ως προς τις υποχρεώσεις προς ασφαλιστικούς φορείς, φορολογικές αρχές, τους εργαζομένους του και τους προμηθευτές του. Το γεγονός αυτό δίνει τη δυνατότητα στον Όμιλο να συνεχίζει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές του. Τα συγκριτικά ποσά της κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων καθώς και των σχετικών σημειώσεων έχουν αναπροσαρμοστεί για να απεικονίζουν τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες του Ομίλου και της Εταιρείας.

Τα ποσά των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απεικονίζονται σε χιλιάδες €, εκτός αν ρητά αναφέρεται διαφορετικά. Τυχόν αποκλίσεις σε επίπεδο τελευταίου ψηφίου οφείλονται στη στρογγυλοποίηση των ποσών. Συγκριτικά ποσά της χρήσης 1/1–31/12/2017 έχουν αναταξινομηθεί για λόγους καλύτερης πληροφόρησης.

2.2 Βάση παρουσίασης

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί βάσει της αρχής του ιστορικού κόστους με εξαίρεση τα Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία είτε μέσω των αποτελεσμάτων είτε μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων τα οποία αποτιμώνται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σημ. 3.3.1.β.

2.3 Χρήση εκτιμήσεων

Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. αναγκάζει τη Διοίκηση να παίρνει αποφάσεις, να κάνει εκτιμήσεις και υποθέσεις που επηρεάζουν την εφαρμογή των πολιτικών, καθώς και των αναφερόμενων ποσών ενεργητικού, υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Οι εκτιμήσεις και οι σχετικές υποθέσεις βασίζονται σε κεκτημένη εμπειρία και διάφορους άλλους παράγοντες και θεωρούνται λογικές κάτω από τις παρούσες συνθήκες. Το αποτέλεσμα αυτών σχηματίζει τη βάση για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις λογιστικές αξίες των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, οι οποίες δεν προκύπτουν από άλλες πηγές. Τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από τις εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις και οι σχετικές με αυτές υποθέσεις αναθεωρούνται σε συνεχή βάση. Οι αναθεωρήσεις στις λογιστικές εκτιμήσεις αναγνωρίζονται στην περίοδο που πραγματοποιήθηκαν, εάν η αναθεώρηση επηρεάζει μόνο αυτή την περίοδο ή στην περίοδο αναθεώρησης και τις επόμενες περιόδους, εάν η αναθεώρηση επηρεάζει και την παρούσα και τις μελλοντικές περιόδους.

Οι εκτιμήσεις που πραγματοποιεί η Διοίκηση κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών που έχουν σημαντική επίδραση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και οι εκτιμήσεις που ενέχουν κίνδυνο ενδεχόμενης προσαρμογής στην επόμενη ή επόμενες χρήσεις αναφέρονται ως κάτωθι:

- Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία (αποσβέσεις): Ο Όμιλος και η Εταιρεία οφείλουν να εκτιμήσουν την ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων καθώς και των άυλων περιουσιακών στοιχείων τα οποία αναγνωρίζονται είτε μέσω απόκτησής είτε μέσω συνενώσεων επιχειρήσεων. Οι εκτιμήσεις αυτές επανεξετάζονται τουλάχιστον σε ετήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη νέα δεδομένα και τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς. (σημ. 3.5, 14 και 17).
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων: Για την αποτίμηση τους, η Διοίκηση στηρίζεται σε μελέτες που συντάσσονται από ανεξάρτητους αναγνωρισμένους εκτιμητές οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη και σταθμίζουν όλες τις διαθέσιμες εκτιμητικές μεθόδους ώστε να καταλήξουν στην εύλογη αξία τους. Σε μεμονωμένες περιπτώσεις το κόστος κτήσης αντανακλά την εύλογη αξία. Επιπρόσθετα, όπου απαιτείται, η Διοίκηση χρησιμοποιεί την εμπειρία της ώστε να ληφθούν υπόψη και άλλοι ποιοτικοί ή ποσοτικοί παράγοντες οι οποίοι θα πρέπει να συμπεριληφθούν έτσι ώστε η εύλογη αξία τους να θεωρείται αξιόπιστη και αντικειμενική (σημ. 3.3.1.β, 17 και 30).
- Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών προσωπικού: Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία εξαρτάται από έναν αριθμό παραγόντων που προσδιορίζονται σε αναλογιστική βάση με τη χρήση σημαντικού αριθμού παραδοχών. Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του καθαρού κόστους (εσόδου) για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία περιλαμβάνουν το προεξοφλητικό επιτόκιο. Οποιοσδήποτε μεταβολές σε αυτές τις παραδοχές θα είχαν επίδραση στη λογιστική αξία των υποχρεώσεων παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία. Ο Όμιλος προσδιορίζει το κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Αυτό είναι το επιτόκιο που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών καταβολών που αναμένεται να απαιτηθούν για την τακτοποίηση των υποχρεώσεων παροχών. Για τον προσδιορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου Ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τα επιτόκια υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων που εκφράζονται στο νόμισμα στο οποίο θα καταβληθούν οι παροχές και με ημερομηνίες λήξης που προσεγγίζουν τις λήξεις των σχετικών υποχρεώσεων παροχών. Άλλες σημαντικές λογιστικές παραδοχές για υποχρεώσεις παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία βασίζονται κατά ένα μέρος στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. (σημ. 3.12.2 και 26).
- Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου: Για την επάρκεια των προβλέψεων σχετικά με επισφαλείς και επίδικες απαιτήσεις, σε συνάρτηση με την πιστωτική πολιτική, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτίμηση λαμβάνοντας τεκμηρίωση των νομικών της συμβούλων που χειρίζονται τις υποθέσεις η οποία προκύπτει βάσει ιστορικών δεδομένων, την ύπαρξη περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών και πρόσφατων εξελίξεων (σημ. 3.3.1.α, 18, 20 και 29.3).
- Ενδεχόμενες υποχρεώσεις: η ύπαρξή τους απαιτεί από την Διοίκηση τη διενέργεια διαρκών παραδοχών και προβλέψεων σχετικών με την πιθανότητα μελλοντικών γεγονότων που πρόκειται ή δεν πρόκειται να συμβούν καθώς και της σχετικής επίδρασής τους στα αποτελέσματα του Ομίλου (σημ. 34).

3. Σημαντικές λογιστικές πολιτικές

Οι λογιστικές πολιτικές που παρουσιάζονται παρακάτω έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια από τις εταιρείες του Ομίλου και για τις χρήσεις που παρουσιάζονται σε αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

3.1 Βάση ενοποίησης

3.1.1 Θυγατρικές

Θυγατρικές είναι οι εταιρείες οι οποίες διοικούνται και ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τη μητρική εταιρεία. Έλεγχος είναι η δυνατότητα να κατευθύνεται η οικονομική και επιχειρηματική πολιτική μιας επιχείρησης, έτσι ώστε να προκύπτουν οφέλη από τις δραστηριότητές της. Για την εκτίμηση της ύπαρξης ελέγχου, λαμβάνονται υπόψη και τυχόν δικαιώματα ψήφου τα οποία δύνανται να ασκηθούν. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις από την ημερομηνία έναρξης, μέχρι την ημερομηνία λήξης του ελέγχου αυτών.

Στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας οι επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες αποτιμώνται στο κόστος κτήσης, μειούμενο με τυχόν απομείωση της αξίας τους.

Όταν ο Όμιλος διαθέτει θυγατρική, αυτή επιμετράται στην καθαρή τιμή πώλησης, αφαιρουμένων τυχόν εξόδων διάθεσης, κατά την ημερομηνία της διάθεσης ή όταν ο έλεγχος χάνεται, με την αλλαγή στη λογιστική αξία να αναγνωρίζεται ως κέρδος ή ζημία.

3.1.2 Συγγενείς

Συγγενείς είναι εκείνες οι εταιρείες επί των οποίων ασκείται ουσιαστική επιρροή, αλλά όχι έλεγχος, επί των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών πολιτικών τους, και δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να χαρακτηρισθούν θυγατρικές. Αρχικά αναγνωρίζονται στο κόστος και η συμμετοχή του Ομίλου σε αυτές, περιλαμβάνει τυχόν υπεραξία κατά την εξαγορά. Στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, οι συγγενείς εταιρείες ενσωματώνονται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής σ' αυτές, από την ημερομηνία που αποκτάται η ουσιαστική επιρροή, μέχρι την ημερομηνία που παύει να υφίσταται. Όταν η αναλογία του Ομίλου επί των ζημιών της συγγενούς εταιρείας υπερβαίνει την απεικονιζόμενη λογιστική αξία της επένδυσης, η λογιστική αξία της επένδυσης μειώνεται στο μηδέν και παύει η αναγνώριση περαιτέρω ζημιών εκτός της περίπτωσης στην οποία ο Όμιλος έχει αναλάβει υποχρεώσεις ή έχει πραγματοποιήσει πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς εταιρείας.

Στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες αποτιμώνται στο κόστος κτήσης, μειούμενο με τυχόν απομείωση της αξίας τους.

3.1.3 Συναλλαγές απαλειφόμενες κατά την ενοποίηση

Τα διεταιρικά υπόλοιπα και οι διεταιρικές συναλλαγές καθώς και τα κέρδη του Ομίλου που έχουν προκύψει από διεταιρικές συναλλαγές απαλείφονται κατά τη σύνταξη των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Τα κέρδη και οι ζημίες από συναλλαγές με συγγενείς εταιρείες απαλείφονται έναντι του ποσού της επένδυσης αναλογικά με το ποσοστό και μέχρι την έκταση της συμμετοχής του Ομίλου στη συγγενή εταιρεία.

3.2 Συναλλαγές σε ξένα νομίσματα και λειτουργικό νόμισμα

Οι εταιρείες του Ομίλου τηρούν τα λογιστικά τους βιβλία σε Ευρώ (λειτουργικό νόμισμα) και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις εκφράζονται σε Ευρώ. Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται σε Ευρώ, με την ισοτιμία κλεισίματος της ημέρας των συναλλαγών. Κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, τα νομισματικά περιουσιακά στοιχεία και οι Υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα, αποτιμώνται στις τιμές κλεισίματος της ημερομηνίας αυτής. Τα κέρδη ή οι ζημίες από συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν, καταχωρούνται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Μη νομισματικά περιουσιακά στοιχεία σε ξένο νόμισμα τα οποία εμφανίζονται σε ιστορική αξία μετατρέπονται σε Ευρώ με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

3.3 Χρηματοοικονομικά μέσα

3.3.1 Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αποτελούν: τα χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, οι απαιτήσεις, τα διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, τα δάνεια, οι προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις. Τα μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται αρχικά στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις στην εύλογη αξία τους (αυξημένη κατά τα άμεσα κόστη συναλλαγής για τα μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία χωρίς καταχώρηση του κέρδους ή ζημίας στα αποτελέσματα), εκτός όσων περιγράφονται παρακάτω. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώνται όπως περιγράφεται παρακάτω.

Τα μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν η Εταιρεία και ο Όμιλος γίνονται συμβαλλόμενα μέρη σε συναλλαγή με αντικείμενο τα μέσα αυτά. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παύουν να αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν τα συμβατικά δικαιώματα των εταιρειών του Ομίλου επί των ταμειακών εισροών του στοιχείου αυτού λήξουν ή όταν μεταβιβασθεί το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού σε τρίτο χωρίς να διατηρήσουν τον έλεγχο ή όλα τα ουσιαστικά οφέλη ή τους κινδύνους που συνδέονται με αυτό. Οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που πραγματοποιούνται κατά τη συνήθη δραστηριότητα των εταιρειών του Ομίλου καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία της συναλλαγής, δηλαδή κατά την ημερομηνία που δεσμεύονται να αγοράσουν ή να πωλήσουν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο. Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις παύουν να αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν οι συμβατικές υποχρεώσεις των εταιρειών του Ομίλου επί αυτών λήξουν ή ακυρωθούν.

3.3.1.α Απαιτήσεις

Οι απαιτήσεις απεικονίζονται στο αναπόσβεστο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εκτός των περιπτώσεων όπου υπάρχει ένδειξη απομείωσης της απαίτησης, οπότε υπολογίζεται πρόβλεψη γι' αυτή τη μείωση. Απαιτήσεις που η είσπραξή τους εκτιμάται να πραγματοποιηθεί σε διάστημα μέχρι ένα έτος κατατάσσονται ως βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις άλλως εμφανίζονται ως μακροπρόθεσμες απαιτήσεις. Οι απαιτήσεις βραχυπρόθεσμης διάρκειας δεν προεξοφλούνται.

3.3.1.β Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία είτε μέσω των αποτελεσμάτων είτε μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Η κατάταξη των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων κατά την αρχική αναγνώριση βασίζεται στις συμβατικές ταμειακές ροές των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και στο επιχειρηματικό μοντέλο εντός του οποίου διακατέχεται το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Μετά την αρχική αναγνώριση τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες:

- i. στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
- ii. στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Ο Όμιλος κατά την 31/12/2018 δεν διαθέτει περιουσιακά στοιχεία αυτής της κατηγορίας).

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία ταξινομούνται ως αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία με τα κέρδη ή ζημιές από την αποτίμηση αυτών να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα κέρδη και οι ζημιές που προκύπτουν από τις μεταβολές στην εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στη γραμμή «Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων».

3.3.1.γ Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα

Τα διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, περιλαμβάνουν τα μετρητά και τις καταθέσεις όψεως, καθώς και βραχυπρόθεσμες επενδύσεις άμεσης ρευστοποίησης, όπως οι μέχρι και τριών μηνών προθεσμιακές τραπεζικές καταθέσεις.

3.3.1.δ Δάνεια

Τα ληφθέντα δάνεια αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους η οποία αντιστοιχεί στο ποσό των αντληθέντων κεφαλαίων έπειτα από την αφαίρεση τυχόν άμεσων εξόδων για την πραγματοποίηση της συναλλαγής. Μεταγενέστερα, αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

3.3.1.ε Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και οι λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στη εύλογη αξία τους. Μεταγενέστερα, αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Οι προμηθευτές που η είσπραξή τους εκτιμάται να πραγματοποιηθεί σε διάστημα μέχρι ένα έτος κατατάσσονται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις άλλως εμφανίζονται ως μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

3.3.1.στ Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Οι χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης μόνο όταν ο Όμιλος ή η Εταιρεία έχει νομικά το δικαίωμα αυτό και προτίθεται να τα συμψηφίσει σε καθαρή βάση μεταξύ τους ή να απαιτήσει το περιουσιακό στοιχείο και να διακανονίσει την υποχρέωση ταυτόχρονα.

3.4 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές μετοχές κατατάσσονται ως ίδια κεφάλαια. Επιπρόσθετα κόστη που συνδέεται άμεσα με την έκδοση κοινών μετοχών αναγνωρίζεται ως μείωση της διαφοράς υπέρ το άρτιο.

3.5 Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στις αξίες κτήσης τους μειωμένες κατά τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν απομειώσεις της αξίας τους. Το κόστος κτήσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση του παγίου. Οι αξίες κτήσης απεικονίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αυξημένες με μεταγενέστερες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν, μόνο εάν είναι πιθανό ότι τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που σχετίζονται με τις δαπάνες αυτές θα εισρεύσουν στον Όμιλο και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Όλες οι άλλες δαπάνες καταχωρούνται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

Τα κόστη δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση, ή κατασκευή ενός παγίου, για τα περιουσιακά στοιχεία που χρειάζεται κατ' ανάγκη ένα σημαντικό χρονικό διάστημα για να ετοιμαστούν προς χρήση, κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους κτήσης του παγίου μέχρι τη στιγμή που τα περιουσιακά στοιχεία είναι ουσιαστικά έτοιμα για την χρήση ή πώλησή τους. Τα λοιπά κόστη αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιούνται.

Τα αποτελέσματα από την πώληση των παγίων περιουσιακών στοιχείων προσδιορίζονται συγκρίνοντας το καθαρό τίμημα πώλησης με τη λογιστική αξία τους και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα λοιπά λειτουργικά έσοδα ή έξοδα.

Οι αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων, πλην των οικοπέδων τα οποία δεν αποσβένονται, διενεργούνται με βάση τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης και επιβαρύνουν το λογαριασμό αποτελεσμάτων, καθ' όλη τη διάρκεια της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής τους. Οι υπολειμματικές και οι ωφέλιμες ζωές των παγίων περιουσιακών στοιχείων επανεξετάζονται σε ετήσια βάση.

Οι αποσβέσεις των πλοίων διενεργούνται στο κόστος μείον την υπολειμματική τους αξία η οποία εκτιμάται επί του κόστους κτήσης τους πλέον των βελτιώσεων σε 15% για τα συμβατικά και 20% για τα ταχύπλοα τύπου catamaran. Οι εκτιμήσεις της Διοίκησης της μητρικής εταιρείας που ενδεχομένως θα επηρεάσουν στο μέλλον τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αφορούν την ωφέλιμη ζωή και την υπολειμματική αξία των πλοίων, οι οποίες έχουν προσδιορισθεί με βάση ιστορικά δεδομένα και υποθέσεις που με τις παρούσες συνθήκες κρίνονται λογικές. Οι εκτιμήσεις αυτές, δεν αναμένεται να διαφοροποιηθούν στους επόμενους 12 μήνες.

Η εκτιμώμενη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής, κατά κατηγορία παγίων, έχει ως εξής:

Κατηγορία παγίου	έτη
Ιδιόκτητα κτίρια	33
Πλοία συμβατικά	35 από το έτος κατασκευής
Πλοία ταχύπλοα τύπου catamaran	25 από το έτος κατασκευής
Ανταλλακτικά πλοίων	5
Λοιπός εξοπλισμός πλοίων	4,16
Δεξαμενισμοί πλοίων	4 (επίρριψη κατ' αναλογία με τη διάρκεια ισχύος)
Μεταφορικά μέσα	6,66
Έπιπλα & Λοιπός εξοπλισμός	6,66
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές & Λογισμικά προγράμματα	4,16
Κινητή τηλεφωνία & μίνι φορητοί υπολογιστές (tablets)	2
Δικαιώματα εκμετάλλευσης	ανάλογα με την χρονική περίοδο ισχύος

3.6 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι «Επενδύσεις σε ακίνητα» περιλαμβάνουν ακίνητα που δεν ιδιοχρησιμοποιούνται από τις εταιρείες του Ομίλου. Αποτιμούνται κατά την αρχική αναγνώριση και μεταγενέστερα, στο κόστος κτήσης μειωμένο με τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και αυξημένο με τις μεταγενέστερες προσθήκες. Όταν η λογιστική αξία ενός επενδυτικού ακινήτου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα στα αποτελέσματα. Οι αποσβέσεις τους διενεργούνται με βάση τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους η οποία εκτιμάται σε 33 χρόνια.

3.7 Μισθώσεις

Οι μισθώσεις κατά τις οποίες η Εταιρεία και ο Όμιλος αναλαμβάνουν όλα τα οφέλη και τους κινδύνους του μισθωμένου παγίου λογίζονται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Τα πάγια τα οποία κατέχονται με χρηματοδοτική μίσθωση αναγνωρίζονται αρχικά στη μικρότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των πάγιων και της παρούσας αξίας των ελάχιστων υποχρεωτικών μισθωμάτων που έχουν συμφωνηθεί να καταβληθούν στον εκμισθωτή κατά την έναρξη της μίσθωσης. Μετά την αρχική καταχώριση, τα πάγια αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της διάρκειας της μισθώσεως και της ωφέλιμης ζωής τους. Τα μισθώματα που καταβάλλονται στον εκμισθωτή, κατανέμονται σε μείωση της υποχρέωσης και επιβαρύνουν τα χρηματοοικονομικά έξοδα, με βάση τη μέθοδο του συνολικού αθροίσματος των αριθμών των ετών διάρκειας της μίσθωσης. Άλλες μισθώσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια της χρηματοδοτικής μίσθωσης λογίζονται ως λειτουργικές μισθώσεις και τα σχετικά μισθωμένα στοιχεία δεν λογίζονται ως πάγια περιουσιακά στοιχεία στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, τα δε μισθώματα που καταβάλλονται στον εκμισθωτή, καταχωρούνται στα αποτελέσματα συστηματικά στην περίοδο της μίσθωσης.

3.8 Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσεως και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος κτήσης των αποθεμάτων προσδιορίζεται με τη μέθοδο F.I.F.O. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία αποτελεί την εκτιμώμενη τιμή πώλησης μειωμένη με τα έξοδα πωλήσεων.

3.9 Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων

3.9.1 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ο Όμιλος αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, στηριζόμενος όλα τα διαθέσιμα δεδομένα ώστε να προσδιοριστεί εάν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης της αξίας ενός ή μίας ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Ο Όμιλος αναγνωρίζει πρόβλεψη ζημίας έναντι αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν κατέχονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Πιστωτική ζημία νοείται η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ρών και των ρών που ο Όμιλος προσδοκά να εισπράξει.

Για τις απαιτήσεις από πελάτες και τυχόν συμβατικά περιουσιακά στοιχεία ο Όμιλος εφαρμόζει την απλοποιημένη προσέγγιση για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ο Όμιλος σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εξετάζει τυχόν μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου ενός χρηματοοικονομικού μέσου. Ο Όμιλος διαγράφει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν δεν υπάρχουν εύλογες προσδοκίες ανάκτησης του συνόλου ή τμήματος των ταμειακών ρών του στοιχείου.

3.9.2 Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Τα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εκτός των αποθεμάτων, σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η λογιστική τους αξία υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία τους. Η ζημία απομείωσης, αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα.

Η ανακτήσιμη αξία των περιουσιακών στοιχείων είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της εύλογης αξίας τους μειωμένης κατά τα έξοδα πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης τους. Για τον υπολογισμό της αξίας λόγω χρήσης, οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές

ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία με ένα προ-φόρου συντελεστή, ο οποίος αντανakλά τις τρέχουσες αξιολογήσεις της αγοράς για τη χρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που συνδέονται με το περιουσιακό στοιχείο. Ζημία απομείωσης που έχει αναγνωριστεί κατά τις προηγούμενες περιόδους επανεκτιμάται σε κάθε χρήση για τυχόν ενδείξεις μείωσης της και αντλιογίζεται εάν υπάρξει αλλαγή στις εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας, μέχρι το ύψος της λογιστικής αξίας που θα προσδιοριζόταν, καθαρή από αποσβέσεις, εάν δεν είχε καταχωρηθεί η ζημία απομείωσης.

3.10 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση

Ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση, κατατάσσονται αυτά που η πώλησή τους θεωρείται πολύ πιθανή και η λογιστική τους αξία θα ανακτηθεί μέσω πώλησης και όχι από τη συνεχιζόμενη χρήση. Αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τους αξίας και της εύλογης αξίας μειωμένης με τα έξοδα πώλησης. Η Εταιρεία κατά την λήξη της τρέχουσας χρήσης δεν κατέχει τέτοια στοιχεία.

3.11 Μερίσματα

Τα πληρωτέα μερίσματα απεικονίζονται ως υποχρέωση, όταν η διανομή τους εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων των εταιρειών που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση.

3.12 Παροχές στο προσωπικό

3.12.1 Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών αφορούν εισφορές σε ανεξάρτητα από την Εταιρεία ασφαλιστικά ταμεία για συνταξιοδοτικές παροχές των εργαζομένων για τις οποίες η Εταιρεία δεν έχει νομική ή συμβατική υποχρέωση για επιπλέον μελλοντικές παροχές. Οι εισφορές αυτές αναγνωρίζονται ως δαπάνες προσωπικού στα αποτελέσματα, εφαρμόζοντας την αρχή των δεδουλευμένων.

3.12.2 Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Οι παροχές κατά την έξοδο από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, περιλαμβάνουν προγράμματα με υποχρέωση για καταβολή στο προσωπικό εφάπαξ αποζημίωσης. Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται για το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών, είναι η παρούσα αξία της καθορισμένης παροχής ανάλογα με το δεδουλευμένο δικαίωμα των εργαζομένων, που προσδιορίζεται προεξοφλώντας τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές με τη μέση σταθμική απόδοση υψηλής ποιότητας ευρωπαϊκών εταιρικών ομολόγων τα οποία έχουν ημερομηνία λήξης που προσεγγίζει τα χρονικά όρια των υποχρεώσεων του Ομίλου. Το ύψος της υποχρέωσης προσδιορίζεται ετησίως, βάσει αναλογιστικής μελέτης που εκπονείται από ανεξάρτητους αναλογιστές χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης μονάδας υποχρέωσης.

Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημίες αναγνωρίζονται απευθείας στα λοιπά συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερη περίοδο αλλά αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου.

3.12.3 Παροχές λήξης της εργασιακής σχέσης

Οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης πληρώνονται όταν οι εργαζόμενοι αποχωρούν πριν την ημερομηνία συνταξιοδότησεως. Ο Όμιλος καταχωρεί αυτές τις παροχές όταν δεσμεύεται, είτε όταν τερματίζει την απασχόληση εργαζομένων σύμφωνα με ένα λεπτομερές πρόγραμμα για το οποίο δεν υπάρχει πιθανότητα απόσυρσης, είτε όταν προσφέρει αυτές τις παροχές ως κίνητρο για εθελουσία αποχώρηση. Παροχές τερματισμού της απασχόλησης που οφείλονται 12 μήνες μετά την ημερομηνία του ισολογισμού προεξοφλούνται. Στην περίπτωση τερματισμού απασχόλησης και όπου υπάρχει αδυναμία στον προσδιορισμό του αριθμού εργαζομένων που θα κάνουν χρήση αυτών των παροχών, δεν γίνεται λογιστικοποίηση αλλά γνωστοποίηση αυτών ως ενδεχόμενη υποχρέωση.

3.12.4 Βραχυπρόθεσμες παροχές στο προσωπικό

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές στο προσωπικό καταχωρούνται ως δαπάνες προσωπικού στα αποτελέσματα όταν πραγματοποιούνται.

3.13 Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει παρούσα νομική ή συμβατική υποχρέωση που έχει προκληθεί από γεγονότα που έχουν ήδη συμβεί και είναι πιθανό ότι η τακτοποίησή τους θα δημιουργήσει μία εκροή, το ύψος της οποίας μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται σε προεξοφλημένη βάση με την χρήση ενός προ φόρου επιτοκίου που αντανakλά τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για την διαχρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που σχετίζονται με την υποχρέωση. Οι προβλέψεις επανεκτιμούνται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και προσαρμόζονται ώστε να απεικονίζουν τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις.

3.14 Έσοδα

Το σύνολο των εσόδων διαμορφώνεται από τα παρακάτω:

3.14.1 Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (ναύλοι–ναυλώσεις–πρακτορεύσεις)

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών (ναύλοι μεταφοράς επιβατών και οχημάτων) αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων με την πραγματοποίηση των ταξιδιών η οποία συνιστά το χρόνο παροχής της υπηρεσίας.

Η Εταιρεία εφαρμόζει το πρόγραμμα πιστότητας πελατών «MINOAN εν πλώ», βάσει του οποίου τα μέλη με κάθε αγορά υπηρεσιών της Εταιρείας, κερδίζουν πόντους τους οποίους μελλοντικά έχουν τη δυνατότητα να εξαργυρώσουν σε δωρεάν εισιτήρια της Εταιρείας. Ο επιμερισμός των ναύλων κάθε πώλησης σε πραγματοποιημένη και μελλοντική υπηρεσία, γίνεται βάσει της εύλογης αξίας των κερδισμένων πόντων η οποία υπολογίζεται βάσει του εκτιμώμενου ποσοστού εξαργύρωσής τους που στηρίζεται σε ιστορικά στοιχεία. Το ποσό της εύλογης αξίας καταχωρείται ως έσοδο επόμενων χρήσεων και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα με την εξαργύρωση των σχετικών πόντων.

Όμοια, ανάλογα με τον χρόνο παροχής της υπηρεσίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων και τα έσοδα από πρακτορεύσεις.

Τα έσοδα από ναυλώσεις αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων με τη σταθερή μέθοδο (straight line) σε όλη τη διάρκεια της ναύλωσης.

3.14.2 Έσοδα από πωλήσεις αγαθών επί των πλοίων

Τα έσοδα από πωλήσεις αγαθών (εκμετάλλευση εστιατορίων–bars και καταστημάτων) αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, με το ποσό της εύλογης αξίας τους μειωμένης κατά το ποσό των εκπτώσεων και επιστροφών, όταν μεταβιβάζονται στον αγοραστή (συνήθως με την παράδοση και την αποδοχή από μέρους του των αγαθών) και η είσπραξη των αντίστοιχων ποσών είναι βέβαιη.

3.14.3 Λοιπά έσοδα

Τα λοιπά έσοδα αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων όταν καταστούν δεδουλευμένα. Ειδικά τα έσοδα από τυχερά παιχνίδια αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων με την είσπραξή τους. Επιπλέον περιλαμβάνονται τα έσοδα από μερίσματα και τα κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων.

3.14.4 Έσοδα από μερίσματα

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων κατά την ημερομηνία έγκρισης της διανομής τους.

3.14.5 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν υπάρχει εύλογη διασφάλιση ότι θα εισπραχθούν και ότι οι εταιρίες του Ομίλου θα συμμορφωθούν με τους όρους και τις προϋποθέσεις που έχουν τεθεί για την καταβολή τους. Οι επιχορηγήσεις που καλύπτουν πραγματοποιηθείσες δαπάνες καταχωρούνται ως έσοδο της χρήσης εντός της οποίας πραγματοποιήθηκαν οι επιχορηγούμενες δαπάνες. Οι επιχορηγήσεις που καλύπτουν το κόστος των αποκτηθέντων πάγιων περιουσιακών στοιχείων, καταχωρούνται αρχικά ως έσοδο επόμενων χρήσεων και αναγνωρίζονται ως έσοδο στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, σε συστηματική βάση στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του πάγιου περιουσιακού στοιχείου.

3.15 Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα

Το καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος διαμορφώνεται από τους δεδουλευμένους χρεωστικούς τόκους, που καταχωρούνται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου, τους πιστωτικούς τόκους από βραχυπρόθεσμες επενδύσεις των διαθεσίμων, τις χρεωστικές και πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές.

3.16 Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών, υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στις χώρες όπου έχουν έδρα οι εταιρίες του Ομίλου και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη. Η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων με φόρο εισοδήματος περιλαμβάνει τρέχοντες και αναβαλλόμενους φόρους. Ο τρέχων φόρος εισοδήματος είναι ο πληρωτέος φόρος εισοδήματος επί των φορολογητέων κερδών της χρήσης, καθώς και οι τυχόν αναπροσαρμογές στον πληρωτέο φόρο προηγούμενων χρήσεων. Ο φορολογικός συντελεστής που χρησιμοποιείται είναι ο προβλεπόμενος από τις φορολογικές διατάξεις κατά τις χρήσεις που αφορούν τα αντίστοιχα φορολογητέα κέρδη.

Η μητρική εταιρεία είναι ναυτιλιακή εταιρεία και εκμεταλλεύεται ιδιόκτητα πλοία υπό Ελληνική σημαία. Τα εισοδήματα που προέρχονται από την εκμετάλλευση των ιδιόκτητων πλοίων της, απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος βάσει της παρ. 14 αρθρ. 72 του ν. 4172 / 2013 και υπόκεινται στον ειδικό φόρο για τα πλοία σύμφωνα με το ν. 27 / 1975. Η παραπάνω απαλλαγή ισχύει και για τα διανεμηθέντα μερίσματα. Για τα εισοδήματα που αποκτά πέραν αυτών της εκμετάλλευσης των ιδιόκτητων πλοίων της (π.χ. ενοίκια, τόκους καταθέσεων, καταστήματα εντός των πλοίων, έσοδα ναυτικών πρακτορεύσεων κ.λ.π) , εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 27 / 1975 οι οποίες αναφέρουν ότι, σε περίπτωση που ημεδαπή εταιρεία ή αλλοδαπή πλοιοκτήτρια πλοίων με σημαία Ελλάδας, Ε.Ε. ή «ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου», ασκεί εκτός από την εκμετάλλευση των πλοίων και άλλες επιχειρήσεις, απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος ποσό από τα καθαρά κέρδη ή

τα μερίσματα, ίσο προς την σχέση που προκύπτει μεταξύ των ακαθάριστων εσόδων από τα πλοία και των συνολικών ακαθάριστων εσόδων της.

Για να προσδιορισθεί η φορολογική υποχρέωση επί των κερδών πέραν της εκμετάλλευσης των ιδιόκτητων πλοίων της, τα οποία εξευρίσκονται με τον παραπάνω τρόπο, εφαρμόζεται, ο φορολογικός συντελεστής που προβλέπεται από τις γενικές διατάξεις φορολογίας εισοδήματος (άρθ. 58 ν. 4172 / 2013), ο οποίος για τη χρήση 2018 ανέρχεται σε 29% μειούμενος από το 2019 κατά 1% ετησίως για να διαμορφωθεί το 2022, και μετέπειτα, σε 25%. Επί των διανεμηθέντων κερδών που προέρχονται από εισοδήματα πέραν της εκμετάλλευσης των ιδιόκτητων πλοίων και εξευρίσκονται όπως προαναφέρθηκε, παρακρατείται φόρος με συντελεστή 15% (παρ. 1 άρθ. 64 ν. 4172 / 2013).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα αρθρ. 48 και 63 του φορολογικού νόμου 4172 / 2013, τα μερίσματα που διανέμονται σε εταιρείες εντός του ίδιου ομίλου, από τον Ιανουάριο του 2014 και μετά, εξαιρούνται τόσο από το φόρο εισοδήματος όσο και από τον παρακρατούμενο φόρο, με την προϋπόθεση ότι η μητρική εταιρεία συμμετέχει στην εταιρεία που διανέμει το μερίσμα με ποσοστό τουλάχιστον 10% για δύο συνεχόμενα έτη.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος είναι ο φόρος που θα πληρωθεί ή θα ανακτηθεί στο μέλλον για έσοδα ή έξοδα που έγιναν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης χρήσης αλλά θεωρούνται φορολογητέα έσοδα ή εκπιπτέα έξοδα μελλοντικών χρήσεων (προσωρινές διαφορές). Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα αναγνωρισθούν φορολογικά τα έσοδα ή τα έξοδα. Προσωρινές διαφορές όπως η αρχική καταχώρηση στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, η οποία δεν επηρεάζει ούτε το λογιστικό, ούτε το φορολογητέο κέρδος, δεν λαμβάνονται υπόψη. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται μόνο όταν πιθανολογούνται μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, από τα οποία παρέχεται η δυνατότητα να εκπέσουν οι αντίστοιχες προσωρινές διαφορές.

Λόγω του ειδικού φορολογικού καθεστώτος, δεν λογίζονται αναβαλλόμενοι φόροι στη μητρική εταιρεία.

3.17 Αποτελέσματα ανά μετοχή

Ο Όμιλος και η Εταιρεία παρουσιάζουν βασικά και προσαρμοσμένα αποτελέσματα ανά μετοχή. Τα βασικά αποτελέσματα ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας τα κέρδη ή ζημίες της χρήσης προς τον σταθμισμένο αριθμό των μετοχών κάθε χρήσης. Τα προσαρμοσμένα αποτελέσματα ανά μετοχή υπολογίζονται κατά τον ίδιο τρόπο, εκτός αν υπάρχουν ομολογίες ή δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών, οπότε, για να προσδιορισθεί ο δείκτης, προσαρμόζεται ο αριθμός των μετοχών με τον οποίο διαιρούνται τα αποτελέσματα.

3.18 Λειτουργικοί τομείς

Τομέας ή τμήμα των δραστηριοτήτων του Ομίλου είναι κάθε διακεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα με ιδιάζοντα χαρακτηριστικά ως προς τη φύση της δραστηριότητας και τους επιχειρηματικούς κινδύνους που συνεπάγεται.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας και επιπλέον έχει αναλάβει τη πρακτόρευση πλοίων / γραμμών καθώς και την εμπορική εκμετάλλευση καταστημάτων και εστιατορίων–bars επί πλοίων του ομίλου της υπερκείμενης μητρικής καθώς και θυγατρικών της υπερκείμενης μητρικής.

Η Διοίκηση παρακολουθεί τις λειτουργίες του Ομίλου με βάση το είδος εκμετάλλευσης και κατανέμει τις δραστηριοποιήσεις αυτές ως κάτωθι:

- Δραστηριότητες εκμετάλλευσης πλοίων που περιλαμβάνουν ανάλυση του συνόλου των λειτουργιών / εκμεταλλεύσεων που σχετίζονται με πλοία που βρίσκονται υπό την διαχείριση του Ομίλου.
- Λοιπές εμπορικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν ανάλυση του συνόλου των εμπορικών λειτουργιών / εκμεταλλεύσεων που σχετίζονται με πρακτορεύσεις πλοίων / γραμμών και εκμεταλλεύσεις καταστημάτων λιανικής και εστιατορίων–bars επί πλοίων του ομίλου της υπερκείμενης μητρικής και θυγατρικών εταιρειών της υπερκείμενης μητρικής. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας εξετάζει περιοδικά χρηματοοικονομικές αναφορές όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματά για κάθε έναν από τους ανωτέρω τομείς δραστηριοποίησης. Τα αποτελέσματα, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις κάθε τομέα που γνωστοποιείται, περιλαμβάνουν στοιχεία που αφορούν άμεσα τον κάθε τομέα καθώς και αυτά που μπορούν εύλογα να κατανεμηθούν.

3.19 Αλλαγές σε λογιστικές πολιτικές

α. Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες»

Το ΔΠΧΑ 15 εκδόθηκε τον Μάιο του 2014. Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων από όλα τα συμβόλαια με πελάτες ώστε να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών κεφαλαιαγορών. Περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα αναγνωρίζει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Ο Όμιλος υιοθέτησε το πρότυπο αναδρομικά με τη σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής να αναγνωρίζεται κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής την 1/1/2018 ως προσαρμογή στο υπόλοιπο ανοίγματος των κερδών εις νέον, χωρίς να αναπροσαρμόσει τα συγκριτικά στοιχεία. Ο Όμιλος αξιολόγησε τις πηγές εσόδου του, εφαρμόζοντας τα πέντε βήματα που περιγράφονται στο πρότυπο, προκειμένου να εντοπίσει τις περιοχές που επηρεάζεται. Η Διοίκηση κατέληξε ότι γενικά οι συμβάσεις με πελάτες αποτελούνται από μία υποχρέωση εκτέλεσης ή παροχής υπηρεσίας και οι τιμές είναι σταθερές και προκύπτουν από τιμοκαταλόγους. Το έσοδο αναγνωρίζεται την στιγμή που παρέχεται η

υπηρεσία στον πελάτη. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος κατέληξε ότι το συγκεκριμένο πρότυπο δεν έχει επίπτωση στις Χρηματοοικονομικές του Καταστάσεις. Όσον αφορά την αναγνώριση συμβατικής υποχρέωσης αυτή υφίσταται όταν ο πελάτης καταβάλει αντάλλαγμα ή μία οντότητα διατηρεί δικαίωμα επί ενός ποσού ανταλλάγματος το οποίο είναι ανεπιφύλακτο προτού ο Όμιλος παράσχει την υπηρεσία. Με βάση αυτά ο Όμιλος αναγνωρίζει ως συμβατικές υποχρεώσεις τα έσοδα επομένων χρήσεων, στα οποία περιλαμβάνονται κυρίως η προπώληση εισιτηρίων και το κόστος του προγράμματος πιστότητας πελατών, καθώς και τις προκαταβολές που έχει λάβει από πελάτες. Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τα κονδύλια της χρηματοοικονομικής θέσης που επηρεάζονται από την υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 15

	Ο Όμιλος			Η Εταιρεία		
	31/12/2017	Προσαρμογές	1/1/2018	31/12/2017	Προσαρμογές	1/1/2018
Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις	–	2.989	2.989	–	2.400	2.400
Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	14.821	-2.989	11.832	14.228	-2.400	11.828

β. Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα»

Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά τις πρόνοιες του ΔΛΠ 39 που αφορούν στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και συμπεριλαμβάνει επίσης ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών που εφαρμοζόταν βάσει του ΔΛΠ 39. Επιπλέον, το ΔΠΧΑ 9 καθιερώνει μία προσέγγιση της λογιστικής αντιστάθμισης βασιζόμενη σε αρχές και αντιμετωπίζει ασυνέπειες και αδυναμίες στο προηγούμενο μοντέλο του ΔΛΠ 39. Ο Όμιλος εφάρμοσε το νέο πρότυπο την 1/1/2018 και δεν θα αναπροσαρμόσει την συγκριτική πληροφόρηση. Κατά την 31/12/2017, ο Όμιλος κατείχε συμμετοχικούς τίτλους οι οποίοι είχαν χαρακτηριστεί με βάση το ισχύον πρότυπο (ΔΛΠ 39) ως διαθέσιμοι προς πώληση και η αποτίμηση τους γίνονταν στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Ακολουθώντας αυτή την κατηγοριοποίηση ο Όμιλος εξακολουθεί να αναγνωρίζει τους συγκεκριμένους συμμετοχικούς τίτλους, εφόσον εμπίπτουν στις πρόνοιες του προτύπου, και τους επιμετρά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η επίπτωση κατά την πρώτη εφαρμογή εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα.

Για τις εμπορικές απαιτήσεις, ο Όμιλος εφάρμοσε την απλοποιημένη μέθοδο για να υπολογίσει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των εμπορικών απαιτήσεων του κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής. Ως αποτέλεσμα κατά την εφαρμογή του προτύπου υπήρξε μία αύξηση των προβλέψεων για επισφαλείς πελάτες και αντίστοιχη αρνητική επίδραση στα ίδια κεφάλαια ύψους € 30.

Τέλος δεν επήλθε καμία επίδραση στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του Ομίλου. Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τα κονδύλια της χρηματοοικονομικής θέσης που επηρεάζονται από την υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 9:

	Ο Όμιλος			Η Εταιρεία		
	31/12/2017	Προσαρμογές	1/1/2018	31/12/2017	Προσαρμογές	1/1/2018
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	83.414	-83.414	–	83.414	-83.414	–
Χρηματοοικονομικά στοιχεία εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων	–	83.414	83.414	–	83.414	83.414
Αναπροσαρμογή απαιτήσεων λόγω αύξησης πρόβλεψης για επισφαλείς πελατών	13.002	-30	12.972	19.587	-30	19.557
Αναπροσαρμογή του υπολοίπου εις νέον	4.044	-30	4.014	-5.857	-30	-5.887

3.20 Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποίηση υφιστάμενων Προτύπων

Συγκεκριμένα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες έχουν εκδοθεί, τα οποία είναι υποχρεωτικά για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν κατά τη διάρκεια της παρούσας χρήσης ή μεταγενέστερα. Ο Όμιλος εκτιμά, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, ότι οι ακόλουθες τροποποιήσεις είτε δεν έχουν επίδραση είτε ότι η τυχόν επίδραση δεν είναι σημαντική για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για την τρέχουσα οικονομική χρήση

ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα»

Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά τις πρόνοιες του ΔΛΠ 39 που αφορούν στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και συμπεριλαμβάνει επίσης ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών που εφαρμοζόταν βάσει του ΔΛΠ 39. Επιπλέον, το ΔΠΧΑ 9 καθιερώνει μία προσέγγιση της λογιστικής αντιστάθμισης βασιζόμενη σε αρχές και αντιμετωπίζει ασυνέπειες και αδυναμίες στο προηγούμενο μοντέλο του ΔΛΠ 39. Η επίδραση από την εφαρμογή του προτύπου στον Όμιλο περιγράφεται στη σημείωση 3.19.

ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες»

Το ΔΠΧΑ 15 εκδόθηκε τον Μάιο του 2014. Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων από όλα τα συμβόλαια με πελάτες ώστε να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών κεφαλαιαγορών. Περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Η

βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα αναγνωρίζει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Η επίδραση από την εφαρμογή του προτύπου στον Όμιλο περιγράφεται στη σημείωση 3.19.

ΔΛΠ 40 (Τροποποιήσεις) “Μεταφορές επενδυτικών ακινήτων”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι προκειμένου να μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταφορά προς ή από τα επενδυτικά ακίνητα θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί αλλαγή στη χρήση. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι έχει επέλθει αλλαγή στην χρήση ενός ακινήτου, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο το ακίνητο πληροί τον ορισμό και η αλλαγή στη χρήση να μπορεί να τεκμηριωθεί.

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 22 “Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές”

Η Διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση σχετικά με πώς προσδιορίζεται η ημερομηνία της συναλλαγής όταν εφαρμόζεται το πρότυπο που αφορά τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, ΔΛΠ 21. Η Διερμηνεία έχει εφαρμογή όταν μία οντότητα είτε καταβάλει, είτε εισπράττει προκαταβολικά τίμημα για συμβάσεις που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα.

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ 2014 (Κύκλος 2014 – 2016)

ΔΛΠ 28 “Συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες”

Οι τροποποιήσεις παρέχουν διευκρινήσεις ως προς το ότι όταν οι οργανισμοί διαχείρισης επενδύσεων κεφαλαίων, τα αμοιβαία κεφάλαια, και οντότητες με παρόμοιες δραστηριότητες εφαρμόζουν την επιλογή να επιμετρούν τις συμμετοχές σε συγγενείς ή κοινοπραξίες σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αυτή η επιλογή θα πρέπει να γίνει ξεχωριστά για κάθε συγγενή ή κοινοπραξία κατά την αρχική αναγνώριση.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για μεταγενέστερες περιόδους

ΔΠΧΑ 9 (Τροποποιήσεις) “Δικαιώματα πρόωρης αποπληρωμής με καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις παρέχουν στις εταιρείες την δυνατότητα, εφόσον πληρούν μία συγκεκριμένη συνθήκη, να επιμετρούν χρηματοοικονομικά στοιχεία με δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής και καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης (negative compensation) στο αναπόσβεστο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων αντί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Το ΔΠΧΑ 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το ΔΛΠ 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις. Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί ο μισθωτής να αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Σχετικά με το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του εκμισθωτή, το ΔΠΧΑ 16 ενσωματώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 17. Επομένως, ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης. Ο Όμιλος θα υιοθετήσει το πρότυπο από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής (1/1/2019) ακολουθώντας την απλοποιημένη μέθοδο μετάβασης χωρίς επαναδιατύπωση συγκριτικών ποσών. Ο Όμιλος θα κάνει χρήση της εξαίρεσης για τις βραχυπρόθεσμες και χαμηλής αξίας μισθώσεις. Κατά την 1/1/2019 ο Όμιλος ενοικιάζει μέσω μισθώσεων κυρίως μικρό αριθμό μεταφορικών μέσων (Ι.Χ.Ε.) για την εξυπηρέτηση των αναγκών του. Η επίδραση εφαρμογής επί των μισθώσεων αυτών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μετά από σχετική αξιολόγηση που διενήργησε είναι αμελητέα.

ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) “Μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι οντότητες πρέπει να λογιστικοποιούν τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές τους σε μία συγγενή εταιρεία ή κοινοπραξία - στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης - με βάση το ΔΠΧΑ 9. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 23 “Αβεβαιότητα σχετικά με τον χειρισμό θεμάτων φορολογίας εισοδήματος” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Η Διερμηνεία παρέχει επεξηγήσεις ως προς την αναγνώριση και επιμέτρηση του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την φορολογική αντιμετώπιση κάποιων στοιχείων. Το Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 23 έχει εφαρμογή σε όλες τις πτυχές της λογιστικοποίησης του φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει τέτοια αβεβαιότητα, συμπεριλαμβανομένου του φορολογητέου κέρδους/ζημιάς, της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τα φορολογικά κέρδη και φορολογικές ζημιές και τους φορολογικούς συντελεστές.

ΔΛΠ 19 (Τροποποιήσεις) “Τροποποίηση προγράμματος, περικοπή ή διακανονισμός” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι οντότητες πρέπει να προσδιορίζουν τα συνταξιοδοτικά έξοδα όταν λαμβάνουν χώρα αλλαγές σε συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

ΔΠΧΑ 3 (Τροποποιήσεις) “Ορισμός συνένωσης επιχειρήσεων” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020)

Ο νέος ορισμός εστιάζει στην έννοια της απόδοσης μιας επιχείρησης με τη μορφή παροχής αγαθών και υπηρεσιών στους πελάτες σε αντίθεση με τον προηγούμενο ορισμό ο οποίος εστίαζε στις αποδόσεις με τη μορφή μερισμάτων, χαμηλότερου

κόστους ή άλλου οικονομικού οφέλους σε επενδυτές και λοιπά μέρη. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 8 (Τροποποιήσεις) “Ορισμός του ουσιώδους” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020)

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του ουσιώδους και πώς πρέπει να χρησιμοποιείται, συμπληρώνοντας τον ορισμό με οδηγίες οι οποίες παρέχονταν έως τώρα σε άλλα σημεία των ΔΠΧΑ. Επιπλέον, έχουν βελτιωθεί οι διευκρινίσεις που συνοδεύουν τον ορισμό. Τέλος, οι τροποποιήσεις διασφαλίζουν ότι ο ορισμός του ουσιώδους εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλα τα ΔΠΧΑ. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ (Κύκλος 2015 – 2017) (εφαρμόζονται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιλαμβάνουν αλλαγές σε τέσσερα ΔΠΧΑ. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

ΔΠΧΑ 3 “Συνενώσεις επιχειρήσεων”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον έλεγχο της επιχείρησης αυτής.

ΔΠΧΑ 11 “Από κοινού συμφωνίες”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα δεν επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά από κοινού έλεγχο στην επιχείρηση αυτή.

ΔΛΠ 12 “Φόροι εισοδήματος”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα λογιστικοποιεί όλες τις επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από πληρωμές μερισμάτων με τον ίδιο τρόπο.

ΔΛΠ 23 “Κόστος δανεισμού”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα χειρίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού οποιοδήποτε δάνειο αναλήφθηκε ειδικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου όταν το στοιχείο αυτό είναι έτοιμο για τη χρήση την οποία προορίζεται ή την πώλησή του.

4. Έσοδα

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Έσοδα από θαλάσσιες - ακτοπλοϊκές μεταφορές & ναυλώσεις	57.864	48.173	54.452	37.817
Έσοδα από εστιατόρια – bars	14.824	12.804	14.824	12.804
Έσοδα από καταστήματα γενικών πωλήσεων	7.578	7.282	7.578	7.282
Έσοδα από πρακτορεύσεις	11.471	11.200	11.470	11.200
Σύνολα	91.737	79.459	88.324	69.103

Συγκριτικά ποσά της χρήσης 1/1–31/12/2017 έχουν αναταξινομηθεί για λόγους καλύτερης πληροφόρησης

5. Κόστος πωληθέντων

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Κόστος μισθοδοσίας	13.944	9.732	13.944	9.732
Καύσιμα – λιπαντικά	24.032	10.862	23.462	10.862
Έξοδα λιμένων – συντηρήσεις – αναλώσιμα	3.523	1.440	2.323	1.440
Τρόφιμα – ποτά – εμπορεύματα καταστημάτων	8.027	6.996	8.027	6.996
Λοιπά έξοδα	13.970	12.587	13.970	12.574
Αποσβέσεις	12.809	13.692	11.491	8.164
Σύνολα	76.305	55.309	73.217	49.768

6. Έξοδα λειτουργίας διάθεσης

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Κόστος μισθοδοσίας	4.741	4.805	4.741	4.805
Προμήθειες	6.310	4.656	6.305	4.539
Έξοδα προβολής	2.054	1.209	2.054	1.209
Λοιπά έξοδα	593	502	593	502
Αποσβέσεις	92	82	92	82
Σύνολα	13.790	11.254	13.785	11.137

7. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Κόστος μισθοδοσίας	2.906	3.123	2.906	3.123
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	2.214	1.624	2.202	1.610
Λοιπά έξοδα	2.688	1.137	2.635	1.116
Αποσβέσεις	422	414	422	414
Σύνολα	8.230	6.298	8.165	6.263

8. Λοιπά λειτουργικά έσοδα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Έσοδα από παρεπόμενες δραστηριότητες	173	141	173	141
Έσοδα από επιχορηγήσεις	66	67	66	67
Έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων	11	11	11	11
Κέρδη από πώληση παγίων (σημ. 14)	1.513	–	–	–
Αναστροφή προβλέψεων για ενδεχόμενες υποχρεώσεις	8	854	8	854
Αναστροφή προβλέψεων απομείωσης απαιτήσεων	143	91	143	91
Λοιπά έσοδα	513	4	513	4
Σύνολα	2.427	1.168	914	1.168

9. Λοιπά λειτουργικά έξοδα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Απομείωση απαιτήσεων	489	1.657	489	1.657
Αποτίμηση απαιτήσεων σε παρούσα αξία	42	–	42	–
Διάφορα έξοδα	185	165	181	165
Σύνολα	716	1.822	712	1.822

10. Χρηματοοικονομικά έσοδα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Έσοδα από προθεσμιακές καταθέσεις	143	69	66	46
Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα	89	86	81	85
Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές	11	36	11	36
Σύνολα	243	191	158	167

11. Χρηματοοικονομικά έξοδα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Χρεωστικοί τόκοι	420	1.299	420	1.299
Προμήθειες – έξοδα εμβασμάτων – διάφορα έξοδα τραπεζών	126	82	126	82
Προμήθειες εγγυητικών επιστολών – πιστωτικών καρτών	259	243	259	243
Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές	35	11	35	11
Απόσβεση κόστους αναδιοργάνωσης δανείων – έξοδα διαχείρισης δανείων	311	161	311	161
Σύνολα	1.151	1.796	1.151	1.796

12. Παροχές σε εργαζόμενους

Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού στη λήξη των χρήσεων 2018 και 2017, ανερχόταν σε 401 και σε 318 άτομα αντίστοιχα.

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Μισθοί	18.342	14.675	18.342	14.675
Εργοδοτικές εισφορές	2.775	2.419	2.775	2.419
Παρεπόμενες παροχές	286	268	286	268
Καθορισμένες παροχές προσωπικού (σημ. 26)	188	298	188	298
Σύνολα	21.591	17.660	21.591	17.660

13. Φόροι εισοδήματος

Το ισχύον φορολογικό πλαίσιο για την Εταιρεία περιγράφεται αναλυτικά στη σημ. 3.16. Όσον αφορά την αλλοδαπή εταιρεία του Ομίλου ο ισχύων φορολογικός συντελεστής στη χώρα που δραστηριοποιείται και για το αντικείμενο της δραστηριότητάς της είναι 4,80%.

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Φόρος χρήσης	152	246	–	–
Αναβαλλόμενοι φόροι	-179	-66	–	–
Σύνολα	-27	180	–	–

Στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης τα ποσά από «Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις» του Ομίλου κατά την 31/12/2018 ανέρχονται σε € 0 ενώ κατά την 31/12/2017 σε € 179. Τέλος λόγω του ειδικού φορολογικού καθεστώτος, δεν λογίζονται αναβαλλόμενοι φόροι στη μητρική εταιρεία (σημ. 3.16).

14. Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία

	Ο Όμιλος						Σύνολα
	Γήπεδα - Οικόπεδα	Κτίρια - Τεχνικά έργα	Μεταφορικά μέσα	Πλοία – Ανταλλακτικά – Δεξαμενισμοί – Λοιπός εξοπλισμός πλοίων	Επιπλα-Η/Υ–Λοιπός εξοπλισμός–Κινητή τηλεφωνία και Tablets	Λοιμισμικά προγράμματα Η/Υ– Δικαιώματα εκμετάλλευσης	
Αξία κτήσης 1/1/2017	2.110	6.297	8	452.284	3.503	3.285	467.487
Αγορές – προσθήκες 1/1–31/12/2017	–	23	–	1.131	151	105	1.410
Μείον / (πλέον) : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1–31/12/2017	–	–	–	-1.524	70	–	-1.454
Αξία κτήσης την 31/12/2017	2.110	6.320	8	454.939	3.584	3.390	470.351
Αξία κτήσης 1/1/2018	2.110	6.320	8	454.939	3.584	3.390	470.351
Αγορές – προσθήκες 1/1–31/12/2018	–	–	–	31.112	504	4.861	36.477
Μείον : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1–31/12/2018	–	–	–	106.916	42	–	106.958
Αξία κτήσης την 31/12/2018	2.110	6.320	8	379.135	4.046	8.251	399.870
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2017	–	3.119	8	154.684	3.083	3.180	164.074
Αποσβέσεις 1/1–31/12/2017	–	257	–	13.660	160	72	14.149
Μείον : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1–31/12/2017	–	–	–	6	71	–	77
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2017	–	3.376	8	168.338	3.172	3.252	178.146
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2018	–	3.376	8	168.338	3.172	3.252	178.146
Αποσβέσεις 1/1–31/12/2018	–	257	–	11.889	195	941	13.282
Μείον : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1–31/12/2018	–	–	–	38.431	40	–	38.471
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2018	–	3.633	8	141.796	3.327	4.193	152.957
Αναπόσβεστο υπόλοιπο κατά την :							
1/1/2017	2.110	3.178	–	297.600	420	105	303.413
31/12/2017	2.110	2.944	–	286.601	412	138	292.205
31/12/2018	2.110	2.687	–	237.339	719	4.058	246.913

Την 8/3/2018 ολοκληρώθηκε η πώληση του πλοίου M/V Cruise Bonaria της θυγατρικής εταιρείας Minoan Italia S.p.A. στην θυγατρική εταιρεία της υπερκείμενης μητρικής Grimaldi Euromed S.p.A.. Το συνολικό καθαρό τίμημα της πώλησης του πλοίου ανήλθε σε € 70.000. Το ενοποιημένο καθαρό κέρδος από την παραπάνω πώληση διαμορφώθηκε σε € 1.513 και εμφανίζεται στο κονδύλι «Λοιπά λειτουργικά έσοδα» (σημ. 8).

Η Εταιρεία

	<u>Γήπεδα -</u> <u>Οικόπεδα</u>	<u>Κτίρια -</u> <u>Τεχνικά</u> <u>έργα</u>	<u>Μεταφορικά</u> <u>μέσα</u>	<u>Πλοία -</u> <u>Ανταλλακτικά -</u> <u>Δεξαμενισμοί -</u> <u>Λοιπός εξοπλισμός</u> <u>πλοίων</u>	<u>Έπιπλα-</u> <u>Η/Υ-Λοιπός</u> <u>εξοπλισμός-</u> <u>Κινητή</u> <u>τηλεφωνία</u> <u>και Tablets</u>	<u>Λογισμικά</u> <u>προγράμματα</u> <u>Η/Υ-</u> <u>Δικαιώματα</u> <u>εκμετάλλευσης</u>	<u>Σύνολα</u>
Αξία κτήσης 1/1/2017	2.110	6.297	8	238.563	3.503	3.285	253.766
Αγορές – προσθήκες 1/1 –31/12/2017	–	23	–	1.131	151	105	1.410
Μείον / (πλέον) : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1–31/12/2017	–	–	–	-1.524	70	–	-1.454
Αξία κτήσης την 31/12/2017	2.110	6.320	8	241.218	3.584	3.390	256.630
Αξία κτήσης 1/1/2018	2.110	6.320	8	241.218	3.584	3.390	256.630
Αγορές – προσθήκες 1/1–31/12/2018	–	–	–	94.514	504	4.861	99.879
Μείον / (πλέον) : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1 –31/12/2018	–	–	–	-4	42	–	38
Αξία κτήσης την 31/12/2018	2.110	6.320	8	335.736	4.046	8.251	356.471
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2017	–	3.119	8	83.589	3.083	3.180	92.979
Αποσβέσεις 1/1–31/12/2017	–	257	–	8.131	160	72	8.620
Μείον : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1–31/12/2017	–	–	–	6	71	–	77
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2017	–	3.376	8	91.714	3.172	3.252	101.522
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2018	–	3.376	8	91.714	3.172	3.252	101.522
Αποσβέσεις 1/1 – 31/12/2018	–	257	–	10.570	195	941	11.963
Μείον / (πλέον) : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1–31/12/2018	–	–	–	-2	40	–	38
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2018	–	3.633	8	102.286	3.327	4.193	113.447
Αναπόσβεστο υπόλοιπο κατά την :							
1/1/2017	2.110	3.178	–	154.974	420	105	160.787
31/12/2017	2.110	2.944	–	149.504	412	138	155.108
31/12/2018	2.110	2.687	–	233.450	719	4.058	243.024

Τον Ιούνιο 2018, ολοκληρώθηκε η μεταβίβαση του πλοίου ΜΥΚΟΝΟΣ ΠΑΛΑΣ έναντι € 65.000 στην Εταιρεία από την θυγατρική εταιρεία Minoan Italia S.p.A.

Πληροφορίες σχετικές με την αγορά του πλοίου ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ ΠΑΛΑΣ και το αποκτηθέν δικαίωμα που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες «Πλοία–Ανταλλακτικά–Δεξαμενισμοί–Λοιπός εξοπλισμός πλοίων» και «Λογισμικά προγράμματα Η/Υ–Δικαιώματα εκμετάλλευσης» παρατίθενται στη σημ. 17.

Η εύλογη αξία των πλοίων του Ομίλου κατά την 31/12/2018 ανέρχεται συνολικά σε ποσό € 241.000 και των ακινήτων αντίστοιχα σε € 7.173 σύμφωνα με ανεξάρτητους εκτιμητές. Εξετάστηκε εάν υφίστανται τυχόν ενδείξεις απομείωσης της αξίας τους και κρίθηκε ότι δεν συντρέχει λόγος απομείωσης. Πληροφορίες σχετικές με τις υποθήκες, προσημειώσεις επί των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται στη σημ. 25.

Οι αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται στα παρακάτω κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων:

	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Κόστος πωληθέντων	12.809	13.692	11.491	8.164
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	92	82	92	82
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	381	373	381	373
Σύνολα	13.282	14.147	11.964	8.619

15. Επενδύσεις σε ακίνητα

Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	Ο Όμιλος			Η Εταιρεία		
	Γήπεδα - Οικόπεδα	Κτίρια	Σύνολο	Γήπεδα - Οικόπεδα	Κτίρια	Σύνολο
Αξία κτήσης 1/1/2017	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Αξία κτήσης την 31/12/2017	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Αξία κτήσης 1/1/2018	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Αξία κτήσης την 31/12/2018	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2017	–	535	535	–	535	535
Αποσβέσεις 1/1–31/12/2017	–	41	41	–	41	41
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2017	–	576	576	–	576	576
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2018	–	576	576	–	576	576
Αποσβέσεις 1/1–31/12/2018	–	41	41	–	41	41
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2018	–	617	617	–	617	617
Αναπόσβεστο υπόλοιπο κατά την :						
1/1/2017	557	660	1.217	557	660	1.217
31/12/2017	557	619	1.176	557	619	1.176
31/12/2018	557	578	1.135	557	578	1.135

Η εύλογη αξία του ακινήτου που περιλαμβάνεται στην εν λόγω κατηγορία κατά την 31/12/2018 ανέρχεται συνολικά σε ποσό € 1.198 σύμφωνα με ανεξάρτητο εκτιμητή και δεν συνέτρεξε λόγος απομείωσης της αξίας του. Επί του ακινήτου, για την εξασφάλιση υποχρεώσεων της Εταιρείας, έχει εγγραφεί προσημείωση.

16. Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες

Οι επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες είναι οι παρακάτω.

εταιρεία	Αξία συμμετοχής	
	31/12/2018	31/12/2017
Minoan Italia S.p.A.	11.223	125.643
Σύνολα	11.223	125.643

Μετά από τις μεταβιβάσεις των πλοίων της (σημ. 14), λήφθηκαν αποφάσεις από Έκτακτες Γενικές Συνελεύσεις της κατά 100% θυγατρικής εταιρείας Minoan Italia S.p.A. για την μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου συνολικά κατά το ποσό € 114.420 και η επιστροφή του εν λόγω ποσού στην μητρική εταιρεία. Κατά την 31/12/2018 τόσο η επιστροφή αυτή όσο και το εναπομένον κατά την 31/12/2017 υπόλοιπο της προηγούμενης απόφασης για επιστροφή κεφαλαίου (€ 6.600) είχαν ολοκληρωθεί. Η θυγατρική εταιρεία διαθέτει ικανοποιητική ρευστότητα (€ 14.981) και εξετάζονται δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύξει.

Τέλος ποσό € 4.638 που αφορά μέρισμα χρήσης 2017 που έλαβε η μητρική εταιρεία από την θυγατρική Minoan Italia S.p.A. περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα της Εταιρείας στην κατηγορία «Έσοδα από μερίσματα συμμετοχών». Η σχετική απόφαση διανομής λήφθηκε κατά την τακτική Γ.Σ. της θυγατρικής εταιρείας τον Απρίλιο του 2018.

17. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Τα Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων κατά την 31/12/2018 ανέρχονται σε € 87 έναντι € 83.414 της 31/12/2017 μετά την αναπροσαρμογή (σημ. 3.19). Το ποσό της τρέχουσας χρήσης αφορά επενδύσεις σε μερίδια δύο μη εισηγμένων συνεταιριστικών τραπεζών και μετοχές μίας μη εισηγμένης εγχώριας εταιρείας, στα οποία ο Όμιλος κατέχει αμελητέο ποσοστό. Μεταβολή ύψους € 83.307 οφείλεται στην ολοκλήρωση της συμφωνίας-πλαίσιο που είχε υπογραφεί τον Οκτώβριο του 2017 μεταξύ της Εταιρείας και της ΑΤΤΙCΑ Α.Ε. Συμμετοχών για τη διάθεση του ποσοστού 48,53% που κατείχε η Εταιρεία στην μη εισηγμένη εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε.

Συγκεκριμένα, την 11/6/2018, ολοκληρώθηκε η αρχική συμφωνία-πλαίσιο που είχε υπογραφεί την 26/10/2017 με την εταιρεία ΑΤΤΙCΑ Α.Ε. Συμμετοχών προκειμένου η Εταιρεία να προχωρήσει στη διάθεση του συνόλου των μετοχών της Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. που κατείχε, αφού προηγουμένως είχαν ικανοποιηθεί όλοι οι όροι και είχαν ληφθεί όλες οι απαιτούμενες εγκρίσεις (Επιτροπή Ανταγωνισμού, εταιρικά διοικητικά όργανα, πιστωτικά ιδρύματα, κ.λ.π).

Η ολοκλήρωση της συμφωνίας—πλαίσιο περιελάβανε την εκτέλεση των ακολούθων επιμέρους και αλληλεξαρτώμενων (en bloc) συναλλαγών:

- Πώληση από την Εταιρεία στην ΑΤΤΙCΑ Α.Ε. Συμμετοχών των 37.667.504 μετοχών της εταιρείας Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. οι οποίες αντιπροσωπεύουν ποσοστό 48,53% του καταβεβλημένου μετοχικού της κεφαλαίου της, έναντι τιμήματος € 78.500. Παράλληλα με την πώληση των εν λόγω μετοχών της εταιρείας Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε., η Εταιρεία απέκτησε το δικαίωμα να δραστηριοποιηθεί στη γραμμή Ηράκλειο–Κυκλάδες, με ταυτόχρονη δέσμευση της ΑΤΤΙCΑ Α.Ε. Συμμετοχών να μην δραστηριοποιηθεί ο όμιλος της στην εν λόγω γραμμή επί τριετία.
- Αγορά του πλοίου “SUPERFAST XII” από εταιρεία του Ομίλου Grimaldi,, το οποίο ανήκε στην εταιρεία ΑΤΤΙCΑ ΦΕΡΡΙΣ Ν.Ε., 100% θυγατρική της ΑΤΤΙCΑ Α.Ε. Συμμετοχών, έναντι συνολικού τιμήματος € 74.500.
- Αγορά από την Εταιρεία του ταχύπλοου πλοίου «HIGHSPEED 7» (το οποίο μετονομάστηκε σε «ΣΑΝΤΟΠΙΝΗ ΠΑΛΑΣ») από την εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. έναντι συνολικού τιμήματος € 25.000.

Η Εταιρεία για το δικαίωμα δραστηριοποίησης και μη ανταγωνισμού από τον όμιλο της ΑΤΤΙCΑ Α.Ε. Συμμετοχών που απέκτησε για τη γραμμή Ηράκλειο–Κυκλάδες, ζήτησε και έλαβε μελέτη εκτίμησης της εύλογης αξίας από ανεξάρτητο αναγνωρισμένο εκτιμητή η οποία διενεργήθηκε σύμφωνα με μέθοδο αποδεκτή από τα Δ.Π.Χ.Α. (μέθοδος προεξοφλημένων ελεύθερων ταμειακών ροών).

Βάσει των ανωτέρω, η Εταιρεία αποαναγνώρισε τη συμμετοχή στην εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. και αναγνώρισε στα ενσώματα πάγια στοιχεία την απόκτηση του πλοίου «HIGHSPEED 7» ποσού € 25.000 και στα άυλα περιουσιακά στοιχεία την απόκτηση του δικαιώματος δραστηριοποίησης και μη ανταγωνισμού ποσού € 4.807 βάσει μελέτης ανεξάρτητου εκτιμητή. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση της αξίας του δικαιώματος είναι αυτή των προεξοφλημένων ελεύθερων ταμειακών ροών (D.C.F.) και οι βασικοί παράγοντες που λήφθηκαν υπόψη είναι ο ρυθμός μεταβολής των εσόδων, το κόστος των καυσίμων και το προεξοφλητικό επιτόκιο. Το δικαίωμα θα αποσβεστεί με τη σταθερή μέθοδο εντός της τριετίας (σημ. 14). Κατά την 31/12/2018 το αναπόσβεστο υπόλοιπο ήταν € 3.920. Εξετάστηκε εάν υφίστανται τυχόν ενδείξεις απομείωσης της αξίας του και κρίθηκε ότι δεν συντρέχει λόγος.

Μετά την ολοκλήρωσή όλων των ανωτέρω από τη συνολική συναλλαγή δεν προέκυψε κέρδος ή ζημία για την Εταιρεία και τον Όμιλο.

Η αποτίμηση των λοιπών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων γίνεται με βάση τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, οι οποίες απεικονίζουν τα περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία τους και τυχόν απομείωση καταγράφεται μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης. Κατά την 31/12/2018 κατόπιν σχετικής εκτίμησης τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία παρουσίασαν ζημία € 20.

18. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις περιλαμβάνονται κυρίως απαιτήσεις του Ομίλου ποσού € 30.845 οι οποίες εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν σε περίοδο πέραν του ενός έτους. Για τις απαιτήσεις αυτές ο Όμιλος έχει προχωρήσει τόσο στις προηγούμενες όσο και στην παρούσα χρήσεις σε πρόβλεψη καθώς και προσαρμογή σε παρούσα αξία συνολικού ποσού € 12.304. Τα αντίστοιχα ποσά για το 2017 ήταν απαιτήσεις € 25.817 και πρόβλεψη—προσαρμογή σε παρούσα αξία € 12.578. Η μεταβολή που εμφανίζεται οφείλεται κυρίως σε συμβατική απαίτηση του Ομίλου.

19. Αποθέματα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Εμπορεύματα	1.638	1.910	1.638	1.910
Αναλώσιμα υλικά	930	566	930	566
Σύνολα	2.568	2.476	2.568	2.476

20. Απαιτήσεις και λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία

	Απαιτήσεις			
	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Πελάτες – επιταγές εισπρακτέες – γραμμάτια	10.766	11.994	10.766	11.994
Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις από θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες	–	–	–	6.600
Λοιπές απαιτήσεις	1.725	1.008	1.321	993
Σύνολα	12.491	13.002	12.087	19.587
	Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Έξοδα επόμενων χρήσεων	409	265	409	265
Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	411	305	411	241
Σύνολα	820	570	820	506

Η έκθεση του Ομίλου και της Εταιρείας στον πιστωτικό κίνδυνο, οι προβλέψεις απομείωσης καθώς και η προσαρμογή σε παρούσα αξία των απαιτήσεων αναλύονται στη σημ. 29.3.

21. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ταμείο	229	286	229	286
Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας	23.936	33.553	8.955	27.103
Σύνολα	24.165	33.839	9.184	27.389

Συγκριτικά ποσά της χρήσης 1/1–31/12/2017 έχουν αναταξινομηθεί για λόγους ακριβέστερης πληροφόρησης

Οι καταθέσεις του Ομίλου είναι τοποθετημένες κυρίως σε τραπεζικά ιδρύματα με υψηλό δείκτη πιστοληπτικής αξιολόγησης.

22. Μετοχικό κεφάλαιο

(τα ποσά της σημείωσης 22 είναι εκφρασμένα σε €)

Το μετοχικό κεφάλαιο της μητρικής εταιρείας διαιρείται σε 106.980.050 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 2,25. Οι κάτοχοι κοινών ονομαστικών μετοχών δικαιούνται μερίσματος όταν αυτό αποφασίζεται να διανεμηθεί από την Τακτική Γενική Συνέλευση και έχουν δικαίωμα μιας ψήφου, για κάθε μετοχή που κατέχουν, στις Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων της Εταιρείας. Ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών τόσο κατά την 31/12/2018 όσο και κατά την 31/12/2017 ανέρχονταν σε 106.980.050 μετοχές. Τόσο η Εταιρεία όσο και η θυγατρική της δεν κατείχαν ίδιες μετοχές κατά τη διάρκεια της χρήσης.

Την 1/11/2018 λήφθηκε απόφαση από την Έκτακτη Γ.Σ. της Εταιρείας για την διαγραφή των μετοχών της Εταιρείας από το Χ.Α.Α. και την υποβολή σχετικού αιτήματος προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η εν λόγω διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη.

23. Λοιπά αποθεματικά

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Τακτικό αποθεματικό	13.733	13.488	12.779	12.779
Σωρευμένα αναλογιστικά αποτελέσματα αναγνωρισμένα στην καθαρή θέση	142	330	142	329
Σύνολα	13.875	13.818	12.921	13.108

Τακτικό αποθεματικό: Σύμφωνα με τον Ελληνικό εταιρικό νόμο, γίνεται ετησίως κράτηση από τα πραγματοποιημένα κέρδη κατά ποσοστό τουλάχιστον 5% προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η κράτηση αυτή παύει, όταν το ύψος του αποθεματικού αυτού φτάσει το 1/3 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά, πριν από κάθε διανομή μερίσματος, για συμψηφισμό τυχόν χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών.

Σωρευμένα αναλογιστικά αποτελέσματα αναγνωρισμένα στην καθαρή θέση: Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Δ.Λ.Π. 19 αναγνωρίζονται απευθείας στα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερη περίοδο αλλά αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου (σημ. 26).

24. Μερίσματα

Σύμφωνα με την Ελληνική εταιρική νομοθεσία θα πρέπει να διανέμεται στους μετόχους της Εταιρείας ως μέρισμα, εφόσον υπάρχει θετικό υπόλοιπο αποτελεσμάτων εις νέον, κατ' ελάχιστο το 35% των πραγματοποιημένων κερδών κάθε χρήσης μετά την κράτηση για Τακτικό Αποθεματικό. Μη διανομή μερίσματος μπορεί να εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων που αντιπροσωπεύουν το 70% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με τα οριζόμενα, για την χρήση 2018 η Εταιρεία δεν δικαιούται να διανείμει μέρισμα.

25. Δάνεια – Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις

Ανάλυση αναφορικά με τα δάνεια της μητρικής εταιρείας έχει ως εξής:

	<u>Μέσα πραγματικά επιτόκια 12μ 2018</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>Μέσα πραγματικά επιτόκια 12μ 2017</u>	<u>31/12/2017</u>
Ομολογιακό δάνειο–Διαχειρίστρια Τράπεζα Εθνική	0,85%	–	0,85%	139.300
Μείον: Αναπόσβεστο κόστος αναδιοργάνωσης δανείων		–		-261
Υπόλοιπο Δανείων		–		139.039
Μείον: Δάνεια–Βραχυπρόθεσμο μέρος		–		-13.818
Δάνεια–Μακροπρόθεσμο μέρος		–		125.221

Η Εταιρεία την 29/6/2018 εξόφλησε πλήρως το ομολογιακό δάνειο που είχε συνάψει σε ευρώ.

Οι τόκοι του ομολογιακού δανείου που έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης 2018 ανέρχονται σε ποσό € 420 έναντι € 1.299 της αντίστοιχης προηγούμενης χρήσης.

Η άρση των υποθηκών που είχαν εγγραφεί για την εξασφάλιση του παραπάνω ομολογιακού δανείου ολοκληρώθηκε εντός του Αυγούστου 2018 και εφεξής όλα τα πλοία της Εταιρείας είναι ελεύθερα βαρών. Ομοίως έχει αρθεί και το ενέχυρο των μετοχών της θυγατρικής Μίνοαν Ιταλία S.p.A. που είχαν εγγραφεί ως εγγύηση για την εξασφάλιση του ίδιου δανείου.

Οι βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις τόσο κατά την 31/12/2018 όσο και κατά την 31/12/2017 ήταν μηδενικού ποσού. Για την τήρηση πιστωτικής γραμμής με συνεργαζόμενη τράπεζα έχουν προσημειωθεί δύο ακίνητα της Εταιρείας (σημ. 14 και 29.4).

26. Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών προσωπικού

Σύμφωνα με το Ελληνικό εργατικό δίκαιο, οι εργαζόμενοι σε περίπτωση εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, δικαιούνται αποζημίωσης η οποία ανέρχεται στο 40% του ποσού που θα καταβαλλόταν σε περίπτωση απόλυσης.

Η παρούσα αξία των καθορισμένων παροχών του Ομίλου και της Εταιρείας έχει ως εξής:

	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Παρούσα αξία καθορισμένων παροχών	1.571	1.420
Υποχρέωση στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις	1.571	1.420

Οι μεταβολές της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών αναλύονται όπως παρακάτω.

	<u>Ο Όμιλος</u>	<u>Η Εταιρεία</u>
Υπόλοιπα έναρξης 1/1/2017	1.473	1.473
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	51	51
Κόστος τόκων	22	22
Καταβληθείσες αποζημιώσεις	-316	-316
Επίδραση διακανονισμού	225	225
Αναλογιστικά (κέρδη) που αναγνωρίζονται στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων	-35	-35
Υπόλοιπα την 31/12/2017	1.420	1.420
Υπόλοιπα έναρξης 1/1/2018	1.420	1.420
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	44	44
Κόστος τόκων	23	23
Καταβληθείσες αποζημιώσεις	-225	-225
Επίδραση διακανονισμού	122	122
Αναλογιστικές ζημιές που αναγνωρίζονται στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων	187	187
Υπόλοιπα την 31/12/2018	1.571	1.571

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα των χρήσεων που έληξαν την 31/12/2018 και 31/12/2017 αντίστοιχα, αναλύονται ως εξής:

	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	44	51	44	51
Κόστος τόκων	23	22	23	22
Κόστος διακανονισμού	122	225	122	225
Σύνολα	189	298	189	298

Το παραπάνω κόστος επιμερίζεται στις εξής κατηγορίες του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης:

	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	52	100	52	100
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	137	198	137	198
Σύνολα	189	298	189	298

Οι υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών συνταξιοδότησης της Εταιρείας της πενταετίας έχουν ως εξής:

	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>	<u>31/12/2015</u>	<u>31/12/2014</u>
Υποχρέωση καθορισμένων παροχών	1.571	1.420	1.473	1.386	1.362

Το σύνολο των υποχρεώσεων παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία είναι μη χρηματοδοτημένο. Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως εξής:

- Το προεξοφλητικό επιτόκιο ανέρχεται κατά την 31/12/2018 σε 1,70% και την 31/12/2017 σε 1,60%.
- Η μέση ετήσια μακροχρόνια αύξηση μισθολογίου ανέρχεται κατά την 31/12/2018 σε 1,75% και την 31/12/2017 σε 1,75%.
- Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μακροχρόνιας αύξησης πληθωρισμού ανέρχεται για το 2018 σε 1,75% και για το 2017 σε 1,75%.
- Ο αναμενόμενος μέσος όρος της μελλοντικής υπηρεσίας των μισθωτών του Ομίλου είναι 15,43 έτη.

Οι πληρωμές των παροχών που αναμένεται να πραγματοποιηθούν κατά την επόμενη 5ετία για την Εταιρεία ανέρχονται σε € 80. Εάν ο συντελεστής προεξόφλησης που έχει χρησιμοποιηθεί στην αποτίμηση ήταν 0,50% υψηλότερος, τότε η υποχρέωση καθορισμένων παροχών για την αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία θα μειωνόταν κατά € 98 για την Εταιρεία. Εάν ο συντελεστής προεξόφλησης που έχει χρησιμοποιηθεί στην αποτίμηση ήταν 0,50% χαμηλότερος, τότε η υποχρέωση καθορισμένων παροχών για την αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία θα αυξανόταν κατά περίπου € 108 για την Εταιρεία.

27. Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις & Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις *				
Προκαταβολές πελατών	1.855	–	1.855	–
Έσοδα επόμενων χρήσεων	1.302	–	1.302	–
Σύνολα	3.157	–	3.157	–
Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις				
Προμηθευτές – γραμμάτια – επιταγές πληρωτέες	6.942	4.290	6.940	4.286
Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη – ασφαλιστικοί οργανισμοί	3.994	3.688	3.993	3.688
Πιστωτές διάφοροι	10.417	2.239	4.806	2.239
Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	2.181	1.615	2.181	1.615
Προκαταβολές πελατών *	–	1.247	–	1.247
Έσοδα επόμενων χρήσεων *	–	1.742	–	1.153
Σύνολα	23.534	14.821	17.920	14.228

* Σχετική πληροφόρηση παρέχεται στη σημ. 3.19

28. Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Ο ακόλουθος πίνακας εμφανίζει τους συμψηφισμούς χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων που πραγματοποιήθηκαν στην τρέχουσα και προηγούμενη χρήση:

	Αρχικά Υπόλοιπα		Υπόλοιπα προς συμψηφισμό		Συμψηφισμένα Υπόλοιπα τα οποία εμφανίζονται στις Οικ. Καταστάσεις	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ο Όμιλος						
Χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Απαιτήσεις	23.035	21.289	-10.544	-8.287	12.491	13.002
Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Υποχρεώσεις	37.234	23.108	10.544	8.287	26.690	14.821
Η Εταιρεία						
Χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Απαιτήσεις	22.631	27.874	-10.544	-8.287	12.087	19.587
Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Υποχρεώσεις	31.622	22.516	10.544	8.287	21.078	14.229

29. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

29.1 Γενικά

Η Εταιρεία και ο Όμιλος εκτίθενται κυρίως στους παρακάτω χρηματοοικονομικούς κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να επηρεαστούν από το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον όπως αναλύεται παρακάτω.

Η σημείωση αυτή παρουσιάζει πληροφορίες για την έκθεση της Εταιρείας και του Ομίλου σε κάθε έναν από τους ανωτέρω κινδύνους, για τους στόχους της Εταιρείας και του Ομίλου, τις πολιτικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζουν για την επιμέτρηση και τη διαχείριση του κινδύνου, καθώς και τη διαχείριση κεφαλαίου της Εταιρείας και του Ομίλου. Περισσότερα ποσοτικά στοιχεία για αυτές τις γνωστοποιήσεις περιλαμβάνονται σε όλο το εύρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για τη δημιουργία και την εποπτεία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου και βάσει εγκεκριμένων πολιτικών του, έχει αναθέσει στον Οικονομικό τομέα την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου εφαρμόζονται προκειμένου να αναγνωρίζονται και να αναλύονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η Εταιρεία και ο Όμιλος, να τίθενται όρια ανάληψης κινδύνου και να αντισταθμίζονται οι κίνδυνοι, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου, εξετάζονται περιοδικά ώστε να ενσωματώνουν τις αλλαγές που παρατηρούνται στις συνθήκες της αγοράς και στις δραστηριότητες της Εταιρείας και του Ομίλου.

29.2 Μακροοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα – Έλεγχοι κεφαλαίων

Το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα έχει γίνει ιδιαίτερα ευμετάβλητο έπειτα και από τους κεφαλαιακούς ελέγχους που επιβλήθηκαν από τον Ιούνιο του 2015 οι οποίοι περιλαμβάνουν περιορισμούς που επηρεάζουν τόσο τις εγχώριες συναλλαγές όσο και το σύνολο των συναλλαγών της χώρας μας με τις χώρες του εξωτερικού. Οι παραπάνω εξελίξεις, παρά τη χαλάρωση του νομοθετικού πλαισίου των κεφαλαιακών ελέγχων, εξακολουθούν να ισχύουν και να επιδρούν στην οικονομία της χώρας.

Τα προβλήματα του τραπεζικού συστήματος με κυριότερο απ' όλα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια καθώς και η επίδραση από εξωγενείς παράγοντες δημιουργούν αβεβαιότητα όσον αφορά τη χρηματοδότηση του Ελληνικού Δημοσίου μέσω της έκδοσης κρατικών ομολόγων μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος τον Αύγουστο του 2018, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάσει τις προοπτικές ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας.

Εντός του ανωτέρω πολιτικοοικονομικού πλαισίου, όλες οι δραστηριότητες του Ομίλου συνεχίζονται κανονικά, ενώ αναλαμβάνονται από τη Διοίκηση όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την θωράκιση του Ομίλου.

Η Διοίκηση έχει αξιολογήσει ότι δεν απαιτούνται πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου κατά την 31/12/2018 πέραν αυτών που διενήργησε και αναφέρονται στη σημ. 9.

29.3 Πιστωτικός κίνδυνος

Τα έσοδα της Εταιρείας προέρχονται από κατηγορίες υπηρεσιών όπως μεταφορά επιβατών και Ι.Χ. αυτοκινήτων, πωλήσεων επί των πλοίων σε εστιατόρια, μπαρ & καταστήματα επί των πλοίων, μεταφορά φορτηγών αυτοκινήτων, πρακτορεύσεις πλοίων συνδεδεμένων εταιρειών και ναυλώσεις πλοίων. Ως εκ τούτου, η πελατειακή βάση της Εταιρείας έχει υψηλό εύρος και αναλύεται ως εξής:

Α) Στους έχοντες επαγγελματική συνεργασία όπως:

- Τουριστικοί Πράκτορες
- Κεντρικοί Πράκτορες
- Μεταφορικές Εταιρείες (Cargo Companies)
- Αυτοκινητιστές (Cargo Owners)
- Εταιρείες Ενοικίασεως Επιβατηγών Ι.Χ.
- Ναυτιλιακές Εταιρείες

Β) Στους μεμονωμένους ταξιδιώτες–επιβάτες.

Γίνεται διαρκής προσπάθεια για την προσέλκυση περισσότερων δυνητικών πελατών (σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες) για την ενίσχυση των πωλήσεων και διερεύνηση της πελατειακής βάσης. Ο πιστωτικός κίνδυνος αφορά περιπτώσεις αθέτησης υποχρέωσης αντισυμβαλλόμενων όσον αφορά στην εκπλήρωση των συναλλακτικών υποχρεώσεων. Με βάση την πιστωτική πολιτική που έχει θεσπίσει η Εταιρεία, κάθε νέος πελάτης εξετάζεται για την πιστοληπτική του ικανότητα πριν του προταθούν οι συνήθεις όροι πληρωμών. Η Εταιρεία παρακολουθεί τα υπόλοιπα των πελατών της και εξετάζει την περίπτωση σχηματισμού προβλέψεων. Συνεπώς, τυχόν αδυναμία πελατών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, ενδεχομένως να επηρεάσει τα αποτελέσματα της Εταιρείας μέσω της δημιουργίας αντίστοιχων προβλέψεων.

29.3.1 Έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο

Η λογιστική αξία των απαιτήσεων και των λοιπών επενδύσεων, αντιπροσωπεύει τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο. Για την εξασφάλιση των απαιτήσεων, η Εταιρεία λαμβάνει εγγυητικές επιστολές, ενέχυρα επί αξιογράφων και προσημειώσεις επί ακινήτων και οχημάτων από τους πελάτες. Η λογιστική αξία των απαιτήσεων καθώς και οι ληφθείσες εγγυήσεις παρουσιάζονται πιο κάτω:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	18.541	13.239	13.128	13.239
Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις	12.491	13.002	12.087	19.587
Ληφθείσες εγγυήσεις	-5.522	-5.394	-5.522	-5.394

Επιπλέον, για εξασφάλιση μακροπροθέσμων επίδικων απαιτήσεων της καθαρού ποσού € 9.853, η Εταιρεία έχει λάβει ενέχυρα επί μετοχών μη εισηγμένων, έχουν κινηθεί νομικές διαδικασίες έναντι περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών και έχουν ληφθεί προσημειώσεις επί ακινήτων. Η μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο ανά κατηγορία πελατών έχει ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Πρακτορεία–Λιμενικοί πράκτορες	1.312	2.521	1.312	2.521
Πελάτες διακίνησης φορτηγών	4.441	3.875	4.441	3.875
Πελάτες Πρακτορεύσεων	4.652	2.149	4.652	2.149
Λοιπές απαιτήσεις	2.086	4.457	1.682	11.042
Σύνολο	12.491	13.002	12.087	19.587
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις (σημ. 18)	18.541	13.239	13.128	13.239
Σύνολο	31.032	26.241	25.215	32.826

29.3.2 Ζημίες απομείωσης

Η ενηλικίωση υπολοίπων καθαρών απαιτήσεων (μετά από προβλέψεις απομείωσης) κατά την ημερομηνία του ισολογισμού ήταν:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις				
Μη λήξαντα	5.361	5.116	4.957	11.701
Λήξαντα 1 – 30 ημέρες	1.425	2.483	1.425	2.483

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31ης Δεκεμβρίου 2018
(ποσά σε χιλιάδες €)

Λήξαντα 31 – 120 ημέρες	4.554	3.983	4.554	3.983
Λήξαντα 121 – 365 ημέρες	510	344	510	344
Λήξαντα άνω του έτους*	641	1.076	641	1.076
Σύνολα	12.491	13.002	12.087	19.587
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις* (σημ. 18)	18.541	13.239	13.128	13.239
Σύνολα	31.032	26.241	25.215	32.826

* Συμπεριλαμβάνονται επίδικες απαιτήσεις και διακανονισμοί με πελάτες

Η πρόβλεψη απομείωσης πελατών, η οποία έχει μειώσει το κονδύλι «Απαιτήσεις» των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, αφορά τα λήξαντα άνω του έτους και επίδικες απαιτήσεις, και η κίνησή της κατά τις χρήσεις 2018 και 2017 ήταν:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Υπόλοιπο την 1/1/2018 και 1/1/2017 αντίστοιχα	22.193	20.478	22.193	20.478
Πλέον: Ζημία απομείωσης	489	1.777	489	1.777
Μείον: Μεταφορά μέρους απομείωσης που αφορά μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	46	278	46	278
Μείον: Διαγραφή πρόβλεψης απομείωσης	–	1	–	1
Μείον: Χρησιμοποίηση πρόβλεψης απομείωσης	143	91	143	91
Σύνολα	22.493	21.885	22.493	21.885
Ζημία απομείωσης μακροπρόθεσμων απαιτήσεων	46	278	46	278
Υπόλοιπο την 31/12/2018 και 31/12/2017 αντίστοιχα	22.539	22.163	22.539	22.163

Οι λογαριασμοί πρόβλεψης απομείωσης απαιτήσεων χρησιμοποιούνται για την καταχώρηση ζημιών απομείωσης εκτός αν η Εταιρεία εκτιμήσει ότι δεν αναμένεται ανάκτηση του ποσού που οφείλεται, οπότε τα μη ανακτήσιμα ποσά διαγράφονται απ' ευθείας έναντι του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

29.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας συνίσταται στην αδυναμία της Εταιρείας και του Ομίλου να εκπληρώσουν τις χρηματοοικονομικές τους υποχρεώσεις όταν αυτές λήγουν. Η προσέγγιση που υιοθετεί η Εταιρεία και ο Όμιλος για τη διαχείριση της ρευστότητας είναι να διασφαλιστεί, η απαραίτητη ρευστότητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της. Ως εκ τούτου, έχει εξασφαλίσει κατάλληλο συνδυασμό ρευστών διαθεσίμων και εγκεκριμένων τραπεζικών πιστώσεων.

Κατά την 31/12/2018 τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου ανέρχονταν σε € 24.165 έναντι € 33.839 της 31/12/2017 ενώ διατηρεί πιστωτική γραμμή με συνεργαζόμενη τράπεζα συνολικού ορίου χορήγησης € 7.000 κατά την 31/12/2018 και κατά την 31/12/2017, το οποίο στο σύνολο του δεν είχε χρησιμοποιηθεί. Οι παραπάνω πιστωτική γραμμή, επιβαρύνεται με κυμαινόμενο επιτόκιο, πλέον του περιθωρίου κέρδους της τραπεζής και οι εκάστοτε εκταμιεύσεις καλύπτονται με μεταχρονολογημένες επιταγές καθώς και με προσημείωση που έχει εγγραφεί επί δύο ακινήτων της Εταιρείας. Λαμβάνοντας υπόψη το υπόλοιπο των τραπεζικών πιστώσεων που υπάρχουν στην διάθεση του Ομίλου, την έλλειψη δανειακών υποχρεώσεων καθώς και το ύψος των ταμειακών διαθεσίμων του η Διοίκηση θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου κινδύνου στο προβλεπτό μέλλον. Παρατίθενται οι εκτιμώμενες συμβατικές λήξεις των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της Εταιρείας, βάσει των συμβάσεων και συμφωνιών που ίσχυαν κατά την ημερομηνία της ετήσιας χρηματοοικονομικής έκθεσης:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
	Μέχρι ένα έτος			
Βραχυπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις & Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	22.697	11.133	17.084	10.541
Δάνεια *	–	13.930	–	13.930
Σύνολα	22.697	25.063	17.084	24.471
	2-3 έτη			
Δάνεια *	–	125.370	–	125.370

* Δεν περιλαμβάνονται μελλοντικές υποχρεώσεις για πληρωμή τόκων

29.5 Κίνδυνος συνθηκών αγοράς

Οι γραμμές στις οποίες η Εταιρεία δραστηριοποιείται, με πλοία τα οποία διαχειρίζεται ή πρακτορεύει, είναι πλήρως απελευθερωμένες, με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός μεταξύ των εταιρειών σε αυτές τις αγορές να είναι έντονος. Η προσπάθεια για διατήρηση και διεύρυνση των μεριδίων κάθε εταιρείας στις αγορές αυτές, ενδέχεται να δημιουργήσει συνθήκες εντονότερου ανταγωνισμού με αντίκτυπο στα οικονομικά τους αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίων πρακτορεύει, προσπαθεί να βελτιστοποιεί την κατανομή των πλοίων ανά γραμμή, να αξιολογεί την κερδοφορία των υφιστάμενων (αλλά και πιθανών νέων) γραμμών και να τιμολογεί τις υπηρεσίες της σε ανταγωνιστικά επίπεδα. Η τυχόν περαιτέρω εντατικοποίηση των συνθηκών ανταγωνισμού στις αγορές που δραστηριοποιείται η Εταιρεία ενδέχεται να επιφέρει ουσιωδώς δυσμενείς επιδράσεις στα λειτουργικά της αποτελέσματα, τις ταμειακές ροές και τη χρηματοοικονομική της κατάσταση. Η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίων πρακτορεύει, παρακολουθεί τις κινήσεις των ανταγωνιστών και ενεργεί ανάλογα προκειμένου να επιτύχει το βέλτιστο για αυτήν οικονομικό αποτέλεσμα και να διασφαλίσει με το καλύτερο δυνατό τρόπο το εταιρικό της συμφέρον.

29.5.1 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Μετά την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού κοινού νομίσματος από την Ελλάδα, η Εταιρεία εξάλειψε σε μεγάλο βαθμό το συναλλαγματικό της κίνδυνο, δεδομένου ότι το σύνολο σχεδόν των συναλλαγών της διενεργείται με βάση το ευρώ. Έμμεσα η Εταιρεία υφίσταται συναλλαγματικό κίνδυνο από την προμήθεια των καυσίμων.

29.5.2 Κίνδυνος επιτοκίων

Κατόπιν της εξόφλησης των δανειακών υποχρεώσεων του Όμιλου εντός του 2018 η έκθεση στον κίνδυνο επιτοκίων έχει σχεδόν εξαιρεθεί και υφίσταται μόνο για τα Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που διαθέτει. Κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, τα χρηματοοικονομικά μέσα του Ομίλου και της Εταιρείας που υπόκεινται σε κίνδυνο επιτοκίου ήταν:

	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού επιτοκίου				
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	24.165	33.839	9.184	27.389
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου				
Δανειακές υποχρεώσεις	–	139.039	–	139.039

29.6 Διαχείριση κεφαλαίου

Η πολιτική του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, συνίσταται στη διατήρηση μιας ισχυρής βάσης κεφαλαίου, ώστε να εξασφαλίζεται η εμπιστοσύνη των επενδυτών, των πιστωτών και της αγοράς στην Εταιρεία και τον Όμιλο και να επιτρέπει την μελλοντική ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας παρακολουθεί την απόδοση του συνόλου των επενδυμένων κεφαλαίων, στοχεύοντας στη βελτιστοποίησή της, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα διανομής μερίσματος στους μετόχους της Εταιρείας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και η εξυπηρέτηση των υποχρεώσεων του Ομίλου.

29.7 Προμηθευτές – Εφοδιαστική αλυσίδα

Ο Όμιλος έχει αναπτύξει μια αλυσίδα εφοδιασμού προκειμένου να εξυπηρετήσει τόσο τις ανάγκες για την ομαλή λειτουργία της (προμήθειες καυσίμων, ανταλλακτικών κ.α.) όσο και τις ανάγκες για την εξυπηρέτηση των επιβατών της (εμπορεύματα καταστημάτων, εστιατορίων & μπαρ). Μέχρι και σήμερα δεν έχει παρατηρηθεί κάποια ιδιαίτερη δυσκολία ή καθυστέρηση στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών. Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων (capital controls) που επεβλήθησαν στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2015 δεν έχουν δημιουργήσει αξιοσημείωτες καθυστερήσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού της Εταιρείας. Επιπρόσθετα, οι μακροχρόνιες συνεργασίες που έχει ο Όμιλος καθώς και η σχέση εμπιστοσύνης που έχει αναπτύξει με τους προμηθευτές τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού βοηθά στην επίλυση των τυχόν μικρών προβλημάτων στη λήψη αγαθών & υπηρεσιών.

29.8 Τιμές καυσίμων

Το κόστος καυσίμων, λόγω της φύσης των υπηρεσιών που προσφέρει ο Όμιλος, είναι το σημαντικότερο λειτουργικό κόστος και αποτελεί τον βασικότερο κίνδυνο έκθεσης του Ομίλου. Λόγω της υψηλής μεταβλητότητας των διεθνών τιμών πετρελαίου ο Όμιλος επεξεργάζεται συνεχώς διάφορα προϊόντα αντιστάθμισης του κινδύνου από την άνοδο της τιμής των καυσίμων, έτσι ώστε μόλις οι συνθήκες της αγοράς το επιτρέψουν, να προχωρήσει στη χρήση τους. Επιπρόσθετα, έχοντας ήδη προβεί σε μια σειρά ενεργειών ο Όμιλος έχει περιορίσει σημαντικά τις καταναλώσεις καυσίμων.

Σημειώνεται, ότι το 2018 υπήρξε σημαντική αύξηση των διεθνών τιμών πετρελαίου γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους καυσίμων ανά μετρικό τόνο.

29.9 Εναρμόνιση με νέο κανονισμό

Με βάση τις αποφάσεις της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού IMO τα πλοία της ακτοπλοΐας έχουν δικαίωμα να εφοδιάζονται καύσιμα με περιεκτικότητα σε θείο 3,5% και 1,5% μέχρι 31/12/2019. Περαιτέρω, ο εν λόγω οργανισμός όρισε ως ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής για τη χρήση ναυτιλιακού καυσίμου μικρής περιεκτικότητας σε θείο 0,5% την 1η Ιανουαρίου 2020 για όλα ανεξαιρέτως τα πλοία της Ελληνικής Ακτοπλοΐας.

Η εν λόγω αλλαγή απαιτεί την προσαρμογή των υφιστάμενων συμβατικών πλοίων του στόλου του Ομίλου στις νέες προδιαγραφές που θεσπίστηκαν. Ο Όμιλος αποφάσισε να μην προμηθευτεί καύσιμο με χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο αλλά να τοποθετήσει ειδικά φίλτρα καυσαερίων (scrubbers) στα πλοία του στόλου του. Η εν λόγω επένδυση ξεκίνησε στα τέλη του 2018 και βρίσκεται σε εξέλιξη. Η έλλειψη δανεισμού σε συνδυασμό με το ύψος των ταμειακών διαθεσίμων του Ομίλου εξασφαλίζουν ότι η επένδυση αυτή δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομική του κατάσταση.

29.10 Περιβαλλοντικός Κίνδυνος

Ο Όμιλος δίνει μεγάλη βαρύτητα σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Τα πλοία του στόλου εφαρμόζουν το Διεθνές Κώδικα Ασφαλούς Διαχείρισης Πλοίων (ISM) IMO, ενώ περαιτέρω εφαρμόζει κώδικες ασφαλείας που είναι υποχρεωμένοι λόγω της πιστοποίησης ISO 14001:2004, τηρώντας αυστηρά το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο. Ο Όμιλος έχοντας πλήρη επίγνωση και ευαισθησία στα περιβαλλοντικά θέματα εφαρμόζει απαρέγκλιτα τους σχετικούς κανόνες ασφαλείας.

30. Ιεραρχία εύλογης αξίας

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί την παρακάτω ιεραρχία για τον καθορισμό και την γνωστοποίηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων ανά τεχνική αποτίμησης:

Επίπεδο 1: διαπραγματεύσιμες (μη προσαρμοσμένες) τιμές σε ενεργές αγορές για όμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 2: λοιπές τεχνικές για τις οποίες όλα τα δεδομένα που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία είναι ορατά, είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Επίπεδο 3: τεχνικές που χρησιμοποιούν δεδομένα που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία και δεν βασίζονται σε εμφανή δεδομένα της αγοράς.

Κατά την 31/12/2018 και 31/12/2017, ο Όμιλος και η Εταιρεία κατείχαν τα παρακάτω χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων:

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (σημ. 3.19)	Επίπεδο	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	3	–	83.414	–	83.414
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3	87	–	87	–

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του επιπέδου 3 κατά την 31/12/2018 αφορούν επενδύσεις σε μερίδια και μετοχές δύο μη εισηγμένων συνεταιριστικών τραπεζών και μίας μη εισηγμένης εγχώριας εταιρείας, στα οποία ο Όμιλος κατέχει ποσοστό αμελητέο. Η αποτίμηση τους γίνεται με βάση τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, οι οποίες απεικονίζουν τα περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία τους.

Η μεταβολή που εμφανίζεται κατά την τρέχουσα χρήση οφείλεται κυρίως στην πώληση της επένδυσης στην εταιρεία Χελληνίκ Σήγουεης Α.Ν.Ε. Αναλυτική πληροφόρηση παρέχεται στη σημ. 17.

Τέλος η εύλογη αξία των παρακάτω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων αντικατοπτρίζεται από την λογιστική αξία τους:

- Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις
- Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία
- Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα (εκτός των τραπεζικών υπεραναλήψεων)
- Εμπορικές και λοιπές υποχρεώσεις
- Τα ακόλουθα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της ομάδας κατεχόμενα προς πώληση:
  - Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα
  - Λοιπά κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού
  - Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις
  - Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

31. Λειτουργικοί τομείς

Ο Όμιλος λόγω της φύσης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του παρουσιάζει εποχικότητα, στους ναύλους που προέρχονται από τη μεταφορά των επιβατών, κατά συνέπεια και στα έσοδα από τις πωλήσεις επί των πλοίων (εστιατόρια–bars, καταστήματα κ.λ.π.), στους ναύλους από τη μεταφορά των ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων καθώς και στα έσοδα προμήθειας από πρακτορεύσεις. Αντίθετα οι ναύλοι που προέρχονται από τη μεταφορά των φορτηγών αυτοκινήτων και τα έσοδα από ναυλώσεις πλοίων δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη εποχικότητα.

Ο Όμιλος

31/12/2018	Δραστηριότητες εκμετάλλευσης πλοίων	Λοιπές εμπορικές δραστηριότητες	Μη κατανεμημένα στοιχεία	Σύνολα
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Έσοδα	64.675	27.062	–	91.737
Μικτά Κέρδη χρήσης	4.425	11.007	–	15.432
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συνολικών αποσβέσεων (e.b.i.t.d.a.)	15.373	7.214	-14.141	8.446
Αποσβέσεις	-12.776	-66	-481	-13.323
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων	2.597	7.148	-14.622	-4.877
Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων	–	–	-20	-20
Χρηματοοικονομικά έσοδα	85	–	158	243
Χρηματοοικονομικά έξοδα	-515	-165	-471	-1.151
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης προ φόρων	2.167	6.983	-14.955	-5.805
Φόροι εισοδήματος	27	–	–	27
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	2.194	6.983	-14.955	-5.778

Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες

(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους	2.194	6.983	-14.955	-5.778
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	274.593	991	31.174	306.758
Σύνολο υποχρεώσεων	10.167	1.689	16.587	28.442
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	29.514	38	2.117	31.670

Ο Όμιλος

31/12/2017	Ο Όμιλος		Μη κατανεμημένα στοιχεία	Σύνολα
	Δραστηριότητες εκμετάλλευσης πλοίων	Λοιπές εμπορικές δραστηριότητες		
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Έσοδα	53.556	25.903	–	79.459
Μικτά Κέρδη χρήσης	13.180	10.970	–	24.150
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συνολικών αποσβέσεων (e.b.i.t.d.a.)	25.330	7.100	-12.298	20.132
Καθαρές αποσβέσεις	-13.660	-68	-460	-14.188
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων	11.670	7.032	-12.758	5.944
Χρηματοοικονομικά έσοδα	24	–	167	191
Χρηματοοικονομικά έξοδα	-1.100	-312	-384	-1.796
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων	10.594	6.720	-12.975	4.339
Φόροι εισοδήματος	-180	–	–	-180
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	10.414	6.720	-12.975	4.159
(Ζημίες) χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	-78	–	–	-78
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους	10.336	6.720	-12.975	4.081
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	306.407	94.697	38.855	439.958
Σύνολο υποχρεώσεων	108.333	31.356	15.958	155.647
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	1.207	38	165	1.410

Τα μη κατανεμημένα στοιχεία, τα οποία παρακολουθούνται στο σύνολό τους από τη Διοίκηση του Ομίλου, γιατί δε μπορούν να επιμεριστούν εύλογα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Τα σύνολα «Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων», «Αποσβέσεις» και «Κεφαλαιουχικές δαπάνες» αφορούν κυρίως ποσά σχετιζόμενα με τα έξοδα λειτουργιών διοίκησης και διάθεσης.
- Τα σύνολα «Χρηματοοικονομικά έσοδα / έξοδα» αφορούν ποσά σχετιζόμενα με τόκους εισπραχθέντες και λοιπά χρηματοοικονομικά έσοδα / έξοδα.
- Το σύνολο περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνει κυρίως τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα καθώς και απαιτήσεις από πελάτες/λοιπούς χρεώστες που εμπεριέχουν ποσά και από τις δύο κατηγορίες δραστηριοποίησης του Ομίλου.
- Το σύνολο Υποχρεώσεων αφορά όλες τις υποχρεώσεις που εμπεριέχουν ποσά και από τις δύο κατηγορίες δραστηριοποίησης του Ομίλου.

32. Αποτελέσματα ανά μετοχή

Τα αποτελέσματα ανά μετοχή (μετά από φόρους), υπολογίζονται με τη διαίρεση του αναλογούντος στους μετόχους της Εταιρείας αποτελέσματος με το μέσο σταθμικό αριθμό μετοχών σε κυκλοφορία κατά την διάρκεια της χρήσης.

Τα αποτελέσματα ανά μετοχή, αναλύονται ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
(Ζημίες) / κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής εταιρείας				
Από Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-5.778	4.159	-3.016	3.926
Από Διακοπείσες δραστηριότητες	–	-78	–	-78
Συνολικές (Ζημίες) / κέρδη	-5.778	4.081	-3.016	3.848
Σταθμισμένος αριθμός μετοχών	106.980.050	106.980.050	106.980.050	106.980.050
Βασικές και προσαρμοσμένες (Ζημίες) / κέρδη ανά μετοχή (σε €)				
Από Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-0,0540	0,0388	-0,0282	0,0367
Από Διακοπείσες δραστηριότητες	–	-0,0007	–	-0,0007
Συνολικές (Ζημίες) / κέρδη ανά μετοχή	-0,0540	0,0381	-0,0282	0,0360

33. Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών

Η πλειοψηφία των μετοχών της Εταιρείας κατέχεται από το 2008, από την εταιρεία Grimaldi Group S.p.A. με έδρα το Παλέρμο της Ιταλίας η οποία κατέστη υπερκείμενη μητρική εταιρεία που ασκεί έλεγχο στην Εταιρεία και τον Όμιλο. Τα συνδεδεμένα μέρη είναι ο όμιλος της υπερκείμενης μητρικής εταιρείας, τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Εταιρείας, και των θυγατρικών του Ομίλου, καθώς και τα οικονομικά εξαρτώμενα μέλη, σύζυγοι και συγγενείς πρώτου βαθμού αυτών, καθώς επίσης και οι συγγενείς εταιρείες. Τα συνδεδεμένα μέρη είναι ο όμιλος της υπερκείμενης μητρικής εταιρείας, τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Εταιρείας, και των θυγατρικών του Ομίλου, καθώς και τα οικονομικά εξαρτώμενα μέλη, σύζυγοι και συγγενείς πρώτου βαθμού αυτών, καθώς επίσης και οι συγγενείς εταιρείες.

Στους παρακάτω πίνακες, παρουσιάζονται τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων μεταξύ των συνδεδεμένων μερών κατά την 31/12/2018 και 31/12/2017, καθώς και το σύνολο των αγορών (λήψη υπηρεσιών) και πωλήσεων (παροχή υπηρεσιών) κατά τη διάρκεια των χρήσεων 2018 και 2017.

33.1 Όμιλος υπερκείμενης μητρικής

31/12/2018	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.			Η Εταιρεία	Ο Όμιλος	
	Grimaldi Group S.p.A. *	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Σύνολα	Minoan Italia S.p.A. Grimaldi Euromed S.p.A.	Σύνολα
εταιρεία						
απαίτηση από	246	–	–	246	–	246
υποχρέωση σε	–	1.688	2	1.690	5.610	7.300

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours και η Grimaldi Group (Roma)

31/12/2017	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.			Η Εταιρεία	Ο Όμιλος	
	Grimaldi Group S.p.A. *	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Finnlines Plc	Σύνολα	Σύνολα
εταιρεία						
απαίτηση από	29	1.243	49	–	1.321	1.321
υποχρέωση σε	–	–	–	13	13	13

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

1/1-31/12/2018	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.					Η Εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.		Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A. *	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Grimaldi Maritime Agencies Sweden AB	Grimaldi Belgium n.v.	Σύνολα	Grimaldi Group S.p.A.	Grimaldi Euromed S.p.A.	Σύνολα
Έξοδα εμπορικής εκμετάλλευσης πλοίων (αμοιβή παραχώρησης χώρων επί πλοίων)	–	10.069	–	–	–	10.069	–	–	10.069
Επίρριψη κόστους εξόδων πρακτορεύσεων	–	-2.863	-72	–	–	-2.935	–	–	-2.935
Έξοδα αγοράς καυσίμων πλοίων	–	268	–	–	–	268	–	–	268
Έξοδα συντηρήσεων–επισκευών πλοίων	–	–	–	–	–	–	–	8.676	8.676
Διάφορα έξοδα	36	–	–	–	1	37	22	–	59
Σύνολα	36	7.474	-72	–	1	7.439	22	8.676	16.137
Έσοδα κόστους ενδιαίτησης πληρωμάτων	163	449	–	–	–	612	–	–	612
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (προμήθειες και λοιπά έσοδα / επιρρίψεις πρακτορεύσεων κλπ)	141	9.060	17	–	–	9.218	–	–	9.218

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31ης Δεκεμβρίου 2018
(ποσά σε χιλιάδες €)

Επίρριψη εσόδων από εμπορική εκμετάλλευση πλοίων	–	3.406	–	–	–	3.406	–	–	3.406
Έσοδα από ναυλώσεις πλοίων	–	788	–	–	–	788	–	2.217	3.005
Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	–	–	–	–	–	–	–	570	570
Διάφορα έσοδα	–	16	–	1	–	17	–	–	17
Τίμημα από πώληση πλοίου	–	–	–	–	–	–	–	70.000	70.000
Σύνολα	304	13.719	17	1	–	14.041	–	72.787	86.828

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours και η Grimaldi Group (Roma)

1/1–31/12/2017

εταιρεία	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.						Η Εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.	Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A. *	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Grimaldi Germany GBMH	Finnlines Plc	Grimaldi Belgium n.v.	Σύνολα	Grimaldi Group S.p.A.	Σύνολα
Έξοδα εμπορικής εκμετάλλευσης πλοίων (αμοιβή παραχώρησης χώρων επί πλοίων κλπ)	–	9.484	–	–	14	–	9.498	–	9.498
Έξοδα πρακτόρευσης και επίρριψη κόστους εξόδων πρακτόρευσης	–	-2.398	-110	20	–	–	-2.488	–	-2.488
Διάφορα έξοδα	-1	-8	–	–	–	1	-8	20	12
Σύνολα	-1	7.078	-110	20	14	1	7.002	20	7.022
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (προμήθειες και λοιπά έσοδα / επιρρίψεις πρακτορεύσεων κλπ)	128	9.142	25	–	–	–	9.295	–	9.295
Επίρριψη εσόδων από εμπορική εκμετάλλευση πλοίων	37	3.600	–	–	–	–	3.637	–	3.637
Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	318	275	–	–	–	–	593	–	593
Σύνολα	483	13.017	25	–	–	–	13.525	–	13.525

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

33.2 θυγατρικές εταιρείες

<u>31/12/2018</u>			
<u>εταιρεία</u>	<u>Minoan Italia</u> <u>S.p.A.</u>	<u>Σύνολα</u>	
<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u> απαίτηση από / υποχρέωση σε	-	-	
<u>31/12/2017</u>			
<u>εταιρεία</u>	<u>Minoan Italia</u> <u>S.p.A.</u>	<u>Σύνολα</u>	
<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u> απαίτηση από	6.600	6.600	
<u>1/1–31/12/2018</u>			
<u>εταιρεία</u>	<u>Μινωικές</u> <u>Γραμμές Α.Ν.Ε.</u>	<u>Minoan Italia</u> <u>S.p.A.</u>	<u>Σύνολα</u>
<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u> Μέρισμα χρήσης 2017	-	4.638	4.638
<u>Minoan Italia S.p.A.</u> Τμήμα μεταβίβασης πλοίου	65.000	-	65.000
Σύνολα	65.000	4.638	69.638
<u>1/1–31/12/2017</u>			
<u>εταιρεία</u>	<u>Minoan Italia</u> <u>S.p.A.</u>	<u>Σύνολα</u>	
<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u> Μέρισμα χρήσης 2016	4.274	4.274	
Σύνολα	4.274	4.274	

Οι παραπάνω συναλλαγές (σημ.33.1 και 33.2) τιμολογούνται με τους συνήθεις όρους της αγοράς.

33.3 Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθυντικά στελέχη

Οι παροχές προς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα Διευθυντικά Στελέχη συνίστανται μόνο σε βραχυπρόθεσμες παροχές και εμφανίζονται παρακάτω:

	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	430	477
Μη εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	340	274
Διευθυντικά στελέχη	1.030	905
Σύνολα	1.800	1.656

Από τις παραπάνω αμοιβές που επιβάρυναν τα αποτελέσματα της χρήσης, παρέμεινε κατά την 31/12/2018 και 31/12/2017 ανεξόφλητο ποσό € 73 και € 64 αντίστοιχα.

Επιπρόσθετα, κατά το 2018 από εμπορικές συνεργασίες η Εταιρεία είχε συναλλαγές με εταιρείες συμφερόντων μελών του Δ.Σ. ποσού € 191 ενώ κατά την 31/12/2018 υπήρχε απαίτηση € 201 και υποχρέωση ποσού € 1.

Τέλος οι συναλλαγές με συγγενικά πρόσωπα της Διοίκησης και των διευθυντικών στελεχών κατά την χρήση 2018 ανήλθαν σε € 291 ενώ κατά την 31/12/2018 υπήρχε υποχρέωση (ανεξόφλητο υπόλοιπο) προς αυτά τα πρόσωπα ποσού € 33. Η φύση των εν λόγω συναλλαγών ήταν κυρίως εργασιακή (μισθοδοσίες) και από εμπορική συνεργασία (αμοιβές για λήψη υπηρεσιών και αγαθών).

34. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις έχουν ως εξής:

(α) με δικαστική απόφαση αναγνωρίστηκε υποχρέωση της Εταιρείας να καταβάλλει ποσό € 800 πλέον τόκων. Η φύση της ενδεχόμενης υποχρέωσης είναι εμπορική (αξίωση αποζημίωσης πελατείας από πρώην λιμενικό πράκτορα της Εταιρείας). Έναντι αυτής της ενδεχόμενης υποχρέωσης η Εταιρεία άσκησε αναίρεση κατά της δικαστικής αυτής απόφασης η οποία έγινε δεκτή από τον Άρειο Πάγο. Κατόπιν αυτού η έφεση του αντιδίκου εκδικάστηκε εκ νέου από το αρμόδιο εφετείο υπό διαφορετική της αρχικής σύνθεση, όπως καθόρισε η απόφαση του Αρείου Πάγου, και απορρίφθηκε. Ομοίως απορρίφθηκε και η αίτηση αναίρεσεως του αντιδίκου εναντίον αυτής της απόρριψης ενώπιον του Αρείου Πάγου. Ως εκ τούτου η εν λόγω υπόθεση έκλεισε αμετακλήτως.

(β) η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, με την από 15/6/2015 επιστολή της, ενημέρωσε την Εταιρεία, ότι λόγω της μετοχικής της σύνθεσης κατά την 31/12/2014, εμπίπτει στην παρ. 4 του αρθ. 7 της Υπ. Αποφ. 54138/Β' 2197 (Φ.Ε.Κ. 1913 Β'–09/12/2010) περί αυξημένης περιοδικής εισφοράς, η οποία για το έτος 2015 ανέρχεται συνολικά στο ποσό των € 252. Η Εταιρεία αμφισβητώντας την υπαγωγή της στις εν λόγω διατάξεις έχει κινηθεί νομικά για την ακύρωση αυτής της απόφασης ενώπιον

των αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων. Η Εταιρεία θεωρεί ότι θα δικαιωθεί πλήρως και για τον λόγο αυτό δεν διενεργεί ανάλογη πρόβλεψη.

(γ) την 30/11/2012 η Εταιρεία έλαβε κοινοποίηση από την εταιρεία Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία Κρήτης Α.Ε. (Α.Ν.Ε.Κ.) ότι η τελευταία προσέφυγε σε διαιτησία εναντίον της ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου του Λονδίνου (London Court of Maritime Arbitration). Η διαιτησία αφορά εικαζόμενες απαιτήσεις της εναντίον της Εταιρείας από την με ημερομηνία 18/5/2009 σύμβαση πώλησης των μετοχών της εταιρείας Χελλένικ Σήγουεις Α.Ν.Ε. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των διαιτητών, η Α.Ν.Ε.Κ. κατέθεσε τον Ιούνιο του 2013 διαιτητική αγωγή (Claim Submissions) σε σχέση με την ανοιγείσα από αυτήν διαιτητική διαδικασία κατά της Εταιρείας στην οποία και διατυπώνει τα αιτήματά της. Ειδικότερα, η Α.Ν.Ε.Κ. επικαλείται δήθεν ζημία από την εκ μέρους της Εταιρείας καταγγελία / υπαναχώρηση από το παραπάνω ιδιωτικό συμφωνητικό πώλησης μετοχών. Σημειώνεται ότι η Εταιρεία αναγκάστηκε να υπαναχωρήσει από την εν λόγω συμφωνία λόγω αδυναμίας της Α.Ν.Ε.Κ. να καταβάλει το υπόλοιπο του συμφωνηθέντος ποσού του τιμήματος. Ακολούθως, η Εταιρεία παρακράτησε, όπως προβλέπονταν με ειδική ρήτρα στο μεταξύ τους ιδιωτικό συμφωνητικό, τα μέχρι τότε καταβληθέντα ποσά του τιμήματος ύψους € 47.500 Η Α.Ν.Ε.Κ. αιτείται την καταβολή του διπλασίου ποσού ως αρραβώνα ή επικουρικά του ισόποσου ή ακόμη επικουρικότερα όποιου ποσού κρίνει εύλογο το διαιτητικό δικαστήριο ότι υπερβαίνει το ποσό το οποίο θα δικαιούτο εύλογα να παρακρατήσει ο πωλητής. Περαιτέρω, η Α.Ν.Ε.Κ. ζητά την καταβολή νομίμου τόκου επί των ποσών που θα επιδικαστούν, καθώς και την δικαστική της δαπάνη. Η Εταιρεία στις 11/10/2013 κατέθεσε την δική της αντίκρουση και ακολούθως στις 12/12/2015 προχώρησε και σε κατάθεση ανταγωγής κατά της Α.Ν.Ε.Κ. με την οποία ζητά αποζημίωση με βάση τις διατάξεις περί αδικοπραξίας καταρχήν ποσού € 17.700 πλέον τόκων με την επιφύλαξη διεκδίκησης περαιτέρω ποσού. Επικουρικά, σε περίπτωση που το δικαστήριο κάνει δεκτή εν όλω ή εν μέρει την αγωγή της Α.Ν.Ε.Κ. η Εταιρεία ζητά ως εύλογη αποζημίωση βάσει των διατάξεων του Α.Κ. περί υπαναχώρησης το ποσό των € 46.250 τουλάχιστον πλέον νομίμων τόκων. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2019 και αναμένεται η απόφαση. Η Εταιρεία ενήργησε με βάση τα όσα είχαν ρητά δεσμευτεί τα μέρη κατά τη σύναψη του ιδιωτικού συμφωνητικού οπότε, σύμφωνα και με τους νομικούς της συμβούλους, θα δικαιωθεί. Για τον λόγο αυτό δεν διενεργεί σχετική πρόβλεψη.

(δ) Η Εταιρεία κατά την 31/12/2018 είχε συνάψει συμβάσεις σχετικές με λειτουργική μίσθωση οι οποίες λήγουν τμηματικά έως το έτος 2022. Τα συγκεκριμένα έξοδα μισθωμάτων λειτουργικής μίσθωσης τα οποία καταχωρήθηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων της τρέχουσας χρήσης ανήλθαν σε € 24 (31/12/2017: € 20). Οι μελλοντικές ελάχιστες πληρωμές αυτών των μισθωμάτων λειτουργικής μίσθωσης βάσει σύμβασης θα ανέλθουν συνολικά σε € 46 και θα καταχωρηθούν αναλογικά στις χρήσεις 2019–2022.

(ε) Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις των εταιρειών που περιλαμβάνονται στις ενδιάμεσες συνοπτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

<u>Επωνυμία</u>	<u>Ανέλεγκτες χρήσεις</u>
Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.	2013–2018
Minoan Italia S.p.A.	2012–2018

Η Εταιρεία δεν έχει ελεγχθεί από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές για τις χρήσεις από το 2013 και εντεύθεν.

Η Ιταλική θυγατρική Minoan Italia S.p.A. δεν έχει ελεγχθεί φορολογικά από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2012 έως και 2018. Ο έλεγχος της θυγατρικής εταιρείας από τις Ιταλικές φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2012–2014 ως και την ημερομηνία έγκρισης της ετήσιας χρηματοοικονομικής έκθεσης δεν έχει οριστικοποιηθεί. Η Διοίκηση εκτιμά σύμφωνα και με την άποψη των φορολογικών της συμβούλων ότι δεν προβλέπεται να προκύψουν σημαντικές επιπρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις από τον έλεγχο αυτό.

Από την χρήση 2011 και μετέπειτα, η Εταιρεία λαμβάνει «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό». Το «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» αυτό εκδίδεται από τον ίδιο Νόμιμο Ελεγκτή που ελέγχει τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Κατόπιν της ολοκλήρωσης του φορολογικού ελέγχου, ο Νόμιμος Ελεγκτής εκδίδει στην εταιρεία «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» την οποία στη συνέχεια υποβάλλει και ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Οικονομικών.

Για τις ανέλεγκτες χρήσεις 2013–2017 ο φορολογικός έλεγχος διενεργήθηκε και εκδόθηκαν εκθέσεις ελέγχου με σύμφωνη γνώμη, ενώ δεν προέκυψαν φορολογικές υποχρεώσεις πέραν από αυτές που καταχωρήθηκαν και που απεικονίζονται στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις των χρήσεων αυτών.

Για την χρήση 2018 ο φορολογικός έλεγχος για την μητρική εταιρεία ήδη διενεργείται από την ελεγκτική εταιρεία ΠράιςγουοτερχαουςΚούπερς Α.Ε.Ε. Το σχετικό φορολογικό πιστοποιητικό προβλέπεται να χορηγηθεί μετά τη δημοσίευση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων 2018. Αν μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις η Διοίκηση της Εταιρείας εκτιμά ότι αυτές δεν θα έχουν ουσιώδη επίδραση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

35. Αμοιβές ορκωτών ελεγκτών λογιστών

Οι ελεγκτικές και λοιπές αμοιβές του νόμιμου ελεγκτικού γραφείου (ΠράιςγουοτερχαουςΚούπερς Α.Ε.Ε.) που αφορούν τις χρήσεις 2018 και 2017 αντίστοιχα αναλύονται ως κάτωθι:

	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
Για Ελεγκτικές υπηρεσίες	85	84	85	84
Για Ετήσιο φορολογικό πιστοποιητικό	39	40	39	40
Για λοιπές υπηρεσίες	7	8	7	8
Σύνολα	131	132	131	132

36. Μεταγενέστερα γεγονότα

Το Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σε συνεδρίαση του την 18/4/2019 ενέκρινε το αίτημα της Εταιρείας για την διαγραφή των μετοχών της από το Χ.Α.Α. Από την 23/4/2019 οι μετοχές της Εταιρείας τέθηκαν εκτός διαπραγμάτευσης.

Δεν υφίστανται περαιτέρω μεταγενέστερα γεγονότα του Ισολογισμού της 31/12/2018, που να αφορούν είτε τη μητρική εταιρεία είτε τον Όμιλο, στα οποία επιβάλλεται αναφορά σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.).

Ηράκλειο, 23 Απριλίου 2019

Ο Πρόεδρος
του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων
Σύμβουλος

Ο Εντεταλμένος
Οικονομικού Τομέα

Ο Διευθυντής
Λογιστηρίου

Emanuele
Grimaldi

Αντώνιος
Μανιαδάκης

Νικόλαος
Αρτέμης

Ισίδωρος
Μανωλάκης

Αρ. Διαβ. ΙΤ / ΑΑ 2179472

Α.Δ.Τ. ΑΙ 944699

Α.Δ.Τ. ΑΚ 004796

Α.Δ.Τ. ΑΕ 961838

Α.Δ.Ε.Τ. Ο.Ε.Ε. 113468 – Α' Τάξης

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Έκθεση ελέγχου επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Εταιρεία και Όμιλος), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2018, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις σημειώσεις επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν και περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις εταιρικές και ενοποιημένες ταμειακές τους ροές, για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων». Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ανεξαρτησία του Ελεγκτή

Καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας έχουμε παραμείνει ανεξάρτητοι από την Εταιρεία και τον Όμιλο, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών (Κώδικας ΣΔΠΔΕ) που έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, καθώς και τις απαιτήσεις δεοντολογίας του Ν. 4449/2017, που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών/οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα. Έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με το Ν. 4449/2017 και τις απαιτήσεις του Κώδικα ΣΔΠΔΕ.

Άλλες Πληροφορίες

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υπεύθυνα για τις Άλλες Πληροφορίες. Οι Άλλες Πληροφορίες, είναι η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου (αλλά δεν περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών), που λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή.

---

*ΠΡΑΙΣΓΟΥΓΩΤΕΡΧΑΟΥΣΚΟΥΠΕΡΣ Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία, Λεωφ. Κηφισίας 268, 15232 Χαλάνδρι
Τηλ: +30 210 6874400, Φαξ: +30 210 6874444, www.pwc.gr*

Η γνώμη μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις Άλλες Πληροφορίες και, εκτός των όσων ρητά αναφέρουμε στην παρούσα παράγραφο της Έκθεσής μας δεν εκφράζουμε γνώμη ελέγχου ή άλλης διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχο μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις Άλλες Πληροφορίες και με τον τρόπο αυτό να εξετάσουμε εάν οι Άλλες Πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες.

Εξετάσαμε εάν η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνει τις γνωστοποιήσεις οι οποίες απαιτούνται από τον Κωδ. Ν. 2190/1920.

Με βάση τις εργασίες που εκτελέσαμε κατά τον έλεγχο μας, κατά τη γνώμη μας:

- Τα πληροφοριακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της χρήσης που έληξε την 31/12/2018 αντιστοιχούν στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις,
- Η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Επιπλέον με βάση τη γνώση και κατανόηση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχο μας, για την Εταιρεία και τον Όμιλο ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και το περιβάλλον τους, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε εάν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις του Κωδ. Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τις δραστηριότητες τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία και τον Όμιλο ή να διακόψει τις δραστηριότητες τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση έχουν την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρείας και του Ομίλου.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις

απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

- Συγκεντρώνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί άλλων νομικών και κανονιστικών απαιτήσεων

Οι εργασίες που εκτελέσαμε σχετικά με την Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου αναφέρονται ανωτέρω, στην παράγραφο «Άλλες Πληροφορίες».

Αθήνα, 31 Μαΐου 2019

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

ΠραιΐγουάτερχαουςΚούπερς
Ανώνυμη Ελεγκτική εταιρεία
Λ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Δέσποινα Μαρίνου
ΑΜ ΣΟΕΛ 17681